

העולם הזה

מאחורי הקלעים

של

משבר ממשלתי

העבדיה

העליונות

ח"כ יגאל אלון

מתנצל על העיזו

להציע ממשלה

בלי אנשי מפא"י

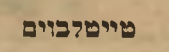

עד שהתחיל לשמוע דם מהאף שלו וליכלך את פניו וכל ראשו. בזמן שהרופאים הכי נוסחו למרפאה וניסו לעצור את דם ההיפרקסיה הפקיד הנבחרת בעד הדלת, וניסה לסיים את המלאכה ולשלוח את הפצוע לעזרם להחזיר את האף או אני שואלת אותם: זהו קופת הוליס או כפר?

קרן קיימת

כשעברתי לפני שנה במסגרת, מן העיר אל הכפר, מבתיים לרמתיים, רציתי לרשום את בתי בבית-ספר תיכון. התברר לי שהסקום הקרוב בי יותר הוא כפר סבא. רשמתי אותה ורצתי כי בו במקום לשלם, אולם במסכתיות אפי' רוצה כי עניינים כספיים יש להסדיר רק במועצה, השבוע, יום לפני חלוקת ה' תעודות, ביקשה מ' מני בתי שמונה ל' רות, אמרה לי ש' אחות יעקב לא את התעודה. היא אמרה ש'ה' קרן קיימת' ש' חתה, ביקשתי ש' חתנה שוב למנהל ותביא לי הסבר בכתב. כשפתחתי למחרת אל המנהל, הוא התרגז ואמר למזכירי: 'תן לה את התעודה ואני מקווה לא לראות יותר את הפנים האלה'. האם לא מדובר מחנך ומנהל בית-ספר תיכון? מה יאמרו התלמידים השומעים דברורים כאלה מפי מורה? ולבסוף, לשם מה באמת נקלה הזאת, ואם היא חוקית, מדוע ויתרו עליה בקלות רבה כל כך?

טייטלבוים

מ. טייטלבוים, רמתיים

פשע קודמים

ב' ביוני ש.נ. נעצתי בכפר מייכה ע"י המשטרה והוקרא לפני צוהרניה של המד' הצבאי, למשך 3 חודשים, לכפר עוספיה על הכרמל. הושלכתי לכפר עם צו לא לעזוב את תחומי לפני תום שלושת חודשי ההג' ליה. השלטונות לא דאגו לי לאכסון כלשהו, ולא לאמצעי קיום בכפר שהנני זר בו ואין לי כל מכרים שם. משפחתי, אחי וילדי הופקרו ללא דאגה מאחר שהנני מפרנסם היחיד וכלי עבודה יסבלו רעב ומחסור. רק מסיבה זו נוקטים שלטונות המשטרה הצבאי באמצעי נקמות ודיכוי אלה כלפי. שבע ימים לפני הנלייתי נקראתי אל המושל הצבאי יחד עם חבר שני עומדים אבו ראם, המושל הצבאי נזח בנו על כך שהלקנו כרון בכפר שלני נגד ההתנפלות הבריונית על אספת הכפר כמאי שערכה מפ' לנתנו במועדוננו בכפר, ובכרו זה הוקענו את סכעצי ההתנפלות הזאת. גלר חושב הכפר יודעים כי הכתוב בכרו זהו אחי אמת. האניש שבעצמו אל ההתנפלות יודעים כי יאורם ובעצמם ובפעילותם עם השלטונות ידוע לכל, כי לא עברתי כל עבירה מלילית, על כן לא יכול המושל הצבאי להאשימי בכך עבירה או פשע. הפשע הוא ההתנפלות השלטון בצורה אכזרית כזו באנשים חפים מפשע, ובנקיטת אמצעים דראקוניים כלפיהם, אך ורק מתוך נקמות פוליטית.

מוחמד סתני, חבר המועצה המקומית, טייבה

מחוז להסכם

העולם הזה 1135 סותר את הסיפא של הסיכום המתקופת על שער שבועונים — לפחות בכל מה שנוגע לספגה הקומר נוספת הישראלית. במכתבו לקוראים הזכיר אורי אבנרי את נוסח מזכיר הממשלה, שסמלו כי הסכמי העורכים על שתיקה מ' צו, אינם חלשים על כל העתונים ואי' אפשר להעזר בהם. אורי אבנרי הסביר כי מוכרי הממשלה התכוונו לעתון אחד שאינו חבר בוועדה זו, העולם הזה. אין לי כל ספק כי לאורי אבנרי ידוע היטב כי לפחות שני עתונים אינם כלולים בהסכמים אלה, העולם הזה וקול העם. אוריכל חיים תיבון, חיפה

הדרך לתיקון

הייתם הראשונים שהצבעתם על גל הפשע ש'הציג את המדינה. לא חששתם להצי' בעל פה מקור הפשע ולדרוך על המון יב' צות. עתה תורם להצביע על הדרך ל' הכל 'חיתוליות אלה בעוד מועד.

יוסף אסולין, תל-אביב

תחיה במחנות

במאמר שהתפרסם באחד מעיתוני הערב והזן בפרשת ברעם, מסית כותב: מדוע נהסס ברעם המד' ניטת בעוד שקרוב יותר ממנה לנביל' הלכנוני, מצויים כפי' רי פורעים מוסל' מים, המודקים עדיין על תילם, כשני קילומטרים מהנביל' ולא שמונה ככרעם? תושביהם, שממחר עיינו למדינה, אפילו לא הוגלו מסקומם. ככרי פוסטה, "מודק במרחק של שני קילומטרים מהנביל'" ותושביו חיים בו, מ' רות שהיה נסיון שלא הצליח, להגלותם. אנהו אמנם נוצרים קתולים, ולא מוסלמים. כפי שציין הכותב, הנכבד, אולם אנו הכפר היחידים ש'נוכל להתכוון הכותב. נסיונו של הכותב להבדיל בין נוצרים מרוניים ומוסלמים פורעים יעלה בתוהו — כולנו מאוחדים סביב מטרה אחת: החזרת זכויותינו הנגזלות.

סברי גרדים, פטוטה

הריון חקקי קראתי בעיון רב את מאמר העורך, בלי צביעות" (העולם הזה 1135). ניתוח העיס' קה, כמו ניתוח הסנטימנטים שהביאו את ש'ולליה להצביע נגדה, היה מבריק. פחות היה מובן לי הסיום, אם מחייב העורך את עיכבת הנשק מסעמים וישראלים, חייב הוא לציין כי נימוקיו שלו, לפיהם הוא שולל את העיסקה, למרות שהם נימוקים תועלתיים ולא רגשיים, ניתנים לוויכוח. אני, למשל, חושב כי רק עמידה איננה ליסיון המערב, תוכל להיות לתועלת לישראל... דר' ש. קלקשטיין, תל-אביב

זהו בעצם השיקול היחיד שניתן לוויכוח. אייפשו להתווכח עם השוללים את העיסקה מסעמים רגשיים, אפשר ואפשר להתווכח על תועלתה המסופקת. מי שמויין כיום את נרמניה, יהיה חייב לעמוד יחד עמה.

הוכחתם כי הנכם משרתי הקומוניזם ה' בינלאומי. זוהי הסיבה היחידה שהניעה את העורך להתנגדות ליוון נרמניה... רימונד צדקה, יקענס

הדימויים במאמר העורך (הזון הצעיר החבוק ורן על הליכה לקולנוע, והאשה שצאה לדרבי העולם) הונירו לי את ה' מימרה המפורסמת ש'אייפשו להיות קצת כהריון'. מימרה זו מתאימה לנישית ספ'ס ואחרות-העבודה. הם נהנו ללא כל נקיפות מצפון מסומטי הנרמנים, נכנסו להריון נרמני ורוצים להיות בו רק קצת.

באוזני רבים מאוזני המדינה כבר מהדרים מצדדים הוועת' של הלוחמים ה' נרמנים, לוחמי מלחמת העולם השלישית. התפלאתי מדוע לא עמד העורך במאמרו על סכנה זו? יצחק הלל, ירושלים

בנדיקט ודארי

אני יוכה משהו מרעש סביב עיס' קת הנשק, תהיה זו מפא"י שיצאה מהסכסוך חוקה פסוד. מסקנות העורך מחזקות למע' את נימוקי בדוריונו בעד מכירת נשק לנרמניה המערבית.

נודעתי מהשער שלכם, "צה"ל מיוון את נרמניה". לא מצאתי בשום מקום, בראש וראשונה בעולם הזה, בסיס לכך שצה"ל היה מעורב בעיסקה. הממשלה, כן; משרד הבטחון — כן; אבל צה"ל? אברהם שחיל, תל-אביב

משרד הבטחון הוא הרשות המפקחת של צה"ל, מזוהה בעולם כולו עם צבא ישראל.

גם מחייבי העיסקה וגם ש'ולליה טענו כי עיסקה זו חיונית לבטחוננו. נמצא כי מ' שהו טועה בהערכת המציאות מבחינה לק' בינה זו. לא ראי' כי לא רק ראשי טמילטנו טעה בהערכת כזו לא עם ג' נשי ראשיממשלת צרפת וגם ראשיממשלת ברי' טניה טעו באותו אופן. לכבדע סואן — ראשיממשלת הולנד להתיות בממשלתו ה' מערב. טעונו נובעת מ' מהערכת כוחה או מהערכת כוחה של ברי' המועצות, אלא מהערכת כוחם של אותם עצמים להם משמש המערב אויב פוטנציאלי. משה ריגר, תל-אביב

דוגמנות דרמטית

אינני תלמידה בבית-ספר דרומטיות קיים "מחוג הבימה". אני משתתפת בהוג' הבימה" מחד ומשמשת דוגמנית מאידך, ולא כפי שפירסמתם בטעות (העולם הזה 1135).

בתיה בנדיקט, יפו

טעות דרמטית לדוגמה של עורך הדפוס. כתבתם כי בתיה בנדיקט רומה למריה ולארי. יש לי שתי שאלות אליכם: (א) האם כוננתם למרינה וולאדיז' (ב) האם באמת חושבים אתם, לאור התמונה שאני שולח' בזה, שיש דמיון רב בין ולארי לבנדיקט? אפרים יצחקי, תל-אביב

(א) כן; (ב) לא. (ראה תמונות).

בין מוזם למוזם

לרגל הפניות השונות אלי, עם הפרסום הרב שניתן לאחרונה למעורר של המהגרים נתן מוזם מאילת, שפעל תקופת כה ג' במחנה, הריני להודיע כי אם כי גם אני מהגרים, הגר באילת ועובד בתמנע, אין לי כל שייכות — לא משפחתית ולא עסקית למהגרים הה'.

פנחס מוזס, מהנדס מפעל תמנע, אילת

קברט או קופת-חולים

ביום שישי האחרון, אחד מחולי קופת חולים שהיה די מבוגר, הרגינו בדבריו את פקיד הסניף במנייה ביפו, שהוא כחור צעיר וגברתו. הפקיד נתן לחבר מכה חזקה

העולם הזה

בלו מורחץ

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה:
דוב איתן

עורך תכנית:
פיליב קשת

כתב בכיר:
אלי תבור

חברי המערכת:
מנשה ברדיין, שייצ גלור, גלילי גלילי, רור חורוביץ, רותי ורד, אברהם חורבון, יוסף אברהם, אביבה פסון, עמוס סיני, שלמה פור.

עורך תכנית:
דוב איתן

עורך תכנית:
פיליב קשת

כתב בכיר:
אלי תבור

חברי המערכת:
מנשה ברדיין, שייצ גלור, גלילי גלילי, רור חורוביץ, רותי ורד, אברהם חורבון, יוסף אברהם, אביבה פסון, עמוס סיני, שלמה פור.

העתון הנקרא ביותר במדינה

אחרים. האם אין בקדקדנו השכל המינימלי כדי ללמוד מהם — לפני שירד האסון גם עלינו?

לפני שלושה שבועות סיפרתי לך במדור זה (העולם הזה 1133) על תעלוליו האחר' רונים של אלי גלר, שהקים לעצמו חברה שאינה קיימת למשכנתאות, הצליח להונות בעזרתה מספר אנשים. כעבור שבועיים ב' דיוק זכה אלי גלר לכותרות ראשיות בעתון' גים, כשלפתע גילו כי האיש אינו אלא רמאי שהוציא אלפי ל"י בטענות-שווא מ' אנשים שונים, ושגם המשטרה נאלצה סוף' סוף לשלם ידה עלי.

רק עתונים בודדים (כמו חרות וידיעות' אחרונות) מצאו לנכון לציין את העובדה כי העולם הזה הוא שגילה עוד לפני שני' תיים, אחרי חקירה מקיפה, את פרצונו של גלר ואת טיב עסקיו המפוקפקים. שאר העתונים, שבזמן גילוינו על פרשת חברת' הסרטים של גלר שתקו לגמרי, ולעומת זאת נתנו פרסום רבתי לתביעת-הדיבה המ' דומה שגלר הטימר להגיש נגדנו, קפצו על גלר כעל דג טרי שנידוג רק עתה.

אם המשטרה והעתונות העמידו זמן רב פנים כאילו גילויי העולם הזה אינם קיימים, ותוך כדי כך סיכנו את שלום הציבור שהופקר למוימותיו של גלר המורה, הרי בציבור עצמו עוררו הגילויים בשעתו זה' ניכר, גרמו להצלחם של כמה קרבנות אפי' שריים. והסיפור הבא יוכיח.

בתחילת חודש מאי השנה פנה אלי גלר אל אשה גלמודה בשם אסתר אלומיציאנו ביפו, הציע לה לשכור עבודה ידירה בבנין חדש שבנה ברחוב הירקון 131. גלר דרש ממנה סכום של 7000 ל"י בתמורה. באותה תקופה ניגש גלר לשומר הבנין וביקש לר' אות את הדירות בבית. בהזדמנות זאת הביא את האשה למקום, הציג בפניה את הדירות, כאילו היו רכושו הפרטי.

כעבור ימים מספר התקשר גלר עם הקבלן הבונה את הבניין. הוא הציג את עצמו כנוציג בעלי הון מדרום-אפריקה, ה' רוצים להשקיע את כספם בדירות ולהש' כירן תמורת דמי-מפתח. למולו הרע של גלר נמנה הקבלן על קוראי העולם הזה. השם גלר היה מוכר לו.

"לפני שנתיים קראתי בהעולם הזה איזה מאמר על רמאי בשם גלר", אמר הקבלן לגלר. גלר מיהר להתגונן: "אני לא מכיר אחד כזה בכלל, חוץ מזה לא צריך להאמין' למשכנתאים העתונים!"

אולם הקבלן האמין כן למה שכותרתם העתונים. הוא התייעץ עם שותפיו, ויחד' הזהירו את הגברת אלומיציאנו שלא תעשה עסקים עם גלר. אולם האשה התפתתה ל' האמין לעציר יפה-התואר, מסרה בידו 4000 ל"י, מהם שילם גלר לקבלן רק 1500 ל"י. את השאר נתן בציקים ללא כיסוי. האשה שלא שעתה לאזהרות הפסידה את כספה. הקבלנים, שהאמינו להעולם הזה, לא הפ' סידו פרוטה.

באותה תקופה הביא גלר לבנין אדם נוסף, ניסה למכור לו דירה. אולם כשהת' ברר לאיש מפי הקבלנים כי גלר הוא אותו גלר שהעולם הזה כתב עליו, הוא התחמק. גלר לא ראה אותו עוד.

אילו חשפנו את פרשת גלר רק כדי להציל את כספם של אנשים אלה — דינו.

"טפשים לומדים מן השגיאות של עצ' מם", אמר פעם מדינאי, "אני מעדיף ללמוד משגיאותיהם של אחרים" אך נדמה כי אין הדבר קל. יתכן כי כל ממשלה יכולה להבחין בטפשות מעשית רק כאשר מוגש לה (ולאורחיה) חשבון החצאות.

מחשבה זו עברה בראשי כשנכחתי ה' שבוע בוועידת החזית העממית לדיון בבקיעת האדמות המופקעות (ראה במדינה). הועידה היתה חוקית. היא שימשה למטרה חוקית: להתריע באוזני דעת-הקהל על עוול. ולא חשבו אם העוול אמיתי או מדומה, אם הוועקים צודקים או לאו. חשוב שזכותם המדומקראשית היא להביא את דברם לידיעת' הציבור בדרכים חוקיות, כדי להביא ב' אופן חוקי לשינוי המדיניות הממשלתית. ממשלת ישראל מונעת אפשרות זו תוך שימוש ציני בכוח הגס. כל המפלגות ה' יהודיות, שחבריהן נהנים מן האדמות ה' שדורות, נותנות למעשה גיבוי למושל ה' צבאי, כשזה הופך את מושגי החוק ללעג.

מה תהיה התוצאה? הנסיון ההיסטורי מוכיח כי כאשר מונע השלטון בכוח את תעמולתם החוקית של קרבנות-עוול, מגיעים הדברים במקום או במאורח למעשי אלימות. באין מוצא חוקי להתממרות, נוצר מוצא מחתרתי. לשודדי האדמות עצמם אולי אין זה איכפת במ' יחד. אולם כל אדם, החרד באמת לשלום המדינה, חייב לפעול למניעת שואה זו. קל מאוד ליצור בישראל אלגוריה חדשה. אולם קשה מאוד יהיה לחסל אותה לאחר' מכן.

חלק גדול מן האשמה נופל על שכם העתונות.

האמת הפשוטה היא, כי ערביי ישראל אינם יכולים כיום להביא את דבריהם בפני הציבור הערבי — כי הם עומדים מול חומה אטומה של חרם עתונאי. בשטח זה שולט הממשל הצבאי כמעט ללא הגבלה. הנה התכנסה השבוע ועידה- נאמרו בה דברים חשובים, עובדתיים, מציאותיים. יכול אדם להסכים לדברים או לא — אולם זהו חומר עתונאי, הטעון כיסוי. למרות שה' כינוס זכה לכיסוי מלא עלידי סוכנות הידיעות עתי", הוא לא כוסה בעתונות.

הארץ פירסם ידיעה קצרה, כתובה בהגי' נות, אם כי קשה היה לקרוא הנורמלי ללמוד מתוכה על מה זועקים הפלאחים. שני עתוני הערב הבלתי-תלויים-כביכול, הח' רימו את הועידה לגמרי. דבר פירסם כתבת' זדון משמימה, תוך סירוס העובדות. גרר' סגם פוסט עשה את אותו הדבר בקיצור' וביתר האפקות. על המשמר, שהיה מיוצג במקום עלידי כתב מיוחד, לא פירסם מילה — כנאה למפלגה שכמה ממסקיה יושבים על האדמה השדודה. עתוני הימין לא ה' כירו את העניין, כמובן, במילה אחת. ה' כיסוי הרציני היחיד היה בקול העם.

ואני חוזר על אותה השאלה: אם ועידה שקשה, שכל משתתפה באו אליה תוך סיכון שלומם וחרותם, אינה יכולה לזכות למינימום של כיסוי הגון — יעלה בסתם של דבר בלבד של מישהו הרעיון שרק באמצעים בלתי-חוקיים אפשר להביא את הדבר לידיעת הציבור הערבי. שום עתון לא העלים מ' מאורעות-הדמים שאירעו בנצרת באחד במאי בשנה שעברה.

כל זה כבר קרה במשטרים קולוניאליים

אחד בסדרים

למצפונם ולדעתם האישית. בסניטס האמריקאי כמעט ואין לעולם הצבעה בה מצביעים כל החברים הדמוקרטיים יחד נגד כל החברים הרפובליקאים. בפרלמנט הבריטי יש מקרים תדירים מאוד של הפרת מרות, והציבור משתדל כי יהיו בו תמיד כמה אנשים יוצאי-דופן, היועצים כבעלי מצפון אישי מפותח, המסוגלים להשמיץ דעה אישית רעונה ומעוררת-מחשבה בין כלל הפראזות המפלגתיות.

היו שפענו כי שקיעת-האישיות של ה"חכים" בישראל נובעת משיטת-הבחירות היחסית הנורמת למרות המנגנון על האיש. דויד בן-גוריון, בעזרת גוריון הערמוניים וכמה מיריביו היותר תמימים, אף מציע תרופה: בחירות אישיות. אולם מה יוטב למצפון הלאומי אם במקום 40 עסקני מפא"י נרצעים האומרים אמן אחרי בן-גוריון, ייבחרו לכנסת הבאה בבחירות אישיות 80 עסקני מפא"י נרצעים שיאמרו אמן אחרי בן-גוריון?

★ ★ ★

אנשים רבים מתהלכים בימים אלה בהרגשה כי אכן חזרו ימי סדום ל"ארץ זו, כי מכירת הנשק לגרמניה מוכיחה התנגדות מוסרית סופית.

איני מסכים לדעה זו (אף שאני מכבד אותה). לדעתי יכול עברי לאומי להאמין בכנות גמורה שאין פסול מוסרי במכירת נשק לגרמניה — ועדים לכך מאות אלפי הצעירים והצעירות, חניכי הארץ, המחייבים עתה בלב שלם את העיסקה. כאן עומד הרגש היתרדי הכן מול ההכרה העברית הכנה, וכנראה יד האומה העברית החדשה על העליונה.

אולם גם בלבי מקוננת ההרגשה המרכאה כי חיים אנו בימי סדום, כימי התמוטטות גמורה של ערכי המוסר בחיינו הציבוריים. התנור נותן, שמקורה בגידול הממאיר של חסרונן המפלגתי, בולטת בי עמדת כל המפלגות בפרשה זו — אומריהן ואומריהן לא.

מנהיג מפא"י גנב את דעת הציבור, פעל בניגוד להחלטה קודמת מפורשת של ה"כנסת, הסתיר מעיני העם את העניין, על אף הספקות המצפוניים העמוקים שהיו כרוכים בו, וניסה לבסוף להוכיח את צדקתו בעזרת פרוטוקול ממשלתי מופקס מאוחר.

הצינונים הכלליים והפרונטליים נאחזים ב"כנות שלא שמעו על העיסקה כשהזכרה בפעם הראשונה (לטענת בן-גוריון והפרוטוקול של מזכירי), לא עשו מאומה נגד העיסקה גם כשכבר ידעו עליה בלי כל ספק, וכך המשיכו ליהנות מן השלל המתחלק בממשלה גם כשזו פעלה נגד מצפונם.

הצינונים הכלליים והפרונטליים נאחזים ב"כנות שלא שמעו על העיסקה כשהזכרה בפעם הראשונה (לטענת בן-גוריון והפרוטוקול של מזכירי), לא עשו מאומה נגד העיסקה גם כשכבר ידעו עליה בלי כל ספק, וכך המשיכו ליהנות מן השלל המתחלק בממשלה גם כשזו פעלה נגד מצפונם.

בתום שירו הארוך על היוכוח בין הנזיר והרב, פיכם היינריך היינה את דעתו: "מי צודק? — זאת לא אדע, / אך אקבע כאן בלי כל פחד / שהרב והנזיר / מסריחים שניהם גם יחד."

★ ★ ★

אנשים הכבדים לאברהם שלא ישימדי סדום אם ימצא בה עשרה צדיקים. בכנסת השלישית לא מצאו עשרה צדיקים שיצביעו שלא על פי פקודת מפי' לנתם בשאלה מצפונית זו. רק איש אחד — ישראל רוקח — נהג בניגוד להוראת מפי' לנתו. הוא לא הצביע נגד, אך לפחות נמנע. היסלח אלוהים לכנסת השלישית בעבור צדיק יחיד זה?

ואולי נסכם את כל השאלות האלה בשאלה יחידה אחת: האם המצפון, המוסר והכנות האישית, הן מיטען אשר עסקן מפלגתי ישראלי חייב לפרוק אותו מעל עצמו, כתנאי לכניסתו לקהל הי' נבחר של חברי הכנסת?

★ ★ ★

בסדום העתיקה היה קיים, לפי ה"אגדה, מכשיר מיוחד שהבטיח את הי' קונפורמיות הגופני של הבריות. במיטת סדום המפורסמת נמדדו האנשים מידה שווה. גוף שהיה גדול מן המידה, היו קוטעים ממנו את המיותר. גוף שהיה קטן מן המידה, היו אווזים בו משני צדדיו ומותחים אותו עד הגיעו למידה הנכונה. נדמה כי התהליך המפלגתי בישראל הוא מיטת-סדום כזאת למצפון העסקנים. בעזרת מיטה זו, דואג המנגנון של כל מפלגה כי המצפון של נציגיו בכנסת יחאים בדיוק

הקיווילינגים הערביים של מפא"י כמפלגה אחת נפרדת). גורמים שונים ומשונים גיבשו את החרוב הנוכחי של מפלגות אלה. אולם אף לא אחת מהן לא קמה עד כרמי מצע הקובע כללים לגבי הי' חם לגרמניה.

אפשר, אולי, לומר כי הדת הקומוניסטית, הנתונה תשובה לכל השאלות של המאמץ, גימ, עונה גם על שאלת גרמניה. לפי חזון משיחי זה, כל אשר טוב לברית המועצות טוב לאנושות, ולהיפך. מכיון שזיון גרמניה רע למוסקבה, הוא רע ל"אנושות. על כן לא ייתכן מחלוקת על שאלה זו בין חברי מקי"י. אך האם זה הדיון גם במפלגות האחרות?

הצינונים הכלליים, המאוחדים כמעט ב"אופן בלעדי מסביב למצע כלכלי, ושאין להם תשובה מוסכמת על שום שאלה אחרת בעולם — האם יתכן כי לא היו ביניהם

בכל השאון וההמונה של השבוע האחרון, היתה רק עובדה אחת, החיבת לעזע אדם הגון עד למעמקי הנשמה. על סדר היום עמד אישור עיסקת-הנשק עם גרמניה. הגיעה שעת ההכרעה. עיני האומה כולה היו נשואות אל 108 האנשים והנשים שהתכנסו באולם הכנסת.

בעד העיסקה הצביעו 57 איש — כל אנשי מפא"י, הפרוגרסיבים, הצינונים הכלליים והקיווילינגים הערביים של מפא"י, שנכחו באולם, מלבד אחד.

נגד העיסקה הצביעו 45 איש — כל אנשי חרות, הדתיים הלאומיים, אחדות העבודה, מפ"ם ומק"י.

נמנעו מהצבעה שישה איש — ובכלל זה כל חמשת חברי אגודת-ישראל ופועלי אגודת-ישראל.

העובדה המזעזעת ביותר בהצבעה זו אינה עצם התוצאה. יבור אדם להסכים עמה אי להתנגד לה, בהתאם להשקפתו הכנה. הי' עובדה המזעזעת היא כי מבין 108 חברי-הכנסת שנכחו באולם, 107 הצביעו בשאלה זו בדיוק כפי שי' נקבע במרכזי מפלגותיהם.

★ ★ ★

והי תופעה מחרידה. אם יש זי' כרוך במדינה, הרי זאת העובדה אשר תיזכר, כאשר ידובר בימים שיבואו, על הכנסת השלישית: בשאלת זיון גרמניה כי נשק ישראלי, נמצא רק איש אחד מבין 108 שהצביע שלא בהתאם להוראת מפלגתו. לא היתה זו שאלה פוליטית. היא לא נגעה למלחמת-מעמדות, גם לא לחלוקת השלל של השנורקראסיה הצינונית. היא אינה קשורה לשום נקודה שהועלתה עלידי המפלגות המיוצגות בכנסת, וגם לא בקחי' היסוד של הממשלה.

היתה זאת שאלה מצפונית טהורה.

אזרחי ישראל כולם מפולגים בשאלה זו לשני מחנות טבעיים.

אותם המאמינים בכל נימי נפשם ש"אספקת נשק לגרמנים היא תועבה ממש, חילול זכר שישה מיליוני יהודים שנשכחו, ואותם המאמינים כי עם הקמת מדינת ישראל נפתח פרק חדש, וכי הרגשות המוצדקים של העבר אינם צריכים להנחות את מעשי המדינה.

זוהי שאלה הנוגעת למצפוננו של הפרט. היא ענין לרגש של הי' פרט, להשקפת-העולם של הפרט, לתחושה הלאומית של הפרט. היא אחת מאותן השאלות אשר הפרט חייב להכריע בהן כשהוא לבדו עם עצמו — או, אם להשי' תמש בלשון דתית, כשהוא עומד לבדו מול הבורא.

לכן לא ייתכן חיכוך אמיתי וכן על שאלה זו בין אומריהן לבין אומריהן לאו. יכול להיות ויכוח על פרטים. בין מצדיקי העיסקה מבחינה מצפונית, יכול להיות וי' כוח אם היא גם כדאית מבחינה פוליטית. אולם תחושת-היסוד עצמה אינה ניתנת לויכוח. כאן חייב כל אחד לומר, באופן ספונטאני ועצמאי, כן או לאו.

אומרי הלאו רשאים לצטט במקרה זה את הפסוק של גי'ת: "אם לא תרגיש זאת, לא תבין זאת לעולם." ואילו אומרי ההן יכולים לטעון, באותו צדק, כי אין הם יכולים לכפות על עצמם הרגשת-שנאה ש"אין הם מרגישים בה בהמת.

כאן חייב לדבר המצפון. ולברו.

★ ★ ★

הנה, הפלא ופלא — נסתבר במפי' תיע כי המצפון פועל אצל מנהיגי יש' ראל במקביל להוראות מרכז המפלגה. אלו' הים, שנטע את הרגש בלב חברי הכנסת, דאג לחלק אותו בדיוק לפי מפתח מפלגתי. מאז ימי בראשית, לא היה עוד פלא כזה. 11 מפלגות מיוצגות בכנסת זו (אם להחשיב את זד

האיש שהפר הוראות מפלגתו

למידה המותרת — בל יהיה גדול או קטן מדי. כך נוצר דגם אחיד לכל מפלגה.

השאלה היא רק: אם כן, לשם מה לנו בכלל 120 חברי-כנסת, שאנו משלמים ביד רחבה את משכורותיהם ואת הוצאות טי' ליהם בעולם? האם בימים אלה של ייעול והסכנון אינו זו הוצאה מיותרת לגמרי?

הן די בכנסת, המורכבת מ-11 מזכירי מפלגות, שכל אחד מהם ישימץ את ההחלטה האחרונה של מרכז מפלגתו ויורים את ידו בהתאם לכך? ידו המורמת של נציג מפא"י, למשל, תהיה שחה 40 קולות (רק של היהודים, כי כדאי שיהיה גם ח"כ ערבי, למען הרושם הטוב של התצלומים שישלחו לחו"ל). ידו המורמת של נציג חרות תהיה שחה 15 קולות.

הנוהל הפרלמנטרי יהפוך, איר פוא, לפעולה פשוטה של השבון יסודי, תוך קיומם רצוניים כי' שנים בעולם פרלמנטים שאינם מיותרים.

בפרלמנטים אלה מצביעים הח"כים בהתאם

אף שני אנשים שהעיסקה עם גרמניה לא

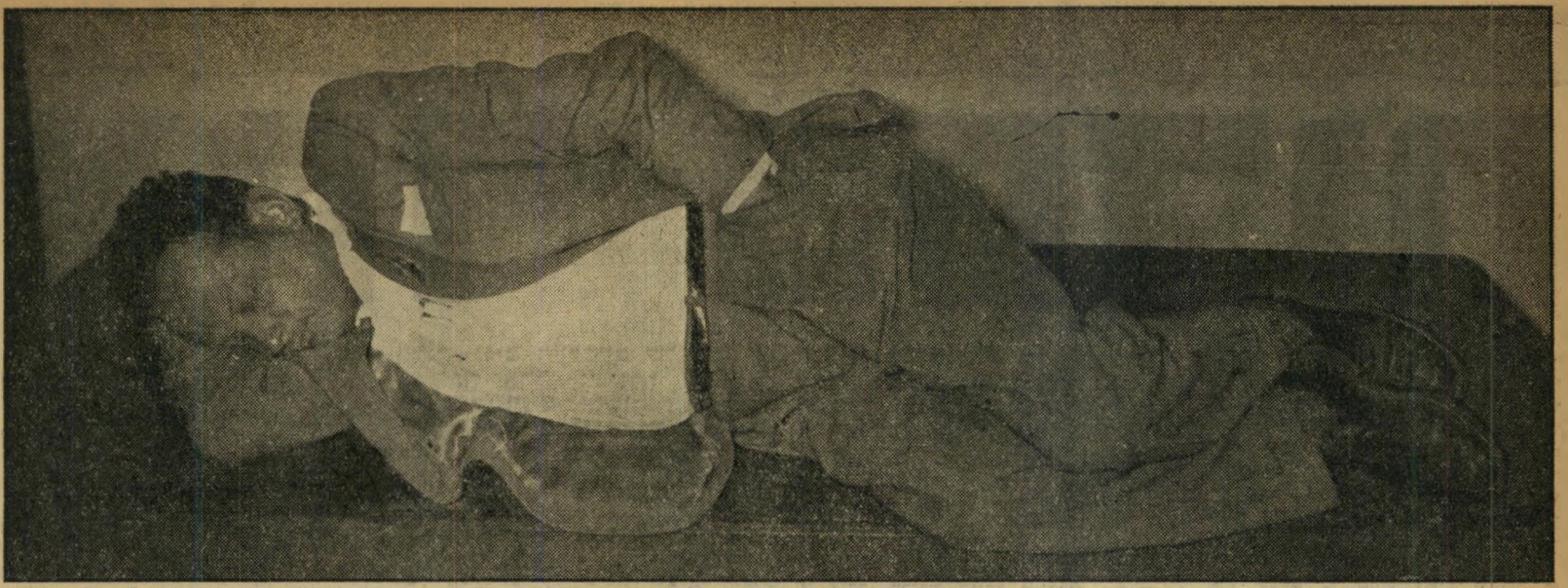
החרידה את מצפונם? הפרוגרסיבים, אותם אבירי ההגינות-המקצועית, שכה רבים מהם באו מגרמניה — האם בין כל רבבות חברי מפלגתם לא היה אחד שהאמין כי העיסקה "בלתי-מוסרית?"

אחדות-העבודה ומפ"ם, המונות בין חב"ריהן צברים רבים הסוגרים לפולחן הבלעדי של אליל הבטחון — האם לא היה בהן אף איש אחד שסבר כי עיסקת-הנשק היתה נכונה ומוצדקת?

או מפא"י — האם אין בין 265 אלף האנשים, שהצביעו בעדה בבחירות ההסתדרותיות, אין אחד אשר הולק בשאלה מצפוןית עמוקה זו על דעתו של האחיד-בדורו? האם אין אף דילגואטי אחד שאלוהים אמר לו שחובתו להימנע בהצבעה — והאם אין אף אגודאי אחד שאותו אלוהים אמר לו שאסור לו להימנע?

בין כל אנשי חרות, האם לא היה אף איש אחד שסבר כי למען שר צבאות יש' ראל והידידות בין אדונאר ודה-גול יש להצביע בעד — כשם שלא היה אף קויד לינג ערבי אחד של מפא"י שסבר כי בשאלה מצפונית עמוקה זו מוטב לו להימנע?

ח"כ יגאל אלון (ישן על שולחן)
לא האדון יוצר את העבדים, אלא העבדים יוצרים את האדון

במדינה

העם

הליצינים

מעולם לא היה שלטון יחיד של דוד בן גוריון כה בולט כמו דחקא השבוע, כאשר בפעם הראשונה מאז קום המדינה היה מוטל לרגע קט בספק (ראה מסגרת) על מה מבוסס שלטון זה?

לכאורה הוא מבוסס על עמדת מפתח פוליטית שהיא כמעט יחידה במינה בעולם. מפא"י, שהיא מפלגת מיעוט, יכולה לבחור לא רק בין שני שותפים מימינה ומשמאלה, כרגיל בארצות רבות, אלא בין שלושה שותפים עיקריים: הימין, השמאל והדתיים. מכיון שגם שלושה אגפים אלה מפולגים בתוכם, יש מספר אסטרטגיות כמעט של אפשרויות לקומבינציות קואליציוניות.

השבוע נתברר שגם זה אינו הבסיס האמיתי של שלטון ביג"י. כמו דוגמות רבות של שלטון יחיד בהיסטוריה, בנוי גם שלטון זה, בסופו של דבר, על פחדנות ויריבויות. ייתר מאשר על עוז אהודי. כדברי הפילוסוף: לא האדון יוצר את העבדים, אלא העבדים יוצרים את האדון.

האיש שייצג מצב אומלל זה, יותר מכל אדם אחר, היה אלוף הפלמ"ח ו"ח אחדות העבודה יגאל אלון, שנחשב פעם לסמל של אומק'הרות וזקיפות הקומה של הדור הצעיר. איר'שהוא השיתרוב שבו בין היורדים מים את הקמתה של ממשלה בלתי מפא"ית עד לבחירות. אולם כשנעץ בו ביג"י את עינו האימנטי, התקפל אלון מיד כאילו שפגע בו ברק. תוך כדי כך הפליט הערה שתיכנס להיסטוריה: "רק התלוצצתי".

היתה זאת התיקורת העצמית הכנה ביותר של עסקני ישראל השבוע. הם דמו לחבר רת ליצינים בחצר מלך בימי הביניים — ליצינים שהעזו מדי פעם להגיד מילה חריפה, או לשים את המלך לצחוק, אך שהתכופפו מיד כאשר הרגישו שזעם המלך מתחיל להתעורר.

יגאל אלון וחבריו, התלוצצו. אורחי ישראל, שאינם זקוקים לליצינים, אלא למנהיגים אמיתיים שינסו לחולל תמורה במערכת הלאומית — לא הרגישו כל חשק לצחוק.

הבדיחה היתה על חשבונם.

המשבר

הגסיסה הארוכה

הגסיסה החלה עוד לפני שבוע. ברגע שניצני מפ"ם ואחדות העבודה הצביעו בועדת החוקים והבחירות של הכנסת, ביום השלישי, נגד עסקת הנשק, נפל הפור. אמנם, רוב הוועדה הצביע בעד העסקה של בן גוריון, בכנסת חששו כל המפלגות להצביע בעד הצעת איאמון של מק"י, והיא נדחתה. באותו יום הצביע רוב הכנסת — מפא"י וערבייה, הפרוגרסיבים, ה"צ"כ — בעד העסקה. אולם שתי השותפות השמאליות של הקואליציה הצביעו נגד — ובאותו גרמו לסופת רעמים ביג"י.

קרוב לדאי כי ביג"י לא חשב מראש על מטרות המעשית. הוא פעל מתוך זעם אישי על שמישהו העז להפסיד את מרותו,

לא מתוך חתירה לקראת ממשלה אלטרנטיבית. אילו חשב מראש על תוצאות המשיב, יתכן כי היה פותח בפני שותפיו דלת אחורית של נסיגה, השרים, שהוסיפו לשבת בממשלה גם כאשר זו ביצעה את מייבצע סיני נגד מצפונם, ושבלעו עשרות עלבונות אחרים, היו גם הפעם נאחזים בקשיה הצלה של ניסוח פשרה, אילו ניתן להם.

אולם ביג"י האמין כי יש בכוחו להנחית מכה על יריבו. הוא גם האמין כי רוב הציבור עימו. הוא הודיע שלא יוסיף לשבת עם שרי השמאל. יופיטר כעס.

מי יפטר את מי? בהערכת דעת הקהל צדק ביג"י. אם כי תחילה נראה כי יש רוב קטן בציבור נגד העסקה, הרי נאומי הגדול של ביג"י ששודרו בקוץ יש"ר (בעוד שדברי המתנגדים נמסרו רק במקוטע ובכוון) גרמו לשינוי. היתה נראה כי הפעם יש רוב קטן לטובת העסקה. אולם ביג"י טעה בשיקול השני. הוא דרש משרי מפ"ם ואחדות העבודה להתפטר, קיווה כי לאחר מכן תישאר ממשלה כל מפא"ית, בתוספת הפרוגרסיבים הנכנע ויעקוב משה טולידאנו חסרי הכוח. היתה זה מצב אידיאלי להכשחת נצחון בבחירות.

ביג"י הצליח להעמיד את השרים הסרבנים באור מבוחך למדי, הוסיף להרגיז את השו"רים בדקירות מחוכמות ("אפילו בולדווין לא יוציא אותם מן הממשלה"), דעת הקהל החלה פונה נגד שרי השמאל. השאלה הגדולה היתה: האם יצליחו שרי השמאל לגרום להתפטרות הממשלה, או שיצליח ביג"י לגרום להתפטרות שרי השמאל?

ריקוד בלתי חתונות. לא היתה זאת שאלה סתמית. נבעו ממנה תוצאות מעשיות כבדות משקל.

אילו התפטר שרי השמאל, היו מפגים את השטח לשלטון יחיד של מפא"י.

אילו התפטר כל הממשלה, היתה כולה נשארת כממשלת מעבר. שרי השמאל היו נש"ארים בממשלה ונהנים מעמדות הכוח שלהם, ובאותה שעה היו יכולים ליהנות מכל היתרונות של עמדה אופוזיציונית. הם היו רוקדים בשתי חתונות.

תחילה נראה היה כי ביג"י יצליח בטכניקת שריהפנים ישראל בריהודה, שהתעלה בימי המשבר לרמה מעוררת כבוד של מטריות אישית, קרא בהתרגשות לעבר חברי הד"גיש שלא יוכל עוד להמשיך לשבת עם ביג"י בממשלה. הוא תבע מחבריו כי ינתן לו ולמשה כרמל להתפטר.

אולם מרכז אחדות העבודה דחה את בקשת השר הקשיש (64) וההגון. השיקול הקריטי, גרם להחלטה שלא לתת לביג"י את מבוקשו. אולם כדי להכביר את עמדת השרים לאשורה, הורשה להם לפרסם מכתב חתום בידי בריהודה וכרמל, בו הם מבקשים שם ממפלגתם לתת להם להתפטר. המפלגה ענתה רשמית בסירוב.

היה נדמה כי יש בידי ביג"י נשק נוסף: לפי החוק הקיים (64) וההגון. השיקול הקריטי, גרם להחלטה שלא לתת לביג"י את מבוקשו. אולם כדי להכביר את עמדת השרים לאשורה, הורשה להם לפרסם מכתב חתום בידי בריהודה וכרמל, בו הם מבקשים שם ממפלגתם לתת להם להתפטר. המפלגה ענתה רשמית בסירוב.

נדמה כי יש למפא"י יתרון במאבק. בן גוריון יכול היה להוסיף להעליב את שרי השמאל, להפכם ללעג ולקלס בעיני הציבור, לתת למצב הבלתי נסבל להימשך ללא סוף. עד שהדבר יימאס עליהם.

אולם בידי השמאל היה נשק סודי שהכי ריע את הכף. היה ברור כי ברגע שתכנס הכנסת, ביום השני השבוע, תגיש תנועת חרות, או סיעה אופוזיציונית אחרת, הצעת איאמון. במקרה כזה יכלו מפ"ם ואחדות העבודה להצביע נגד הממשלה שהם עצמם מיוצגים בה, לגרום עליידי כך לפיטוריה המידיים ולהפיכתה לממשלת מעבר בהרכבה המלא. גם הימנויות פשוטה מהצבעה היתה גורמת לתוצאה זו.

ביג"י לא היה יכול להרשות לעצמו לנחול תבוסה כה מחפירה, להופיע לעיני הציבור בארץ ובעולם כראש ממשלה שפוטרי עליידי הכנסת, לפי הצעת האופוזיציה. לכן נקבע ממילא גבול-שליזון לסיום המאבק: על בן ג"י היה להתפטר לפני התכנס הכנסת. כך, ביום הראשון, 24 שעות לפני כינוס הכנסת, נבע ביג"י, הגיש את התפטרותו.

"התפטרתי!" חמש דקות לפני השעה תשע, ביום הראשון בערב, יצא ביג"י מבית הגנאי בירושלים, חיך לתוצאות שהתקבלו בפתח, אמר: "התפטרתי". ממשלתו הציגה שירית של ישראל חדלה סוף-סוף לחיות.

עוד לפני כן שיחק ביג"י ברעיון כי יצליח להקים במקומה ממשלת מיעוט של מפא"י והפרוגרסיבים (50 קולות). כדי להשיג רוב היה זקוק לתוספת — או 13 קולות הצ"כ או 11 קולות הדתיים-הלאומיים. הצ"כ הושיבו מיד לסיור. לא היה יכול להיות כל הגיון בתמיכתם בממשלה מפא"ית בלעדית, שהיתה הופכת למעשה לדיקטטורית, עד אחרי הבחירות. אולם הדתיים היו פחות מוחלטים בעמדתם.

הם ידעו, כמובן, כי ביג"י זקוק רק להצבעה יחידה אחת. אחרי שהיה מצליח לכונן את ממשלתו ברוב של 61 קולות (מפא"י וערבייה, הפרוגרסיבים והדתיים-הלאומיים) היתה נכנסת זו לתפקידה. אפילו הצביעו הדתיים למחרת היום נגדה ומפילים אותה, היתה ממשלה זו נשארת בתפקידה כממשלת מעבר עד אחרי הבחירות. לכן היתה הצבעה יחידה זו שווה הרבה. הדתיים היו מוכנים למכור אותה — ביוקר. דרישותיהם: הגבלת התחבורה הציבורית בשבת, השבתת הרכבת התחתית בי חופה בשבתות, סילוק הרב טולידאנו ממש"ר ד"הדחות, החזרת המצב בקשר לשאלה "מי הו יהודי" לקדמותו.

מפא"י לא יכלה לשלם מחיר מופקע זה מבלי לסכן את מעמדה בבחירות. העסקה נדחתה. אולם בינתיים רכשו הדתיים קצת רצון טוב אל ביג"י בספרם לו על הנסיון להקים ממשלת מיעוט בלתי מפא"ית (ראה מסגרת), שגם הוא נכשל.

כך נשארה הממשלה הישנה על כנה כממשלת מעבר. בהשאה למצב לפני פרוץ המשבר, לא הרחיבה מפא"י מאומה, הפסידה את שליטתה על שרי השמאל בממשלה. היה זה מאון שלילי לבן גוריון — ורק תוצאות הבחירות הבאות, כהן תתבטא בלי ספק ידעת האם על עיסקת הנשק עם גרמניה, יוכיחו את כוח הענין כדאי לו בחשבון הסופי.

הפרוטוקולים של זקני ציון

בכל הויכוח על עיסקת הנשק, היה בידי ביג"י נשק יעיל אחד: הפרוטוקול של

ישיבת הממשלה מחודש דצמבר אשתקד. שם היה כתוב, שחור על גבי לבן, שהיו"כרה העיסקה עם גרמניה, מבלי שהשרים יתנגדו.

שרי השמאל, לעומת זאת, טענו בתוקף שמעולם לא שמעו את המילה גרמניה. אי אפשר היה להטיל ספק בכנותם בנקודה זו. איך יכלו שתי טענות אלה להתישב? הפתרון היה בעובדה מהימה, שנודעה רק עתה לרבים: שרי הממשלה בכלל אינם מקבלים לעיון את הפרוטוקולים של ממשלתם. הנוהג האלמנטרי של ביקורת הפרוטוקולים, הקיים בכל חברה מסחרית בע"מ, אינו קיים במוסד המבצע העליון של מדינת ישראל. רק כאשר שר מסוים דורש במפורש לראות קטע מסוים של הפרוטוקול, הוא יכול לקבל קטע זה.

במצב זה נשארת השליטה הבלעדית על הכתוב בפרוטוקולים בידי מזכיר הממשלה — שהוא תמיד איש המסור אישית לביג"י. לכן ניסה ביג"י בשעתו למנות לתפקיד זה את ראש מנגנון החיפוש — הצעה שנדחתה על ידי כל השרים, כולל שרי מפא"י. תחת זאת מונה כתריאל כץ, שגם הוא איש מפא"י מובהק, השייך לחבורת ביג"י. בור כוח על מהימנות הפרוטוקול, איש זה הוא העד היחיד והשושט הבלעדי.

איך יכלו שרי השמאל לסבול מצב פנטסטי כזה? התשובה על שאלה זו כרו ללת מן הסתם את ההסבר לדברים רבים הקורים במדינה. בהשלימם עם מצב זה, כרו שרי השמאל את הבור לעצמם. הם יכור לים להאשים בכך רק את עצמם.

ממשל צבאי

האדמה הטובה

רודן צבאי ברפובליקת כנענות דרום אמריקאית היה מתגאה ביעילות המיבצע. הכל היה חוקי בהחלט.

הוועדה שהיתה צריכה להתכנס בשבת, לדיון בבצית האדמות המופקעות של ערביי ישראל, היתה חוקית. לא היתה כל אפשרות חוקית למנוע את קיומה בחיפה, בה אין סמכות למושל הצבאי. אולם ידו של המושל הצבאי ארוכה — ביחוד כשי היא פועלת כדי להגן על כל אותם משקים ויחידים, שהתעשרו מניצול אדמות מוסד קצות.

מבעוד יום עצר המושל עשרות מנהיגים ערביים — לאומיים וגם קומוניסטים — ברחבי הארץ, שלח אותם למעצר ולגלות, תוך שימוש בסמכותו החוקית למען שחון המדינה. שוטרי שלושת המחוזות שהקימה הממשלה עצרו את כל המכוניות ה"ערביות שניסו ביום הוועדה להגיע לחיפה, מצאו באותה פלא שלכוון מעצורים פגור מים, החזירו את כולן כלעומת שבאו, לשם שמירה על הבטחון בדרכים.

אולם השיא הושג בחיפה עצמה. בעלי קולנוע פאר, שהשכירו את אולמם לוועידה ושהשופט ציחה עליהם במפורש שלא לבטל השכרה זו — פשוט נעלמו. הם לא פתחו את האולם. המאות המעטות של הערבים, שהצליחו בכל זאת להגיע לוועידה, מצאו את בניני חיפה נעולים בפניהם. איש לא היה מוכן להשכיר אולם לאויבי מנגנון החופש.

כך עברה הוועידה לאולם היחיד שנשא פתוח — מועדון מק"י. הית זה נצחון גדול (חששן בטנוד 8)

אפשרות היסטורית נוצרה השבוע — אולם ראשי המפלגות נחדו להגשימה

הבדיחה העצובה

השמיע את ההצעה כהלכה, תוך שיחת-חברים בכנסת. לא חכם שיתחסו אליו ברצינות. למחרת היום נוצר מצב מגוחך: כמעט כל המפלגות האנטי-מפא"יות התנהגו כאילו הא- שימו אותן בפשע מחפיר, וכאילו עצם ה- מחשבה על הקמת ממשלה בלי מפא"י היא תועבה גוראה ובגידה במלכות. לדויד בן- גוריון לא נשאר אלא לקבץ את מצחו בועם, וליהנות בסתר לבו מאפסותם העגומה של יריביו, השמים את עצמם ללעג לעיני המדינה כולה.

★ ★ ★
"אם תרצו..."
 אולם החלום המתוק שגולד ונקבר השבוע מצויד במעלה גדולה נוספת:

מישלה בלי מפא"י

מנחם באדר
אוצר

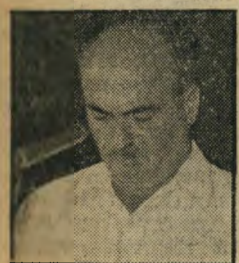
ישראל ברזילי
חונן

יגאל אלון
בטחון

משה שפירא
ראש ממשלה

יצחק בן-יהודה
עבודה

משה כרמל
תחבורה ודואר

זרח וורחפטיג
דתות וסעד

יוסף בורג
מסחר ותעשייה

ישראל בריהורה
פנים ומסחר

חנה רובין
משפטים

זאכי צור
חקלאות

מרדכי נורוק
בריאות

מרדכי בנזור
פיתוח

משה אונאי
חינוך ותרבות

הוא נשאר אקטואלי מאד גם אחרי קבורתו. גם אחרי הממשלה שנפלה, הפכה ממשלת מעבר, אפשר להקים בכל רגע ממשלה חד- שה, אם יודיע ראש אחת הסייעות לנשיא, שיש ביכולתו להרכיב ממשלה שתוכה לא- מון רוב הכנסת.

לכן לא מת הרעיון לגמרי, גם אחרי שנקבר והוספד: הוא יכול לצוץ מחדש כאשר ישתכנעו ראשי המפלגות מסיכוי לחץ גדול מלמטה, וכי התעלמותם מסיכוי זה תביא על ראשם את הזעם והבוז של הבורחים.

זהו הלכת השני שנשאר מימי מהפכת ניר: גם אז נראה הרעיון כבלתי-מיאיותי לגמרי עד שלפתע, אחרי השתלשלות מק- רית של מאורעות, בא לפתע הרגע ה- פסיכולוגי שהפך אותו לעובדה קיימת.

אותו הדבר יכול לקרות לממשלה הבלתי- מפא"ית. האוצר יזכור כי גם בפרשה זו חלה אימרתו המפורסמת של הרצל: "אם תר- צו, אין זו אגדה!"

בהתלהבות עלידי חלקים גדולים מאד של הציבור — לא רק עלידי אוהדי המפלגות שהיו מצביעות בעדה, אלא גם עלידי כל אותם מאות האלפים שהתרחקו מזמן מן הביצה המפלגתית, התעטפו באיצטלה של אדישות, בהיותם בטוחים כי "ממילא שום דבר לא ישתנה".

★ ★ ★
ההצעה של יגאל אלון
 עשה קצה אחרי שיוחנן באדר נטע את הרעיון בלב שני שומעיו, החלו אלה מנששים את אפשרויות המימוש. יגאל אלון, צבר שרעיון מתחכם זה יכול היה מטבעו למצוא חן בעיניו, החל מגוש בכיון הדתיים. וכבר באותו רגע התפוצץ המיכצץ

לשים קץ לרודנות מזכירי לשכות העבודה באזורי הפיתוח, ולחולל עלידי כך מהפכה בתוצאות הבחירות בריכוזי העולים. ובעיקר: ממשלה כזאת היתה מחוללת מהפכה נפשית, שקשה לשער את ממדיה. אחרי שלושה חדשים כאלה יחזור, מן ה- סתם, שלטון מפא"י — אולם לעולם לא יחזור לקדמותו.

★ ★ ★
ממשלת מומחים
 כנגד היתרון האדיר של ממשלה כזאת, נראו כל הנימוקים הנגדיים כאפי- סיים. ביניהם: הריב הישן בין אחדות העבודה לבין הדתיים בגלל פעולותיו של בריהורה, הקושי למצוא מועמדים מתאי-

משך כמה שעות התהלך השבוע בארץ חלום מתוק — חלום של ממשלה בלי מפא"י.

לא הגו אותו רק אויבי מפא"י המוש- בעים. גם לא רק אותו חלק מבחורי מפא"י המצביע בעדה מאונס, באזורי פיתוח ובי- ריכוזים ערביים. הגו בו גם רבים שאינם שונאים את מפא"י, אך הסבורים כי כמה חדשים של ממשלה אחת ירעננו את הא- חירה הדחוסה ויסקלן את המועקה הכללית, שנוצרה אחרי שלושים שנה של שלטון ללא-שינוי, על כל תופעות ההסתאבות וההתחזקות הכרוכות בשלטון כזה בהכרח. יריבי מפא"י בכנסת אינם יכולים להת- אחד על שום מצע חיובי, מכיון שהם לוחמים במפא"י מכיונים שונים ונגדים. לכן לא תתכן לפי שעה בישראל ממשלה בלתי-מפא"ית לאורך ימים. אולם הנסיבות החד-פעמיות של המשבר האחרון יצרו הזדמנות בלתי-חוזרת: הקמת ממשלה-לסדר קצר ללא מפא"י, שלא תבצע שום מדיניות חדשה, אלא תנהל את הענינים השוטפים ותערוך את הבחירות עד להתכנס הכנסת הבאה.

היה זה רעיון מיאיותי. הוא יכול היה להיות רציני — אינו היו המפלגות היש- ראליות רציניות.

★ ★ ★
ריב נגד מפא"י

נגד עיני כל יומי הרעיון עמד תקדים מאיר-עיונים: בחירתו של ח"כ אחדות-העבודה נחום גיר כיושב-ראש הכנ- סת, נגד קולות מפא"י, תוך התלכדות כל שאר הסייעות בכנסת.

רעיון מהפכני-נור עלה בשעתו במוח חרותי — מוחו של מנחם בגין או של יוחנן באדר. גם הפעם צץ הרעיון לראשונה בערוגה פוריה זו. יוחנן באדר הציע אותה ליגאל אלון, איש אחדות-העבודה, ולחנן רובין, המשפטן המפא"י בעל הניב הגרמני. גם הפעם לא דרש באדר כי השמאל יצביע בעד ממשלת-אחדות ימנית-שמאלית. הוא הציע למעשה את 28 הקולות של חרות והצ"כ לקואליציה שמאלית-דתית, המורכבת כולה ממפלגות-פועלים, והנה על כן כשרה למהדרין ולפרולטרין — ממשלה של מפ"ם (9 קולות), אחדות-העבודה (10) והדתיים-הלאומיים (11). להרכב כזה, בעל 58 קולות, היה מובטח רוב אם מק"י (6) או שני פלגי האגודה (6) יימנעו מהצבעה. דבר ש- היה בטוח מראש.

יתר על כן — ממשלה זו היתה זקוקה רק פעם אחת ויחידה לתמיכת הימין. גם אילו נפלה למחרת היום ממש, בהצבעת אי- אמון, היתה נשארת על כנה כממשלת-מעבר עד אחרי הבחירות, אלא אם היה הימין עו- זר למפא"י להקים ממשלה נגדית.

★ ★ ★
"קול-ישראל" ומנגנון-החושך

ממשלת-אחדות שמאלית-דתית בתמיכת הימין, יכלה להעביר שורה ארוכה של חוקים, עליהם יש למעשה הסכמה בין כל הסייעות הבלתי-מפא"יות (ראה תצפית). או- למ עיקר השפעתה ההיסטורית לא היתה בכך, אלא בצעם קביעת העובדה שתיתכן הנולת המדינה ללא מפא"י.

כוחה האמיתי של חבורת בן-גוריון אינו מבוסס על הכנסת, אלא על שליטה בלתי- מעורערת על מנגנון-הביצוע. כל זה היה משתנה אילו שלטה בישראל, ולו גם במשך 3 חודשים בלבד, ממשלה בלתי-מפא"ית.

ממשלה זו היתה יכולה, בין השאר:

- לתקן לפחות זמנית, את הזהות בין מפא"י לבין מנגנון-החושך,
- לשם קץ לתעלולי קול ישראל, המני- הל מזה שבועיים בגלוי ובחוצפה מדהימה תעמולת-בחירות מפא"ית (כפי שעשה זאת במשך שנים בהתאפקות קצת יותר גדולה), להטיל את מרות הכלל על הממשלה,
- למנוע את השימוש בכספי האומה בידי מפא"י לצרכי בחירות, באמצעות כל משרדי הממשלה,
- לבטל את המימשל הצבאי ולאפשר בפעם הראשונה לרעבי ישראל — 11% מכלל האוכלוסיה הישראלית — להצביע באופן חופשי לפי מצפונם, דבר שהוא לבדו היה מחולל שינוי מהפכני בניה ה- מפלגתית.

מטורפים מסוכנים שאושפזו בבתי-חולים, למען במחון הציבור, נשלחים לחופשה

מטורפים רוצחים

בשני בתים נשפך דם בשבוע שעבר. סכין חורמה בזעם, וזעקות כהלה קרעו את לב השמים. כמושב נורית, על גבול עמק יזרעאל, דקר בן את אביו למוות. בכפר סכא דקר בעל את אשתו, ורק במקרה ניצלה ממוות. גם הבן, גם בעל, היו תושבי מוסדות לחולי-רוח, שיצאו לבמה שעות החופה.

לפני חצי שנה התריע "העולם הזה" (1110) נגד הסדרים במוסדות לחולי-נפש, לפיהם יכולים חולים מסוכנים להסתובב ללא פיקוח מחוץ לכתלי מוסדותיהם. דבר זה, נאמר באותה אזכרה, מסכן את שלום הציבור ועשוי להסתיים כטראגדיה. ההאשמות חייבו תגובה לעניין ותיקון הסדרים בצורה שתבטיח כי אמנם לא יסוכן שלום הציבור. אלא שנמצאו גורמים מסוימים שהעדיפו להיאחזו רק בכמה פרטים אישיים, בהם הוטעה "העולם הזה". להאשמה כי המצב במוסדות לחולי-רוח הרה פכנות, הגיבו האחראים רק בהסתת אחד מעובדי המוסד להגיש משפט נגד "העולם הזה".

השבוע התנקמה ההפקרות. הטרגדיה, מפניה הזהיר "העולם הזה", התרחשה ובה. לא טרגדיה אחת, כי אם שתי טרגדיות.

לעים, יובש ועזובה — זהו הנוף שבו תקועות הקוביות הלבנות-מלוכלכות של בטון-מתבקע, אשר שמם בשר-ראל מושב נורית. ליד ביתה של משפחת יעיש מצוי, נוסף לכל אלה, גם דם קרוש. דמו של שלום יעיש, אבי המשפחה. בפנים הבית, עוטפת האפולונית ברחמנותה את העוני הממאיר, את המורון המרופט שפקע הכותנה משתכנים מבין קרעיו. במרכז יש באחד מימי השבוע זקן מופלג, שזקנו הלבן כיסה את חזהו, ועיניו עצומות-למחצה. מדי פעם מצץ את צינור הנרגילה, הפליט סילון עשן, התבונן סביבו ושקע שוב בהרהורי העצבים, בהיכרו מדוע יש בבית העלוב.

הוא בא לנחם את משפחת יעיש, בשבתה שבעה. האלמנה, צמוקה, ארוכה ומיובשת, ישבה על הרצפה, נשענת אל הקיר. שני ילדים נכרכו סביבה. "רק דבר אחד אני רוצה לדעת", חזרה שמעא יעיש (50) ומל מלה בעברית הגרועה של בני מדבריות תימן: "למה נתנו לו לצאת בשביל להרוג את אביו?"

איש מן הנאספים לא ענה. גם הם רצו לדעת את התשובה לשאלה זו. גם הם רצו לדעת, כיצד יכול היה עובדיה יעיש בן 17, לצאת מבית-החולים לחולי-נפש בעון ולבוא לבית הוריו, כדי להרוג את אביו שלום — בעוד שכל סגירתו במוסד לא באה אלא מפני שאיים פעם אחר פעם לרוצח את אביו?

★ ★ ★
"תמות רק מידי!"

רצח אִוְתָן, אִרְצָח אִוְתָן! אלה היו מלים מקובלות מאד בבית יעיש. בשעת-ריב היה עובדיה מרים את ידו על אביו, מכה אותו ומאיים ברצח. פעם אף הפיל לי שתי שיניים — במכת-אגרוף. כי הנער לא רצה להישאר בבית אביו, להושב סחבות ומרופט, חסר כל תקווה. המושב העלוב, אשר רק מעט משפחות יושבות בו וכמה מבתי נטושים, לא נראה לו כמקום מחיה. הוא רצה לצאת למרחבים, לעבור למקום-מגורים חדש, לעשות את אלה-ואחד הדברים שנערים כמוהו עושים אותם.

לכן היה דרוש מה שנגזר בבית אביו: כסף. שלום בן 55, שעלה ארצה לפני 10 שנים, לא היה מסוגל לעבוד. שלוש בנותיו הבוגרות התחתנו ועזבו את הבית, עובדיה סירב לעבוד ושלושת הקטנים לא יכלו לעבוד. שמעא נאלצה לתור בין היישובים הסמוכים לחפש שעת-עבודה. "ארבע שעות אני הולכת לכפר יזקאל וחזרה; עובדת שעתיים וחוזרת הרוגה", נאנחה הש-בוע.

פעם אחר פעם ביקשה משפחת יעיש לעבור למקום אחר; תמיר הושבה ריקב. רינה בת ה-13 הוצאה מבית-הספר היסודי, כדי לעזור גם היא בפרנסת משפחה. עינו של חוק חינוך-חובה אינה פקוחה במקר מות כמושב נורית.

לפני ארבע שנים גנב עובדיה סכום כסף משקיק הכסף של אביו. האב הבחין במע-שה, התלונן על כך במסגרת החיכוכים בין האב לבנו הפכו שינאה לוהטת. סיפרה אחת האחיות הנשואות, שבאו לשבת עם אמן בשבוע האבל: "במו אזני שמעתי אותו מאיים על אבא: 'אתה תמות רק מידי!'"

לפני ארבע שנים גנב עובדיה סכום כסף משקיק הכסף של אביו. האב הבחין במע-שה, התלונן על כך במסגרת החיכוכים בין האב לבנו הפכו שינאה לוהטת. סיפרה אחת האחיות הנשואות, שבאו לשבת עם אמן בשבוע האבל: "במו אזני שמעתי אותו מאיים על אבא: 'אתה תמות רק מידי!'"

עובדיה נשלח ללמוד בעינות. אך תס-

שמעא, "היה אביו בורח מן הבית. למה? סחף!"

★ ★ ★
הבעל לא ענה

את ביקורו האחרון בעכו ערך שלום יעיש ביום הרביעי שעבר. הפעם נסע לבדו, כי שמעא לא יכלה לחתר על יום עבודה. בערב חזר האב הביתה, ענה לשאלות אשתו כי עובדיה מרגיש טוב במוסד. וכי מדוע לא? הרי הוא גר בחדר שבו רק שלושה דיירים נוספים. "הוא אומר שהוא לא משוגע", סיפר שלום, "ורוצה שיוציאו אותו משם".

את טענתו, כי אינו חולה, השמיע עובדי-יה ברציפות, דרש שיחרור מהנהלת המוסד. דרישה אחרת היתה לו לעובדיה, מן המוסד: פיצויים. בשעת מריבה עם חולה אחר נפצע עובדיה בפניו, תבע פיצויים מהנהלת המוסד, על שאיפשרה לאדם בלתי-נפשו בדעתו לתקפו ולגרום לו נזק. פרטים אלה סיפר האב בניחותא, אם כי בעצב, כמי שמביא תרשומה מעולם רחוק. הוא לא ידע כמה קרוב עולם זה ואימתני, וכאשר הור-פיע לפתע עובדיה בבית אביו, כעבור אר-בעה ימים, לא ידע שלום כי הגיעה שעתו למות.

★ ★ ★
הרביץ, איים, שכר

מריבות הדכו ותכפן סיפרה אחותו מול: "זה היה איום ונורא. כל הזמן צעקות, כל הזמן מכות. הלכתי לר-פא כאן ואמרתי לו: 'קחו את אחי מכאן. הוא משוגע'. הוא מאיים להרוג את אביו, אבל הרופא לא עשה כלום: 'יש תור', הוא רק ענה, שיחכה".

המשיכה האחת: "לא יכולנו יותר לחיות. זה היה גיהנום. לא ישנו בלילות מרוב פחד וצעקות. עובדיה נעשה יותר ויותר עצבני. אי-אפשר היה לדבר אתו — לא בטוב ולא ברע. כל מי שאמר לו מילה שלא מצאה-חן בעיניו, קיבל מכות. הוא הרביץ לאבא ולאמא. שבר ארון, תפס כל הבא ליד כדי לאיים עלינו — מקלות, סכינים, בקבוקים ממולאים בעפר".

לפני שנתיים הגיע לבסוף תורו של עובדיה יעיש להתקבל למוסד לחולי-נפש, והשלחה — אך לא אושר — שכנה בבית יעיש. פעמים בחודש היו הוריו מבקרים אותו בבית-החולים בעכו, מביאים לו מתנה קטנה או כמה לירות לקניות במזונן של המוסד. במשך תקופה זו הרשו לו הרופאים לצאת פעמים מן המוסד, לערוך ביקור בבית הוריו. "כל פעם שהיה בא", סיפרה

בבקר טכא יוש' בת על המיטה, הצליח להסתובב במוסד לחולי-רוח.

הבן שהציל ממוות

הוא יוסף בן היו, שנחרד משנתו עלידי צונחות אמו. הוא ראה את אביו המסורף מרים סכין עליה, הצליח להסתובב במוסד לחולי-רוח.

הגיע הביתה בעשר בבוקר ושמעא רב עם אביו. אחר כך הוציא אותו החופה, ליד בור השפכים של הבית. אמרים שרצה קודם לקשור את ידיו ואת רגליו, כמו שקושרים כבש לפני השחיטה. אבל הזקן נחלם על חייו ולא נתן לו. "תן לי לחיות", הוא התחנן. אבל עובדיה ענה לו: "אני אהרוג אותך כמו כלב". והוא דקר אותו בסכין בכתף. הדם ניתז לכל הכיוונים. על האדמה, על סולם העץ ששכב בחוק, על ספסל שבעלי גיסה לשבת עליו. אחר כך עובדיה הסתלק, ולקח עמו את הסכין.

בעלי גיסה לרוץ לעזרה. הוא התקדם לאט-לאט אולי שלושים מטר, עד שהגיע לתעלה. השכנים מצאו אותו שם, לפי עק-בות הדם שהשאיר אחריו. הוא ירד לתעלה, אבל לעלות לצד השני — לא היה לו כוח. איבד יותר מדי דם. הוא רצה כנראה להגיע לצריף של קופת חולים, אולי 150 מטר משם. אבל לא הגיע.

ביקשתי מהשוטרים שאם ימצאו את עובדיה, שביאו אותו לפני. הם מצאו אותו בשדה, בדרך לגדעונה. הביאו אותו לפני. "עובדיה?", שאלתי, "ייל, למה עשית את זה? למה לקחת ממני את בעלי? מי ידא עכשיו לי ולאחים הקטנים שלך?"

בני הבית בי בעינים מטורפות: "כן", השיב, "הרגתי אותו. הנה הוא, את יכולה לשמור עליו. הממשלה תדאג לך". השוט-רים לקחו אותו.

★ ★ ★
האשה האחרת

שנה בארץ אשה אחרת החיה כיום בפחד-ממות. גם נגד עיניה מצטיירת דמותו האימתנית של גבר מטורף, השולף לפניה סכין מגואלת בדם. זוהי תושבת ש-כון החתיקים בכפר סכא, שהתנסתה בהת-קפה כזו, ורק בנס יצאה ממנה בחיים. "אני פוחדת, אני פוחדת פחד-ממות שהוא שוב יצא מבית-החולים וינסה לרצוח או-תני!" לחשה אידה אייזנר באימה.

ימים אחדים לפני כן, למחרת אותו יום ראשון, בו דקר עובדיה יעיש את אביו, התעוררה לפתע אידה משנתה. בעלה של אותה: "את ישנה?", היא ענתה: "לא". ואו הרגישה חבטה חזקה על פניה, מתחת לעי-נה השמאלית. "חשבתי שהוא הוכה אותי

הוא יוסף בן היו, שנחרד משנתו עלידי צונחות אמו. הוא ראה את אביו המסורף מרים סכין עליה, הצליח להסתובב במוסד לחולי-רוח.

האשה שהותקפה

בבקר טכא יוש' בת על המיטה, הצליח להסתובב במוסד לחולי-רוח.

על-ידי המוסדות שנצטוו לשמור עליהם למונת הכלל

בחופשה

מתחת לכר ודקר את אשתו- כשפניה שר תתים דם ירדה מן המטה, צחחה בכל כוח: "געזאלד! הצילו!" היא המקרה לאורך הקיר, סובבה את המיטה, בין המטה לבין השולחן, פנתה לעבר הדלת. אך לפני שהצליחה להגיע לדלת, היתה צריכה לחלוף על פני בעלה, שישב והמתין לה בסכין שלופה, מצידו הוא של המיטה. מבלי לחשוב הרבה, רצה בבהלה במסחחיו ורוע ממנו. הוא הרים את ידו שנית, כיוון את סכיניו אל צווארה, ודקר. כאן אירע נס, שהציל את חייה. בנס הקטן, יוסף בן ה-11, שמע את צעקות אמו. הוא פתח את הדלת המפרידה בין שני חדרי הדירה, מצא את עצמו מול ידו השלופה של אביו. בלי היסוס ניסה לאחוז את הזרוע המורמת. כוחו הפעוט הצליח רק להטות את הסכין ממסלולה הרציחני; הלהב רק שיפשף את הצוואר. לולא הוטה 3-2 סנטימטרים, היה ננעץ בצוואר.

★ ★ ★
ד"ר כרימור-רשער

ר' אשה יצאה לחצר. "הצילו! הצילו!" את הילדים! צחחה בדמיוני שחר. השכנים יצאו לחצרותיהם, ראו את הדמות שותתת הדם — ולא העזו להתקדם. לפתע הושלך הס בבית. קולות הילדים נדמו. "חשבתו שרצח גם אותם", התחרתה האם, "אמרת לשכנתו: נחמה, הרגי גם אותי. הוא גמר עם הילדים!" לבסוף גערה אחת השכנות בגברים הנחרדים: "לכו להועיק אמבולנס ומשטרה!" שכן זקן מצא את העוז להיכנס לדירה. הוא מצא את הילדים מר" גיעים את אביהם, מנסים להוציא מידיו את הסכין. "עכשיו כבר נקמתו!" מילמל האב. הוא נלקח על-ידי המשטרה; האם נלקחה לטיפול רפואי. קרובת-משפחה עברה לגור עמם. עד אשר יתאוששו מן ההלם. אלא שרות-הרפאים לא עזבה את הבית. למחרת ההתנפלות הופיע שוטר בבית, הודיע לא שה הפצועה כי לקח את בעלה למוסד הסגור בבתיים, לשם החזקה בשמירה. "לא היה שם מקום", בישר השוטר, "החזרתי אותו לשלוותה".

האשה הרימה קול צחחה. אם לא קיבלתי שבץ-לב בריב-מקום, סיפרה אחרי-כן, "אינני יודעת מדוע". היא קראה לקרובות: "קחי את הילדים, אני בורחת מכאן!" רק בקושי הרגיעו אותה, הסבירו כי עתה לא יוכל בעלה לצאת באופן חופשי מן המוסד. אולם היא סירבה להירגע. "אני מפחדת", מילמלה, "אני מפחדת פחד מוח. הוא כבר יצא פעם אחת — מי אחראי שלא יצא פעם שנייה?"

בית-החולים בו עובדת אשתו. שלושה חודשים נמשך הטיפול בבעל חולה-הקינאה. הוא שוחרר בדיוק בערב בו נערכה חגיגת הבר-מצוה של בנו הבכור. אלא שהרופאי היה שטחי בלבד. כעבור ארבעה חודשים החל שוב למלמל לעצמו ולש-קוץ בהירהורים קודרים. פעמיים-שלוש אף ניסה להתאבד. כל בני המשפחה הילכו על בהונות רגליהם, עמדו על המשמר יומם ולילה לבל ישלח יד בגפשו, או באשתו. עד אשר התעלף בעבודתו ולא היה מנוס אלא להחזירו לבית-החולים. אשתו חתמה על הטופס הדרוש במקרים כאלה, והבעל הוכנס לבית-החולים. כי היה ברור, שבהיותו בבית סיכן את חייה של אשתו.

שלחתה הינו מוסד פתוח. בכניסה הראשית יושב אמנם פקיד, השואל כל אחד לאן הוא נכנס או יוצא, ורק לאחר שלחץ על כפתור נפתחת הדלת לגן המוסד. אולם במרחק 50 מטר מן הכניסה הראשית נמצא שער רחב, הנפתח אל אותה גינה. שער זה פרוץ לרחחה, ואין שומר עליו. כל חולה או מבקר יכול לצאת ולהיכנס מכאן כרצונו. אך לבעל המאושפז לא היה צורך להסתלק ללא-רשות: הרופאים הרשו לו לבלות את סוף-השבוע בביתו — ובזאת הוקל עליו לבצע את המעשה שאיים בביצועו פעם אחת.

★ ★ ★
נס מן החדר הצדדי

סיפרה האשה: "הוא בא כרגיל בשבת האחרונה, בשעה עשר. בדיוק לקיתי בדלקת-ריאות ושכבתי במיטה. הוא עזר מעט בבית, אבל ניכר בו חוסר-שלמה. למחרת כבר היה צריך לשוב לבית-החולים, ולטיפול האינטנסיבי שם. אבל מאחר והייתי חולה, ביקש אישור מרופא קופת-החולים, כי היה עליו להישאר אתי ולעזור לי. ואמנם, עזר בכל דבר: הכין אוכל, סידר את הבית. אבל בערב, שוב תקפה אותו עצבנות. יעצתי לו לשוב למוסד, כי לא רציתי אותו במצב כזה בבית. הוא התעקש: בשום אופן לא יעזוב אותי."

"שכבנו לישון בעשר בלילה. כעבור חצי שעה, כאשר קם הבן הבכור ללכת לבית-השימוש, העיר הדבר את בעלי. גם הוא קם, נכנס לבית-השימוש וחזר למיטה. מבלי שאשיג בכך, דחף מתחת לכר שלו סכין חדה מאוד, בה היה מגולף עץ. לגבי האשה, היה זה ליל-זוועה. היא פחדה לזוז, התאפקה מלהשתעל פן תעורר את בעלה העצבני. בארבע לפנות בוקר, ללא כל סיבה הגיונית, שלף את הסכין

האלמנה

שמעא יעיש (50) מקוננת על מות בעלה שלום, שנרצח בידי בנם בן ה-17. לידה יושבת בתה הצעירה ביותר. במשך שנים איים הבן לרצוח את אביו. עד שהוכנס למוסד לחולי-רוח. אולם לבסוף הצליח לברוח ולבצע את זממו.

הרופא קבע כי האיש יוכנס למוסד כעבור שבועיים. בינתיים חזר לעבודתו ולמשפחתו.

★ ★ ★
אישפוז במוסד פתוח

לפי בוטנים אלה לא עברו בשלום. הבעל המשיך למלמל לעצמו, הילך קו-דר ואימתני. ביום הכיפורים, בשובה מת-פילת יזכור לזכר משפחתה שנשפתה בפר-לין, שכבה האשה לנוח עד שעת תפילת הנעילה. לידה שכב בעלה. אך גרומה האשה, פנה אליה בעלה ושאל: "ישנה?" היא ענתה: "כן", והתכוננה להמשיך לישון. ברגע זה הנחית על לחיה סטירה מהממת. היא החלה בוכה ומתייפחת, ובע-לה ביקש ממנה סליחה, התנצל בבכי כי לא היה אחראי למעשה שעשה.

היה ברור עתה כי מצבו הנפשי של הבעל מחמיר והולך, וכי יש להעבירו לטיפול רפואי ללא דיחוי. ואמנם, למחרת הוכנס לשלוותה. אחרי התערבותו של מנהל

באגרוף, סיפרה, "אבל מיד הרגשתי משנה חם על הפנים. חם וסמיך. דם. בידו של בעלי ביצבץ להב של סכין. הוא הניף אותו שנית, לגמר את אשר לא הצליח בראשונה. אידה חשה כאב, בהלה — אך לא הפ-תעה. כי מזה למעלה משנה גרה בכפיפה אחת עם צל המחת. בקיץ שעבר יצאה להב-ראה בנתניה, הבראה שהיתה דרושה לחל-סין לאשה בת ה-38 העובדת במשק של בית-החולים בכפר סבא. האשה הרזה וה-ממושקפת חזרה לביתה כתום עשרת ימי חופשתה, וכעבור יומיים הופיעה שם רוח-הפורענות. "בגדת בל" צוות בעלה, המב-גר ממנה ב-17 שנה.

לשוא היו הכחשותיה של האשה; לשוא הציעה כי בעלה יסע לבית-ההבראה וישאל שם אם היו זה יחסים כלשהם עם מישתה. לשוא נשבעה כי היתה נאמנה לו מאז הת-חתנו לפני 13 שנה, בברמיניה.

הבעל הילך כסהרורי בביתו. הוא היה חר-זר מעבודתו בנגריה, מדבר אל עצמו, רר-טן שוב ושוב: "בגדת בל" בגדת בל" בבר-קר היה אומר לאשתו: "היברת בשנתך, הזכרת את אהובך". כעבור שלושה ימים, התמוטט. אשתו הזכירה במקרה מכר משו-תף מרעננה, שם גרו בעלותם ארצה לפני עשר שנים. הבעל צעק מיד: "והוא זהו המאהב שלך!" והחל משתעל ויורק דם.

★ ★ ★
גרין מחודר בנגריה

הרופא התורן שהוועק קבע מיד, כי זוהי חזרה של מחלת-הריאות שהיתה לבעל לפני שנים אחדות. אולם הוא קבע גם כי הסיבה הפעם רגשית, לא גופנית. שלושה שבועות הוחזק הבעל החולה באותו בית-חולים בו עבדה אשתו. בשעת העבודה, לא היו השניים מחליפים מלה ביניהם. אחרי העבודה היתה אשתו ממהרת הביתה, מאכילה את שני ילדיה וחוזרת לשבת לצד בעלה. הסימן לאי-מנוחתו הנפשית ניתן כאשר ביקש סיגוריות. שש שנים לא עישן, ועתה חזר שוב אל הטבק. "מדוע?" שאלה אותו אשתו. "עצבים", השיב, וביקש כי ישלחו אותו לרופא עצי-בים. אך הרופאה שטיפלה בו לא ראתה צורך בכך. לבסוף פנתה האשה למנהל בית-החולים, גוללה בפניו את כל פרשת החשדות שקיננו בלב בעלה. הוא נסע מיד לשלוותה, מוסד לחולי-נפש של קופת-חולים במגדיל הסמוכה, סידר שהבעל הקנאי יתקבל שם לטיפול.

רופא שלחתה ראיין את האיש, שמע מפיו בין השאר, וידוי כי פעם השחין גרין בנגריה, כדי להרוג בו את אשתו. לבסוף נרתע, כאשר נזכר כיצד עמדה לצידו בעי-תות צרה ומתלה, וכי הינה אם לבניו.

הבן ותעלת המוות
רחמים (7) מצביע על ה- מקום בתעלת הבתחון, בו צנח אביו ומת. במקום נשארו עדיין כתמידים וכובעו של הנרצח.

מקום הרצח
במושב נורית, בעמק יזרעאל. עובדיה יעיש נגר את אביו אל מאחורי ביתם, דקר לרגלי ספסל זה. חתונו ובתו של הנרצח מצביעים על המקום.

המציאות הפוליטית החדשה, בה מכהנת הממשלה כממשלת מעבר, תפתח בפני כל המפלגות אפשרויות ימרון נרחבות, ככנסת ומחוצה לה. בכנסת צפויים, בין השאר, הצעדים הבאים:

— מאחר ואינן קשורות עוד באחריות הקולקטיבית, יציעו שתי מפלגות השמאל, או רק אחת מהן, לבטל את הממשל הצבאי. בחודשים האחרונים ניהלה ועדת שרים דיונים ממושכים בבעיה זו, אשר בסופם הסתמנה הסכמת מפ"ם, אחדות העבודה והפרוגרסיבים, לביטול נסיוני של הגבלות הממשל הצבאי לשנה אחת. אך מאחר שמפא"י, בעלת רוב הקולות בממשלה, התנגדה, לא יכלו מפלגות אלה לעשות דבר בנידון. הצעה זו, כאשר תועלה, תזכה כמעט בוודאות ברוב קולות הכנסת, מאחר וגם ח"כים ימניים יתמכו בה.

— מפ"ם תציע ביטול שכר הדין, אחת מסיסמאות העיקריות. ייתכן, יתמכו בהצעה: אחדות העבודה, ואולי גם חרות, בעוד שסיעות רבות יחסו להתנגד לה בפרוט הבחירות.

— הצעה בעלת ערך תעמולתי בלבד תועלה על ידי אחת ממפלגות השמאל, להנהיג נישואין אזרחיים. להצעה זו אין כל סיכוי להתקבל, מאחר והדתיים יוכלו לגייס רוב גדול של חברי הכנסת נגדה.

(המשך מעמוד 4)
למושל הצבאי, המעוניין להציג את זעקת רבבות הפלחים הערבים בישראל, כסיסמה קומוניסטית חסרת-ערך.
שוד מטעמי בטחון. אולם מאות ה' ערבים שהצטופפו בחום הלוהט באולם הצר, או עמדו בשמש הלוהטת לפני הבית וה' אוינו לרסקול, ידעו את האמת. הם לא הופ' תעו כאשר הודיע דובר החזית העממית הערבית, מארגנת הועידה, כי 1.25 מיליון דונם מכלל 1.75 מיליון הדונם של ערביי ישראל כבר הופקעו באמתלות חוקיות ש' נות. מספר מדהים זה אינו כולל את אר' מותיהם של הפליטים שברחו, או גורשו, בימי מלחמת תש"ח.
דרכי הגזילה שונות. ביניהן:
● גירוש ערבים מאדמתם והכרזתה כ' "אזור סגור" מטעמי בטחון. דוגמה בול' טת: גירוש כפר ברעם מאדמתו, שנמסרה בחלקה לקיבוץ השומר הצעיר.
● הפקעת אדמותיהם של ערבים שלא עזבו מעולם את שטח ישראל, אולם נחש'

ירושלים

המאגר שלא אגר

בנות ירושלים הצעירות, שנקלעו בשב' עות האחרונים למסדרונות בנין העירייה, חשבו כי גם תחית-המתים אירע בעירייה קודש. אלילן המת גיימס דין, כוכב הסרט הענק, קם לתחיה, חזר לבנין עיריית הבריה. מהנדסים כפופים, שליחים נושאי-תיקים ו' כתבניות ממושקפות, דיברו בלהט ובהתרג' שות על נושא אחד בלבד: הענק.

אולם לא היה זה הענק של גיימס דין, אלא ענק אחר. עובדי עיריית ירושלים דיברו על מאגר המים הענק, שנבנה בש' כונת בית וגן, בלע בתוכו שני מיליון לירות. אחרי אילת, בני-ברק, נתניה ופתח תקוה, הגיע תורה של ירושלים.

אל המאגר ובחזרה. לפני ארבעה חודשים הוטרו שרים, חברי מועצת העירייה, ח"כים ונציגים דיפלומטיים שונים אל שכונת בית וגן בירושלים. תזמורת המש' טרה קיבלה את פניהם בנגינה רבת-ירושם, שרה-אצור לוי אשכול ניצח על הטקס. הם הוזמנו לפתיחה התגיית של מאגרי-מים חדש, שעתידי היה לספק את כל צורכי ה' מים של ירושלים, להבטיח אותה גם בזמן מצור.

חנוכת המאגר לחתה בפירסומת עיתונאית, שימחה את הירושלמים, למודי סבל המחסור התמידי במים. ותיקי העיר, ששאבו בימי התורמים את המים מן הבורות, נוכחו ב' טכס, הירבו לשבח את העירייה. אליהם התחספו גם עקרות-הבית ובעלי הקיוסקים, אשר קודם לכן נשארו דחוקי בימי שרב ללא מייסודה, כיון שהמים נתקעו בדרך, לא הגיעו לבירה.

אולם שמחתם היתה מוקדמת. כאשר הס' תלקו ראשוני האורחים מן הפתיחה החגי' גית של המאגר, הסתלקו אחריהם גם המים, פרצו סדקים בתחתית המאגר ובדפנותיו. הם חילחלו דרך בקיעים בריצפה, רוקנו את המאגר. מהנדסי העירייה, שהציפו קודם לכן את המאגר, החלו שואבים ממנו את המים בחזרה. מול המאגר הריק, נתגלתה ההזנחה שליוותה את בנייתו:

● עלפי התוכנית צריכה היתה הקמת המאגר לעלות 600 אלף לירות. כאשר נערך טכס חנוכתו, התקרבו הסכומים שהושקעו בו לשני מיליון לירות.

● עיריית ירושלים הקפידה על הוצאת מיכרו. אולם מיכרו זה היה מיותר לגמרי ב'ורו היה מי יוכל לקבל על עצמו את ה' בניה. כי עיריית ירושלים דורשת לחת את מועד תשלומיה לקבלנים לחמש שנים, דבר המבטיח כי רק סולל-בונה, שמצב ה' אשראי שלו אינו דחוק, יוכל לקבל את העבודה.

● מהנדסי העירייה היו משוכנעים כי המאגר יפעל כתיקונו, חיברו מספר שכונות לקו המים. כשנתגלו לפני ארבעה חודשים הליקויים הראשונים, נשארו שכונות אלו ל' לא הספקה סדירה של מים.

● מנהלי העבודה עשו מספר שיגאות מקצועיות, לא התחשבו בעובדה שמבנה ה' אדמה בירושלים אינו אחיד, מורכב מסלעים ומחול. כתוצאה משיגאה זו של המומחים, פרצו סדקים בתחתית המאגר.

● קציני וטפסן. לעבודות בנין המאגר, מב' חניה מקצועית, היו אחראים מהנדסים פרידמן ויפה. אף-על-פי שלירושלים יש גס' יון מר עם הקמת מאגר קודם, קיבלו הש' גים, חסרי-הנסיון, את העבודה. הנסיון המר הקודם: הקמת מאגר תצ'ענק בעין-כרם, ש' תועלתו היחידה עד כה התבטאה בטיביותו של ילד ירושלמי.

טוען אברהם אקסלרוד, נציגה נומד-הק' מה של תנועת החרות במועצת העירייה: "אני אחראי לכך, שכונת המאגר הם אנאל' פאזיטים גמורים בכל הקשור לעבודה כי זאת? מהנדס יפה היה קצין בצבא, ובעצמו מודה כי אין לו מושג בבניית מאגרים. פריד' מן היה ספסן בתים, קיבל רשות לעסוק ב' "

„בחיי אלוהים, המורה, עשיתי את זה רק בצחוק!“

— מצד הצ'כ עשויה לבוא הצעה להוריד את שיעורי מכ' הכנסה. במקרה זה, עשויים הם לזכות בתמיכת השמאל, אם תצורף להצעה

גם הקלה בשיעורי-המס לעובדים השכירים, נוסף על העובדים העצמאיים. הסכס זה בין השמאל לימין אפשרי, כחלק מסידרת חיתורים הדדיים, שמטרתם להעביר בכנסת הצעות רבות, אשר רק שליטתה של מפא"י מנעה את קבלתן עד כה.

● לא מן הנמנע, כי הכנסת תחליט להמשיך לפעול, גם אחרי המועד שנקבע עלייה לנעילת מושבה האחרון. יתכן כי יתגבש רוב של מפלגות האופוזיציה והשמאל, אשר יאריך את כהונת הכנסת הנוכחית, כדי להעביר החלטות הוראות לו. כל עוד מאפשר זאת טישטוש הגבולות בין אופוזיציה לקואליציה.

● ברור, לעומת זאת, כי ההגבלות שהוטלו על תעמולת-הבחירות ישארו בתוקפן. החוק האוסר הופעות אמנים, שימוש ברמ' קולים ברחובות, שימוש באות המפלגתית אלא חודש לפני מועד הבחירות, יובא לקריאה סופית ויאושר ללא שינוי.

● איני גם לצפות להקדמת מועד הבחירות. אמנם יועבר בכנסת החוק המקדים את הבחירות לתחילת נובמבר, מטעמים טכניים בלבד, אולם גישושה של מפא"י להקדים את המועד במידה ניכרת יתקלו בטיקוב מ'חלם מצד ררי המפלגות. כי בשלב זה, רק למפא"י קיים מויוון מ'ריו יי'י' י'י'י' יתר המפלגות פועלות לפי לוי'זמים מיוחד יותר.

● קולנוע לנוהגי מכוניות נמצא עתה בשלב תכנון, צפונית לתלאיב. בעלי הקולנוע, שהזמינו כבר מארצות-הברית את הציוץ החזיתי, הכולל מאות רמקולים מיטלטלים ווסטן ענק, מנהלים עתה משאומתן עם בעל מגרש גדול בהרצליה-פתוח. אם משאומתן זה יסתיים בהצלחה יוכלו עוד הקיץ בעלי מכוניות בגוש דן, לחזות בחרטים מרלי לצאת ממכוניותיהם.

● אם אתה גורם למפגע סניטארי באיזור תלאיב, צפה לפורענות. עיריית תלאיב, ששימשה כתובות תלונות רבות על מפגעים סניטריים בתחום עירה, יוזמת סדרת פעולות נמרצות לסילוק מפגעים אלה עוד לפני הבחירות הקרובות.

כיום חוקית „נפקדים“, מפני שביום כיבוש כפרם שהו בעיר הסמוכה, או התחבאו בשדות עד עזבו זעם. אדמותיהם של „נפק' דים נוכחים“ אלה נחשבות מבחינה חוקית לאדמה נטושה.

● התרמת אדמותיהם של הכפרים ש' עברו לרשות ישראל רק בתוקף הסכם שב'ר תת'הנשק עם ירדן, אחרי תום פעולות' האכיבה. האדמות הטובות ביותר של כפרים אלה נכבשו בידי צה"ל עוד לפני התסכס, הופקעו כאדמות נושיות, אף שבעליהן לא נטשו מעולם את כפריהם.

● שיטות בלתי-ספורות אחרות של הפ' קעת אדמות „לטובת הציבור“, „לצרכי פ'ר תוח' או מטעמי „בטחון המדינה“. המכונה המשותף של כולן: התנקה הר' גתית של הפלחים בכפרים שאדמותיהם הולכות ומצטמצמות, הגאה גוברת והולכת של הגופים והאישים הקרובים לקצרת ה' שלל נו'המעבדים לא פעם את האדמות הג' זולות באמצעות בעליהן הקודמים, המועס' קים כשכיתים).

● „המתחיל לשרוד...“ בזה אחר זה קמו נציגי הפלחים בכפרים קרובים וניד' חים, סיפרו על המצוקה בכפרם. דרישות' השלום הכתובות של המוגלים העלו את ה' מתח' לשעה קלה נשכחו הסכסוכים החר' פים בין הלאומיים והקומוניסטים, ששית' קו זמן רב את פעולות' החזית. כאשר הזכיר אורח יהודי לחיוב את שמו של גמאל עבד אל-נאצר, פרצו כמחצית הנוכ' חים במחאות-כפיים טוערות — הוכחה ל' כך כי על אף דיכוי האגף הלאומי של ה' חזית, לא מנו הקומוניסטים, אויבי עבד אל-נאצר, אלא כמחצית המשתתפים.

היה זה אופייני כי במחאות-הכפיים ה' ממושכות ביותר נתקבלו דחוקא ברוכיהם של גופים עבריים, שהבטיחו תמיכה במאי בק, קבעה אגודת איחוד: „מדיניות הממש'

חבל!

Stopette
spray
DEODORANT

עם מרכיב "סטופט"

בהתזה קלה
הקץ לזיעה
ולריח לא נעים

דרשו
בפרפומריה
ובבתי המרקחת

נאשם צבאי כבול, בבית-המשפט
הלשנה תציל מעונשו?

לעסוק בשקט במלאכות שונות. הוא ידע כי יש לו את חסותה של המשטרה. כאשר היה נתפס בעבירה זו או אחרת, היה מל- שין על חצית-הישר מחבריו. הם היו הול- כים לכלא והוא היה יוצא לחפשי.

יותר מכל מלאכות הפשע מצא חן בעיניו של מכובי, מקצוע רציני הונוות. בתקופה מסוימת הצליח לשכנע בקסמיו, באיומים, ובהשפעת סמים משכרים, לא פחות מאשר ארבע נערות לעבוד למענו בזנות. הוא הת- פרסם כאנדרומד ומענה. נערותיו היו תמיד מתאוננות כי הוא מעביר אותן בפרך.

מכובי עצמו לא היה מתבטל. הוא היה מארגן לעצמו חבורות ילדים בפרברים, שם נחשב לאליל הנער. חבריו הטובים ביותר, כמו פרצות, וכשאלה היו יוצאים לפעולה, היה מסגירם בידי המשטרה. הוא עקב אחרי ספסרי כרטיסי הקלוע, גילה את מקומות המחבוא שלהם, שם היו מסתירים את הכרטיסים מעיני השוטרים. מכובי היה גונב את הכרטיסים, מוכר אותם במחצית מחירם הנקוב. חבריו הטובים ביותר, כמו פרצות, והספס שרששי ואברהם אלאס המ- כונה תורכר, שהוגלו לאילת, נתפסו בגללו. אולם אנשי העולם התחתון ידעו שאין מה לעשות נגד מכובי — המשטרה מעלימה עין מכל מעשיו.

במקום גנבים, חלאה. לפני תקופה קצרה הכיר מכובי נערה אשכנזיה בת 16, בת טובים מצפון חלאביב שיצאה עם אחד מחבריו. מכובי לא היסס, הפעיל את קסמיו על הנערה, חי עמה, והכריח אותה לצאת לעבוד למענו. הנערה עבדה שבועיים — והחליטה לברוח.

עוד באותו לילה נעצרה על ידי המשטרה, גילתה מי האיש ששילדה לזנות למענו. מכובי נעצר על ידי המשטרה. כעבור חמי- שה ימים הוא שוחרר. למחרת שמה המש- טרה את זרועה על כנופית רמת-יצחק של מיכאל בוקסר.

אולם מכובי לא הספיק להסתובב זמן רב חפשי. לא עברו ארבעה ימים, ומאסית אביו של האיש, ששיכנע את הנערה בת ה-16 להסגיר עצמה למשטרה ולמסור את מכובי, עלתה באש בחצות לילה. למשטרה לא נותרה הבחירה אלא לעצור את מכובי שוב. הפעם הוא הואשם בשדול לזנות, הובא לדין.

כאשר סיפרה הילדה בת ה-16 את סיפור רה בלתיים גזירות, בבית המשפט, ולגו הדמעות אפילו מעיניהם של עורכי-הדין ש- נוכחו באולם. אמר אחד השוטרים: "אם בגלל הלשנות מרשים לאדם כזה לעשות מעשים כאלה, מוטב שלא נתפוס גנבים וחלאה כזאת חשב בבית-הסוהר".

תזכיר

זריחת רימון

מרגמות ופגזי-מרגמות הן הנשק שהוזמן עליידי גרמניה המערבית מישראל כפי שגילה משרד-הבטחון הגרמני, בהודיעו שמעולם לא דובר כלל על מטולי-רימונים. היה זה העולם הזה (1135) שגילה בשבוע שעבר בפעם הראשונה כי מטולי-רימונים, שהוזכרו בדיעות העתונים הישראליים, לא היו ולא נבראו. אלא נבעו מתרגום משובש של המונח הגרמני "זורקי פגזים" (מרגמות) שלא הובן כראוי עליידי כתב עתו- הערב.

בהרצליה, יציע החל מהקים את שרותיו לכל דורש.

אומר המהנדס הבריטי, שהכיר את ארץ ישראל בימי מלחמת העולם השנייה כמהנדס טייס של ה"ראף": "לישראל כל התכונות המתאימות ליהפך ארץ הספורט הימי ה- ראשונה במעלה. היא יכולה וחיבת לפתח את תעשיית התיירות שלה בהתאם לכך". אהן, המקים על חוף הרצליה את מועדון המים הראשון של ישראל, עומד, כצד ראשון למטרה זו, להפעיל שלוש סירות מירוח מהירות, היכולות להגיע למהירות של 40 קילומטר לשעה. סירות אלה, בנות ארבעה, שישה ו-12 מקומות, יהיו את הבסיס לצי ספינות-טיול שיעמדו לרשות אורחי המועדון, יסייעו תיירים לאורך חופי הארץ. **מעגנים רומים כדוגמא.** לאחר שמחקני המועדון יתחילו לפעול, אפשר יהיה לחכור את סירות-המרוץ בת ארבעת המקומות שמורת שבע לירות לשעה. שעה סיוך בששת-המושבים תעלה תשע לירות, ואילו תמורת לירה וחצי לאדם יפעיל אהן את הסירה בת 12 המקומות, יסייע את המטיילים לאורך מסלול חופי קבוע.

אהן, שלאחר מלחמת העולם השנייה המ- שין את שרותו במאלאיה, חזר לישראל במקרה. ידיד הציע לו, בלונדון, למלא מש- רה שהתפתה באנגליה. הוא מילא טופס בקשה, קיבל את המשרה, הגיע לארץ. כאן, החליט, נמצא סוף-סוף הבית אותו חיפש לאורכו ולרוחבו של העולם. המהנדס הברי- טי, ממוצא גרמני, שגם בשנות שרותו בצבא לא נזח את חיבתו לספורט המים, גילה שוב את חופי הארץ המבהיקים משמש 300 ימים בשנה. הוא החליט לממש חלום ישן, להפוך את ההרבי שלו לפרנסה.

סיפור השבוע אהן: "לא היתה זו מלאכה קלה. כל חופי הארץ מלאים במעגנים שבי- נו אותם עוד הרומים. המבחר היה גדול מדי". הוא וחבריו בחרו את חוף הרצליה, קיבלו זכיון על חמישה קילומטרים של חוף, ממלון אכדיה עד מלון השרון. הש- בוע כבר סיררו סירות מירוח חדשות ונוצצות מול החוף ההומה אדם.

פשעים

חסות לאיש היפה

אין אדם בזוי ומאוס יותר על אנשי העולם התחתון החלאביבי, מאשר יהודה ("מכובי") צברי. הצעיר (25) יפה-התואר, הגונה להתלבש תמיד בהידור, הספיק בש- גים האחרונות לרכוש את שנאתם של כל חבריו למקצוע. יודעים כולם — יהודה הוא מלשין, אסור לעבוד עמו ואסור לספר לו סודות, כי הוא מודיע קבוע של המשטרה. יהודה, איש רחוב שבוי, יתום מהוריו ומופרע, עוקר מילדות על דרך הפשע. בגיל צעיר היה פולה, התמחה בהתפרצויות לחגור יות בדים. בשנת 1955, הציע לו כמה חב- רים להצטרף עמם לשוד בתנובה. צברי סירב. אולם כשהכריזו ביצעו את השוד וה- משטרה לא תפסה אותם, דרש צברי את חלקו בשלל. כשמצעץ השוד סירבו לדרישה זו, לא עבר זמן רב וכולם עד אחד נעצרו עליידי המשטרה. למרות שלא היו פושעים מועדים הידועים לה.

כרטיסים בחצי-מחיר. מאותו זמן יכול היה יהודה, המכונה "מכובי", ש- הוא סירוס תימני של השם יהודה המכבי,

הנדסה ציבורית על סמך עבודתו בספסנות. גילוי פרטי הבורות המקצועית העמיד את ציריית ירושלים בפני מצב עדין. כי עוד לפני תחילת העבודה, בשנת 1953, הוזר צבי ליבוביץ, המהנדס הראשי של ירושלים, את העירייה. לא להקים את המאגר. במק- ר מו הציע לבנות שלוש בריכות נפרדות, ש- הנסיון להקמתן נרכש כבר בארץ. נימוקיו היו כבדי-משקל:

● מהנדסי העירייה חסרי כל נסיון ב- הקמת מאגרי-מים, גם המאגר החדש לא יבנה עליידי מומחים בעלי נסיון עשיר. ● במקרה של הפגזה, יכולה פגיעה אחת במאגר לרוקנו ממים, סכנה שאינה קיימת לגבי שלוש בריכות נפרדות.

אולם ראשי העירייה, שרוממות צורכי ה- בטחון בגרונם, העדיפו להקים מפעל-ראווה, גנוז אל מכתבו של מהנדס העירייה. **מאגר לזם מקלפים.** הכשילון לא היה מקצועי כלכל, אלא גם כספי. אחד הד- ברים הקלים ביותר בירושלים הוא לבובו כסף, מבלי שיוודע אפילו היכן נקבר. כבר בראשית העבודה בוזבו סכומי-ענק: עיריית ירושלים לא מכרה את פסולת המחצבה ש- נחצבה במקום בניית המאגר, איבדה אותה. כאשר נדרשו ראשי-העיר להשיב על האש- מה זו, טענו כי פיזרו את הפסולת על קטע הכביש הקצר בכניסה לכירה.

אולם עובדה זו לא הסבירה עדיין מדוע עלתה בנית המאגר פי שלושה ממה ש- תוכננו בתחילה. מספר אדריכלים בירושלים טוענים, כי את התעלומה יכול היה להס- ביר רק צבי אמין-לב. ממנהלי סוגל-בונה, אדם ישר לכל הדעות. לרוע המזל נפטר אמין-לב לפני שבועות אחדים ממחלת-לב. סוד אחד שאפילו אמין-לב לא יכל להסבירו: מימון המפעל. גרשון אגרון הב- טיח כי הממשלה, המעוניינת בהקמת ה- מאגר מטעמי בטחון, תממן 50% מהוצאות בנייתו. עתה ההבדל כי הממשלה לא הש- קיעה אף פרוטה בבניה. שר הפנים הסכים רק כי העירייה תמשיך לבנות מאורחיה- את מס החרום לבניית המקלטים, שהונהג במערכת מיני, תממן בעזרתו את המאגר. **סתימה בעזרת עופרת.** אותו רגע כשהתברר, לאחר טכס הפתיחה, כי המים מחלחלים, הטילה עיריית ירושלים אפול מלא על הנעשה במאגר, הקרוי בפי עוב- דיה: הענק. הם החליטו להתלבש על הענק, לסתום את כל החורים שנתגלו בו. בשלב הראשון הכניסו לרקעיות כמות גדולה של מלט, הורישו לתוכו מים. הענק לא נכנע, מימיו הוסיפו לחלחל. המומחים החליטו לעשות נסיון נוסף, למלא את הסדקים בעופרת ובחומר הקרוי מסיטי- פלסטיק. כמות העופרת שהושקעה בו הי- תה לוטה בעופר, בעירייה דיברו על עשרים טונות. אולם מהנדס כהנא, המפקח הראשי על הבניה המעשית מטעם העירייה, גילה בשעת רוגז מספרים אחרים. לפני שבועות אחדים סיפר כהנא לאדריכל החתיק יצחק ששון, כי בכוחו להשקיע כמה ש- פרת. מחירים: 80 אלף ל"י.

השבוע נסתיימו עבודות התיקון, שנמשכו ארבעה חודשים. עיריית ירושלים הומונה שוב את העתונאים, ביקשה להוכיח כי הטע- נות אשר הושמעו נגדה היו מסולפות. הת- ספת-הנגד של העירייה היתה עלולה להיות רבת-רושם לולא ספקות רבים שהועלו בגלוי לאחר הסיום. שניים מהם: ● בביקור של חצי שעה ליד המאגר לא יכלו העתונאים להיחזק, שהמים באמת אינם מחלחלים. לצורך זה היה עליהם להח- לץ את עטי-הכתיבה במכשירים מדויקים למדידת גובה המים, להישאר במקום ימים אחדים. ● העירייה מילאה רק כשליש מן ה- מאגר, לא הוכיחה כי יש ביכולתו לעמוד בפני לחץ מים גדול יותר.

סען מרדכי איש-שלום, סגן ראש העיר כסוף-השיער, "העופרת תפרה את הבעיות. אני מאחל לעיריית ירושלים מפעלים מוצ- לחים נוספים כמאגרי-מים הענק, שהוקם עליידינו". לא כולם היו שותפים להצהרתו החגיגית של איש-שלום. הסביר מהנדס ירושלמי ותיק: "כשימלאו את המאגר ילחצו המים בצידו פסי העופרת, שהושמו על הסדקים הקודמים. ליד כל סדק לשעבר יוצרו עתה שני סדקים".

מפעלים

בעקבות השמש

חלום ישראלי ישן עתיד בימים הקרובים להתגשם. תמורת תשלום של לירה וחצי יכול כל אזור ישראלי הרוצה בכך לצאת מגבולות המדינה, להשקיף על ארצו מרחוק ולערוך טיול מרענן בים. אבי הרעיון, המה- דס האחרי-הימי רבי-המרק דונלד אהן (39), חנך החדש הימני טופרט ימיי

● מירומית — מפעלי מתכת אשקלון בע"מ: "שיל- תלמיד" ת.ד. 1978 חלאביב: בוגרי בתי-ס יסודיים ותלמידי בתי-ס תיכוניים מוזמנים להשת- חף בחופש הגדול בהפעת מש- סלס" מתוצרת "מירומית". ה- פעילים שיעסקו בהפצה יבטי- חן לעצמם, כך אנו מניחים, חלק ניכר משכר לימודם לשנה הב- אה. לפנות רק בכתב: "שיל- תלמיד", ת.ד. 1978, חלאביב, ולציין מספר השעות שבוע שיוכל (שתוכל) להקדיש לפעו- לה זו.

לנכיסה קליין

טוֹב יוֹתֵר

מוצר טוב יותר

באריזה נוחה יותר

זקירים!

תלמידים!

פטריוטים!

הרשמו עוד היום לקורס קיץ ל-

קצרות

עברית ו/או אנגלית

(שני חודשים, פעמיים בשבוע)

ב.אלפס גרני. (GREGG).

המנהל: ה. בריקמא (קמפינסקי)

תלמידי, רחוב גורדון 5.

הצלחה מובטחת!

תה

הס

תקבל פרס

סיפורה האישי של המרגלת השחרחרות הייתי ארוסתו

"רצייתי לשים קץ לחיי ולהטביע את עצמי בכינרת, אבל המים היו קרים מדי" הפביר השבוע אלי גלר, האישי שזכה לפני שנתיים לפירסום רב, בעת שהציג את עצמו כמפיק פרטים חדש וכמגלה כוכבים ישראלי. אלא שהפעם לא נאמר משפט זה כקטע מתוך תסריט. אלי גלר אמר אותו ספק ברצינות, ספק בערמומיות, כשהוא עצור בתחנות המשטרה, שם הודה בביצוע כ-20 מעשי הונאה ותרמית, והוצאת אלפי ל"י מאנשים שונים במענות-שוא.

היתה זו תחנה נוספת בדרך חיו של הצעיר, יליד רומניה, בעל הישגים הגדולים והלשון החלקלקה. אחרי שגילויי "העולם הזה" (1030 והלאה) הכריחו את הרמאי בעל הותק לנטוש את תכניתו לחונאת אנשים באמצעות חברת-פרטים פיקטיבית, והחזירו את שותי פו, זאב פוירשטיין, שהוצג על-ידי גלר כתסריטאי, אל מקצועו האמיתי — סרפוד זנות — המשיך גלר במעשי התרמית וההונאה שלו, אשר אחד מהם התגלה על-ידי "העולם הזה" (1133) לפני שלושה שבועות.

אחד מקרבנותיו של גלר היתה צעירה בשם שרה עמרם, אשר הכיר רח את גלר לפני שנתיים באולפן הסרטים המדומה שהקים, ואשר המשיכה בקשריה עמו עד להבטחת נשואין, זמן קצר לפני שנעצר השבוע. והי סיפורה האישי של צעירה זו.

— מאת שרה עמרם —

השעה היתה שעת-לילה מאוחרת. חורתי הביתה מחוץ לעיר. מתחת לדלת דירתו גיליתי מספר מכתבים וזרקים. פתחתי אותם אחד אחד. המכתב האחרון שפתי תחתיו היה נתון במעטפה לבנה רגילה. על המעטפה הבחנתי מיד בכתיב-המוכר לי היטב, כתב-ידו של אלי גלר. התרגשתי מאוד ולבתי דפק בחוקה. שבועיים לפני כן נעלם אלי, אחרי שאמר לי שהוא יוצא לשרת במילואים בסביבות חיפה, ומאז לא ראיתיו. במשך אותה תקופה שאלו עליו המון אנשים. גם אנשים פרטיים שלא הכרתי אותם, וגם המשטרה שחיפשה אותו. כל ההיפושים האלה עוררו בי חשד ודאגה שדבר מה לא כשורה אותו.

גם אני עצמי שאלתי עליו. במשך כל אותה תקופה, כל מיני אנשים שידעתי כי הם מכירים אותו. כשלושה ימים לפני כן, פגש אותי אביו, וקרא לי ממרחק ברחוב. הוא שאל אותי אם ידוע לי היכן הוא נמצא, הוא ואשתו היו מודאגים. הם לא ראו אותו מזה כמה שבועות. הוא דיבר בקושי ועורר בי רחמים. סיפר ששלח לאלי מספר מכתבים לפי תיבת הדואר שלו, ולא קיבל כל תשובה. כל מכריו, שאותם שאלו, לא יכלו לעזור לי.

חששתי לפתוח את המכתב, אך אורתי אומץ ופתחתי את המעטפה. התחלתי לקרוא בחפז את פיסת הנייר שהיתה במעטפה. זה היה מכתב אהבה ופרידה מן החיים. גלר כתב לי: "לשרה באהבה. אני מבקש את סליחתך. מצטער על כל מה שגרמתי לך צרות בחיים. החלטתי שבדאי לי להעלם מהעולם הזה בכלל. תדעי שאהבתי אותך עד היום האחרון לחיי. תהיי בטוחה שכבר לא יהיו לך יותר צרות ממני. אבקש את סליחתך. שוב פעם. אלי."

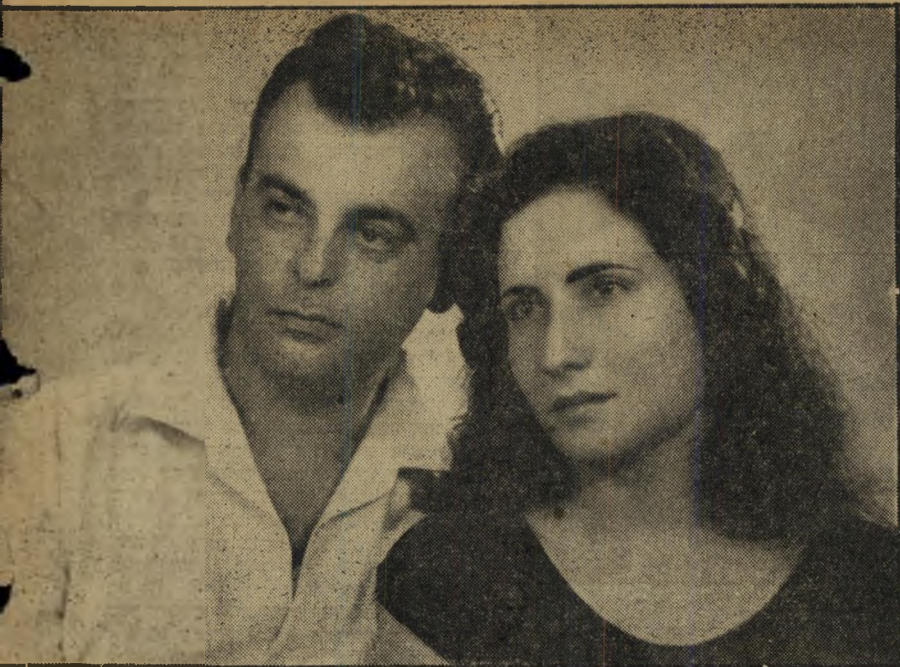
הייתי מבולבלת לחלוטין. לא ידעתי עד כמה אני יכולה להאמין למה שכתוב במכתב. הגיתי בכל מה ששמעתי לאחרונה, ובפרשה המורוה של העלמו והחיפושים אחריו, ותקף אותי מין פחד איום. נזכרתי בפרידה האחרונה שלנו, שהיתה אמנם במקום יפה ורומנטי, שאינו נותן מקום להרהורים על התאבדות. אולם כשהגיתי במצבו של גלר באותה פגישה, חששתי מאוד שהוא עלול אמנם לבצע את איומו ולהתאבד.

הכל עצוב היה מסביבי. לא יכולתי לעי צור ופרצתי בבכי מר. ידעתי כי אני חייבת לעשות משהו כדי למנוע את המעשה שיתכן ועדיין לא נעשה. מצאתי שהנכון ביותר יהיה לגשת עם המכתב למשטרה. ידעתי שגם הם חיפשו אותו כבר מספר שבועות.

★ ★ ★

חתיכות מוד אמבטיה

מצאתי את עצמי נגרת בכיון בלתי-רצוי. במקרה טענתי בדרך שוט

בחברת אלי גלר

הצלמה שרה עמרם בתקופת האירוסים הרשמית שלהם, לפני שבוע במכתב מסתורי מבשרת-התאבדות ששלח אלי

כנידה רוסייה בירדו

הצלמה שרה עמרם עם בנה אינואן, בחברתם הכנסיה הרוסית בעיר-העתיקה, שנתנו לה מחסה ומוקד

עם בנה בירדו

ניצבה שרה בפני מצלמתו של צלם ערבי בעיר העתיקה בירד לאחר שיחרורה מהכלא הירדני, בו נעצרה כחשודה בריגול. הת

עם תינוקה בפריטוריון של הכנסיה הרוסית, עבדה כמטפלת במחנה פליטים ארצי-ישראליים שברחו

שזורה לישראל אחד מאסר בכלא ירדני של אלי גלד

יגלו משהו. לאחר זאת נרגעתי קצת.

★ ★ ★

ים רחוק בטבריה

הרגשתי צורך חיוני לשפוך את אשר היה בלבי לפני מישור שיכול להכניס אותי. לא היה נעים לי לספר על כך לשכני, נסעתי להוריי. אף על פי שהורי התנגדו בתחילה לקשרי עם גלד, הוא הצליח במשך הזמן לשכנע אותם ביחסו הרציני. הם הסכימו לבסוף לבקשתו להינשא לי.

רק אמי היתה בבית. לא ידעתי במה להתחיל. היא הבחינה מיד כי אני עצובה שלא כרגיל, ושאלה על בני ישראל בן ה-10. עניתי לה כי איתו הכל בסדר, והיא שאלה מה שלומי של אלי, ומדוע בומן האחרון לא באנו לבקר. לא יכולתי לעצור את הדמעות. סיפרתי לה בבכי על המכתב שקיבלתי מאלי אמש. היא נחרדה כששמעה את הוכנו של המכתב. יחד עם כך הביעה ספק, אם אמנם הוא עלול לבצע את הדבר. שבועיים לפני כן סיפר אלי לי, וגם להוריי, כי הוא יוצא למילואים. אמי ניסתה להרגיע אותי, טענה שהוא בודאי בצבא וכל העניין אינו אלא מתח, כדי לבדוק כיצד אני עובדת. באותו יום הופיעה בעתוני הערב ידיעה כי גלד נעלם והמטרה מהם שנת אחריה. ביוזמה נאמר גם כי קיים חשש שהוא ערק לסוריה, או התאבד בטביעה בכנרת. הבאתי את העתון להורי, ואחותי הקריאה להם את הידיעה. הם לא הגיבו באותו רגע. הדבר נראה בלתי הגיוני שאלי יסע עד לטבריה, כדי למצוא ים להתאבד.

במשך ימים מספר הופיעו, מדי יום, השערות חדשות על גורלו של אלי. אף אחת מן הידיעות לא היתה מבוססת על הוכחות. חזיתי בסקרנות גוברת והולכת לדעת מה באמת עלה בגורלו. איהידיעה נמשכה עד לראשית לחודש זה, בשעות לפנות ערב. היתי בבית. מישור דפק על הדלת ונכנס פנימה. היה זה אדם צעיר בלתי מוכר, ש'טען' כי נשלח על ידי גלד, שביקש להודיע לי כי הוא החליט להסגיר את עצמו לידי המשטרה. שאלתי: "איפה הוא נמצא עכשיו?" הוא אמר לי: "אצל עורך הדין קאזיס".

הוא ביקש ממני ללכת אליו. קשה היה לי להחליט בו במקום. אמרתי לו שאני פוחדת אולם ייתכן שאבוא. "תבואי אתי עכשיו", אמר לי הצעיר בתוקף. סירבתי. כל השתלשלות העניינים האחרונה נראתה לי חשודה במקצת. לא רציתי להיות מעורבת בעסקים בלתי-נשירים.

שאלתי לכתובתו של עורך הדין והאיש ענה שאינו יודע בדיוק. כאילו בדרך אנכי הערתי לו, שדעתי זה רעיון טוב, שגלד יסגיר את עצמו לידי המשטרה. האיש לא הגיב והסתלק. לא הלכתי לבקרו. נמאס לי כבר מכל העניין הזה. והחלטתי לחכות ולראות איך יתבטלו הדברים. למחרת קראתי בעתוני כי גלד נעצר בדרכו למסור את עצמו למשטרה. השלמתי עם כשלון נוסף בשרשרת הכשלונות שכבר היו לי במשך 30 שנות חיי הארוכות. היום נראות לי 30 שנה אלה כ-60 לפחות.

כאשר כבר היה נדמה לי, שהנה עומד חלומי להתגשם והאבתי אל גלד תגיע אל חוף מבטחים — שוב התאכזר אלי הגורל. כמו רבים מחלומותי ושאפיותי האחרות, התנפץ לרסיסים. עוד מימי נעורי זכור לי כי לא פעם, כאשר כבר הייתי קרובה מאד להשיג את מטרתי, קרה משהו שהשליכני הרחק מהמקום הנכון.

★ ★ ★

הגאולה כהן, עזרה

ההרפתקה הגדולה ביותר בחיי החלה בשנת 1947. כאשר התייצבה סופית חזית ברורה בין השכונות שהיו ב"די כוחות הישוב העברי לבין השכונות שהיו ב"די הערבים. נמצאתי אני בשטח הערבי. יחד אתי נמצא בני, שהיה עדיין תינוק. לא ידעו שאני יהודיה. בידי היתה עוד מקודם תעודת-זהות מנדטורית על שם וקט' רינה אלכסנדרובה, רוסייה נוצרית. השגתי תעודה זו בשעתו, כאשר שכנתי בבית חור

לים ירושלמי, והאנגלים חשדו כי שיש לי קשר עם בריחתה של גאולה כהן, קריינית לח"י, שברייחתה מאותו בית חולים עוררה או סנסציה גדולה. חשבתי כי תופעתי כנור צריה תסיר ממני את החשד. שכנתי בבית החולים סמוך למיטתה של גאולה, ולעיתים קרובות היינו משוחחות בינינו. לאמיתו של דבר ידעתי על תכנית בריחתה של גאולה. היא בעצמה גילתה לי על כך. בערב האחרון לפני בריחתה לא ישנו שתינו, ושוחחנו כל הלילה. הסתבר שהיא נזקקת לעזרתי. היא התחפשה לערבייה והשאלתי לה חלק לבוש שחור היה לה לתחפושת הבריחה. היה לי ברור שהאנגלים חושדים בי וכיני חקירה לחקירה סידר לי בעלי תעודת-זהות מנדטורי רית על שם בדי, כדי להסיר ממני כל חשד. תעודת הזהות הזו היתה לי עתה לתועלת רבה.

הצלב האדום העביר אותי יחד עם ילדי מן השטח שהיה נתון באש הקרבות לירושלים העתיקה. את בני מסרו לטיפול לידי נזירות בבית-לחם. אני עצמי נלקחתי על ידי הלגיון הערבי לחקירות. מאחר שלא היו לי הוכחות למוצאי הרוסי, מלבד תעודת הזהות של ממשלת המנדט, ומאחר שבירדן עצמה לא הכיר אותי איש, חשדו בי שבאתי לירדן למטרות ריגול. במשך כל זמן החקירה, שארכה ששה חודשים תמימים, ישבתי בקישלה, בית-הכלא בעיר העתיקה.

הייתי צעירה מאד וחסרת ניסיון בחקירה, ובכל הקשור לבעיות מלחמה ופוליטיקה. בדבר אחד הצלחתי. הצגתי את עצמי כתמימה מאד והם האמינו לי. בחקופה הראשונה ישבתי בקישלה ומשטרת ירדן לא יכלה להחליט מה לעשות אתי. כל הוכחות נגדי לא היו להם. גם אני לא יכולתי להוכיח כי אני אמנם אני נוצרייה כדבריה. שלחו אותי למטה העליון של הלגיון הערבי בעמאן, לשם חקירות נוספות.

באותה התקופה השתוללה המלחמה בירדן שלים בכל עוזו ודם יהודי וערבי נשפך על הגבולות. יהודים רבים מהעיר העתיקה נלקחו או בשבי הלגיון ונשלחו למחנה השבויים בעמאן. אותי לא הושיבו יחד אתם. כל העת לא פסקתי מלטעון שאינני יהודיה כי אם נוצרייה רוסייה. ישבתי בבית סוהר לנשים. יחד אתי ישבו שם נשים שלרוב הוואשו במעשי רצח. נידונו לשנות מאסר ממושכות. מנהלת בית הסוהר שאלה אותי לא פעם אם אני מעוניינת לעבור למחנה של הנשבות היהודיות. סיפרה שלהם ניתן יחס מצוין. סירבתי להודות כי אני יהודיה.

★ ★ ★

תפיזה נוצרית ברוסית

ימדיתי במכר דא נכנעתי כי חששתי מועם הערבים. ידעתי שאם אודה שאני יהודיה, יאשימו אותי כמרגלת, ואז יהיה גורלי רע ומר.

טענתי כל הזמן שאני רוסייה. באחד הימים ערכו לי במטה העליון של הלגיון בעמאן פגישה עם הארכימנדריט, אבט פסינ' קוב, שהיה ראש העדה הרוסית בירדן. הוא דיבר אתי רוסייה, שאל אותי על תולדות חיי ומוצאי. סיפרתי לו סיפור שהתקבל על דעתי, והוא ביקש ממני לומר תפילה נוצרית ברוסית. זו היתה תפילה מאד ידועה וגם אני ידעתי אותה. הוא הודיע כי שוכנע. אינני יודעת עד היום, אם אמנם היה בטוח בכך, או שרק רצה לעזור לי. לפני שנפד ממני ביקשתי שיעזור לי, והוא הבטיח להשתל. הוא נתן לי גם לירה אחת, שהיה לה ערך רב אז.

זמן מה לאחר הפגישה אתי, נתקבל אישור מגלבי-פחה לשחרורי. קיבלתי את האישור וגלב עצמו היה חתום עליו. באי-שור ציין מפקד הלגיון כי בידי הוכחות לחיות בירדן, כלל אורח ערבי ותושב הארץ. מצויות באישור זה הגעתי לבית המוכתר של העדה האורתודוקסית בעיר העתיקה. הוא התקשר עם מנהלת הכנסיה הרוסית בעיר, ביקש ממנה לתת לי מקלט ומקום מגורים. בתחילה סרבה האשה. טענה כי היא מכירה את כל הרוסים בארץ ועלי לא שמע מעודה. אולם הופעתי

הצנועה עשתה עליה רושם טוב, והיא נאיתה לבסוף לקבלני.

מפקד המשטרה של מחוז ירושלים, סוליי מן סעיד פחה, הבטיח לסדר לי עבודה, להודיע לי למנוח. ואמנם כעבור שבועות מספר הודיע לי שהצליח להשיג עבורי עבודה בבית החולים אוגוסטה ויקטוריה. שם קיבלתי גם מקום מגורים. לא ידעתי שום דבר שיכול היה להביא להם תועלת. לא את השפה הערבית ולא את מקצוע האי-חות. קיבלו אותי כתופרת. כעבור שלושה חודשים קראה לי בוקר אחד המנהלת. היא אמרה, כי החליטה למסור לי את מפתחות בית-החולים, כדי שאהיה האחראית במקום בת דודתה, שמילאה תפקיד זה עד אז. הטל עלי לפקח על כל חבר העובדים, שמנה כעשרים איש. את הרשימות איפשרה לי לעשות באנגלית. היה לי חדר לעצמי, ובלילות הייתי יושבת וכותבת את זכרונותי. בעיקר כתבתי על היהדות והגעגועים למולדתי שבגלל מסיבות הזמן נאלצתי לני-טוש אותה, ובסופו של דבר גם להתכחש אליה. המקום היה נהדר ביופיו, והייתי מסיילת שעות על גבי שעות בגני בית החור-מאותו זמן הפכו חיי למשחת של ארגון האומות המאוחדות לטיפול בפליטים הערבים שברחו מארץ ישראל. סיפרו שהחני-אים והמשכורת אצלם טובים. הגשתי בקשה להתקבל לעבודה. שלחו אותי לעבוד במח-נות הפליטים, כמשגיחה ומבקרת כרטיסי מזון. עברתי לגור במנוח הרוסי בירושלים פריטוריון (כלל המשיח).

ידידים בבית החולים

שנת 1950 באו משלחות של ארגון האומות המאוחדות לטיפול בפליטים הערבים שברחו מארץ ישראל. סיפרו שהחני-אים והמשכורת אצלם טובים. הגשתי בקשה להתקבל לעבודה. שלחו אותי לעבוד במח-נות הפליטים, כמשגיחה ומבקרת כרטיסי מזון. עברתי לגור במנוח הרוסי בירושלים פריטוריון (כלל המשיח).

שלי בכלא המשיח וגרנו שם יחד. לקחתי לבני מטפלת זקנה רוסייה, ואני עצמי המשכתי לעבוד, שער המוסד שגרתי בו היה נסגר בשעה שש בערב עד למחרת בבוקר. בלילות לבד לא יכולתי והקדשתי את מרבית הזמן לכתיבת זכרונות. ומאחר יותר התחלתי לרשום רשימות על כל מה שראיתי ושמעתי, כל מה שחשבתי שעלול להיות פעם לתועלת לישראל. במשך הזמן רכשתי לי ידידים ששרתו בבולשת, והכירו אותי מביקורי הרבים אצלם.

הם מעולם לא אמרו לי שאני נמצאת תחת פיקוח. אולם אני עצמי נהגתי להודיע להם בכל פעם שנסעתי מהעיר. טענתי שאני לי אודקס לעזרתם, כיון שאני זרה ומעוררת חשד. באחד הימים באו אלי מספר אנשי בולשת, ציוו עלי ללכת אתם אל מפקדם. הוא סיפר לי שאנשיו חושדים בי, כיון שראו אותי לפני הצהריים ואז היו שערותי בלונדיות ואילו לפנות ערב הפך שערי שחור. הוא רצה לדעת מה הסיבה לכך וחדש שאני מנסה להסתיר את זהותי.

הסברתי לו כי זו המודה ואני חפשיה לעשות בשערותי מה שלבי חפץ. הוא הרים את שערותי, כיון חשב שזוהי פאה נכרית. לבסוף נרגע. נודע לו ששלחתי בקשה כמו רבים אחרים, לעבוד בבית חולים בנסיכות כחית. בצחק שאל אותי מדוע אני רוצה לעזוב את הארץ בה טוב לי. "אנחנו ר"י צים שתישאר אצלנו", אמר, "ולכן לא ניתן לך לצאת מכאן". ואמנם בקשתי לא זכתה לאישור המשטרה.

באותה הזדמנות הכרתי את הסמל ששי מש כפקידו של המפקד. נודע לי שהסמל אחראי על כל התיקיה בבולשת. הזמנתי אותו לבקר אותי בביתי ולשוחח. בבית ביקשתי ממנו שיביא לי פעם את התיק האיש שלי בבולשת. אמרתי שאני מעוניינת לדעת מה כתוב שם עלי. הוא אמר שזה מסוכן מאד, אולם שכנעתי אותו והוא הסכים. למחרת בצהריים הביא לי את התיק הביתה, וקראנו אותו ביחד. בשבילי היה קשר עם אנשים וכל ראיון עם מפקד הדבר שזה הוין. התיק הכיל את כל ההיס-טוריה שלי בירדן. כל צעד שעשיתי כל

קשר עם אנשים וכל ראיון עם מפקד צבא או משטרה, נרשם שם.

★ ★ ★

מאתה הארי של המזרח

בתיק היה גם החומר על כל האנשים שהיה לי קשר כלשהו אתם. החומר המעניין ביותר בתיק היו דעותיהם של המפקדים שראיינו אותי. הראיון המעניין ביותר היה זה שהיה לי עם סאדק איל שרע, שהיה מפקד החטיבה ה-16, וקצין חקירות ראשי בענינים פוליטיים. הוא כתב שחקר אותי הרבה ובתוקף ולא גילה דבר. הוא סיים את דבריו באזהרה: "כתב האיש: 'אם יקטרינה היא אמנם מרגלת, הרי שהיא זהירה מאד ולכן גם מסוכנת מאד.' מישור אחר כתב עלי: 'אם היא מרגלת — זו בלי ספק מאטה הארי של המזרח התיכון'."

כל הדברים האלה עוררו בי התלהבות ונתנו לי מקום למחשבות שבאמת אני יכול להפעול באותו כיוון, ולמלא תפקיד חשוב וחיוני בשביל ארצי. רכשתי לי רדיו קטן. התחלתי להאזין בחשאי לקול ישראל. את הרדיו הייתי מחביאה במיטה, כדי ששכני לא ישמעו את השפה העברית. השידורים הגבירו את התלהבותי, והחלטתי להתמסר לענין במרץ. כל אותו זמן המשכתי לנהל את יומן הרשימות שלי, שבו רשמתי כל דבר חשוב שראיתי.

הבעיה העיקרית היתה כיצד לקשור את הקשרים המתאימים עם אישים, שמהם אוכל לסחוט את האינפורמציה הדרושה לי. לא הייתי צריכה לטרוד הרבה. ההזדמנות באה אלי מעצמה.

הכרתי בחברת ידידים את האשם אל סבע, שהיה עורך השבועון האופוזיציוני בירדן, אל צריח. הוא הציע לי לעבוד במערכת עיתונו כמכירתית. העבודה היתה מענינת. ביחוד מאחר שהעיתון היה גלוי ואמין מכל יתר העיתונים. הרשה לעצמו לגלות פרשיות שעיתונים אחרים פחדו לגעת בהן. אז צריח לא נמנע מלגלות פרטים על מעשיהם של אישים נכבדים באדמיניסטרציה הגבוהה של ירדן.

באמצעות העורך הכרתי יותר ויותר אנשים בעלי עצמות מפתח. בינתיים צץ במר חי רעיון חדש. מדוע לא אנסה להעביר מיד את הדיעות שאני משיגה לישראל? היה קשה למצוא דרך בטוחה. בין הכתבים שלי היה הנסיך זייד אל אטושי, בנו של שליט הר הדרוזים בסוריה. הנסיך ברח לירדן כדי למצוא בה מקלט פוליטי, אחרי קרבות שהיו בין צבאו והצבא הסורי. את הנסיך הכרתי בשעת ביקורו במחנה פליטים שבו עבדתי. מאז נפגשתי איתו פעמים אחדות, והוא אף הציע לי נישואין.

נודע לי מהעיתונות הירדנית כי היחסים בין הדרוזים וישראל הם לבביים. והסקתי את המסקנה ההגיונית שזה האיש שאני יכולה לנתח בו את אמוני. ייתכן שהייתי אמילו גישתו לו למען המטרה הזו, אולם דחיתי את הרעיון, כשנודע לי כי הוריו עשו למענו טולחה עם הממשלה הסורית, והוא עומד לחזור להר הדרוזים.

★ ★ ★

ראנגלים, קומוניסטים

עודד השבועון דקח אותי לכל מסר בה שהיה הולך. חוג המכרים שלי הלך והתרחב. אולם חשד של ריגול נפל עלי לא רק מצד הערבים אלא גם מצידם של האנגלים. שטרנו בלגיון הערבי. כיון שהצנתי את עצמי כרוסיה, חשדו כי אנגלים כי אני מרגלת לטובת רוסיה הסובייטית, מפני צה תעמולה קומוניסטית. הם קראו לי לא פעם לחקירות.

זה היה לפני חג המולד של שנת 1953. מפקד המשטרה בירושלים, סולמון סובחי אל-עומרי, הוזמן אותי למשרדו, סיפר לי כי שמע על אודותי, ושאני טיפוס מענין. הוא ביקש ממני שאצל את קשרי לא השגת ידיעות על אנשי האופוזיציה והקומוניסטים בירדן. לא התלהבתי במיוחד לרעיון, אולם חשתי לטוב, כי פחדתי ממנו. מצאתי לי תירוץ שאני לי זמן בגלל עבודתי. כמה את כבר מרויחה? שאל אותי, וכשעניתי לו, הוא הציע לי סכום הרבה יותר גדול. "אין לך מה לפחד ומה לדאוג", הוא אמר לי, "תהינה לך סמכויות נרחבות מאד וחופש פעולה."

החלטתי לנסות את כוחי. בכל הזדמנות, כשהשגתי ידיעה שעלולה היתה לענין או תהיית מעבירה לו אותה בכתב או בעל פה. היו אלה ידיעות על עניינים של המדינה. לי הן נראו בלתיחשובות, אולם

הוא קיבל אותן ברצון, ואף שילם לי תמורתן סכומים הנגנים למדי. בכל פעם הייתי מקבלת כ-20 לירות, משכורת של פקיד במשך חודש שלם. מכל ידיעה שהייתי מוסרת לו, נהגתי להשאיר לעצמי העתק בכתב. ידיעות שברבות הימים יהיו לי ידיעות אלה לתועלת.

★ ★ ★

מכתב אישי של תלמידה

חמישה חרשים אחרי שהתחלתי בעבודת המודיעין שלי, החלטתי לנסות ולהשיג קשר ישיר עם שלטונות ישראל. במשך כל אותו הזמן לא הפסקתי את עבודתי בשבועון אל-צריח. העורך עצמו היה מספק לי הרבה מן האינפורמציה שהייתי מוסרת אחרי כן למפקד המשטרה. מפעם לפעם היה ראש הממשלה, תופיק אבו אל הודה, מוציא צו לסגור את העיתון למספר שבועות או חודשים. אולם אל סבע לא היה מתרגש ביותר מכל זה. הוא היה מחכה עד עבור זמן, וכשהיה העיתון מח דש את הופעתו, זעם, לא נמנע מלהתקף בהריפות את אבו אל הודה וחבריו במכתב שלה.

דוגמא טובה לאומץ ליבו של עורך השבועון, הוא הסיפור הבא: קצין בולשת שלח לי יום אחד ידיעה שאסור אליו. נבהלתי קצת. טלפנתי לעורך וסיפרתי לו על כך. הוא יצץ לי לא ללכת, אלא לטלפן אל אותו קצין ולמסור לו כי האשם אל סבע מודיע לו כי אני לא אבוא אליו. עשיתי כפי שאמר לי ומאז לא שמעתי דבר על אותו קצין-בולשת.

לילות ארוכים הרהרתי כיצד להשיג את הקשר עם ישראל, מבלי שאסכן את המעמד המיוחד שהשגתי לי בעיני השלטונות הירדניים. חשבתי שראשית כל עלי לתת לישראל להכיר בזהותי האמיתית. לרכוש את אמונם. כדבר ראשון כתבתי מכתב שבו זיהיתי את עצמי ואת משפחתי הישראלית. באותו מכתב עצמו הצעתי את שרותי למען ישראל. במכתב הראשון פירטתי בקיים כלליים את מעמדי ואפשרויותי. ביקשתי שהם ימצאו את הקשר אלי כי לי לא היה נסיון ואמצעים מספיקים. חששתי שאסכן את הכל, אם אעשה צעד בלתימחושב, על מנת להשיג את הקשר המיוחל עם ישראל.

שברתי לעצמי את הראש לאיזו כתובת להפנות את המכתב שלי, כדי שיגיע במהירות האפשרית לידיים הנכונות. תחילה חשבתי לשלוח את המכתב באמצעותו של הארכימנדריט בודיקוס, שהיה מעין שר החוץ של העדה היחידה האורתודוקסית. יתרונו היה בכך, שהייתה לו זכות מעבר חפשיית בין ירדן לישראל, והוא היה מבקר לעיתים קרובות בישראל, כדי לטפל בענייני הרכוש השייך לעדתו. מתוך שיחות אלו התברר לי, כי הוא מכיר היטב את הסטור דיו של רינה ניבובה. בילדותי למדתי באלט קלאסי אצל רינה. נראה היה לי, כי הטוב ביותר הוא להעביר עם הארכימנדריט מעין מכתב אישי של תלמידה אל מורתה לשעבר.

★ ★ ★

לתת או לא לתת?

פחות המושג פעמים לקחתי עמי את המכתב המוכן לביקורי אצל הארכימנדריט. היינו יושבים ומשוחחים שעות על גבי שעות, ובכל אותו הזמן חשבתי כיצד להציג לו את בקשתי. בכל פעם נרתעתי ברצף האחרון, ולא היה לי מספיק אומץ לספר לו. הם הכירו אותי בתור נוצריה נאמנה, נתנו לי בית למגורים בחי' גמ. פחדתי שאם יסרב לבקשתי, מתוך סיבות שונות, אני עלולה לאבד את אמונו ואמונם של אנשי, שהיו דרושים לי מאוד. המכתב היה כתוב בעברית, ותיאירתי לעצמי את המהומה שעלולה להתרחש אם הוא יקרא את הכתוב ויגלה את זהותי.

(המשך סיפורה של שרה עמרם על פעולות הריגול שלה בירדן, מאסרה, משיפתה, ושיבתה במעצר וקשריה עם אלי גלר אחרי חתירתה לישראל — שבוע הבא.)

גיהנום הרישוי

זוהי תמונה אופיינית למתרחש יום יום במשרדי הרישוי בתל-אביב — תורים ענקיים, צפיפות ומריבות תכופות, הגדלים שעות יקרות מהנזקקים לשירותיו של המשרד הפועל בתנאים פרימיטיביים.

שנה הגיעו הכנסות המדינה ממשרד הרישוי לסכום שהתקרב ל-2 מיליון ל"י. כדי להבין כיצד עובד משרד הרישוי, אחד ממשרדי הממשלה המבוקשים ביותר על ידי האזרח, די לראות את המצב במחוז תל-אביב. אפשר לקבל ממנו תמונה כללית. משרדי הרישוי בתל-אביב, ה"טרפיק", שוכן ב-22 בצומת דרכים במרכז של תנועה סואנת. בשטח של עשרה דונם צפופים ל-קרית, בהצטלבות דרך תחתיתקו עם כביש נתניה, מתרכזים מדי יום ביומו אלפי אנשים ומאות מכוניות.

שתי הפעולות העיקריות של משרד הרישוי, בדיקת כלי רכב ומבחני נהיגה, נעשים בעת ובעונה אחת בשטח קטן זה. מדי יום, החל מהשעות המוקדמות של הבוקר, משתרכים תורים ארוכים, בבינתים ועל הדרכים. בבינתים המיניאטוריים, המתאימים יותר לסניף קופת חולים בסגירה מאשר למוסד ציבורי מעין זה, מאבדים אנשים שעות ארוכות, כדי לקבל שירותים מינימליים, כמו קביעת תור למבחן נהיגה. כדי לעבור את בדיקת כשרות הרכב, הנמכת במתקנים מיוחדים בין 7 ל-12 דקות, מאבד בעל המכונית יום עבודה שלם. תמונה שיגרתית היא לראות מאות מכוניות, יות, העומדות בתור ענק, המתפתל על פני כל כבישי הסביבה, חוסמות ומפריעות לאות מעורקי התחבורה הראשיים בארץ.

במשך 10 שנות המדינה התפתחה בה התחבורה בצדדי ענק. גם צוות עובדי משרד הרישוי התרחב. במקום תשעה ב-1948, פקידים, שעבדו במשרד הרישוי בתל-אביב בשנת 1948, עובדים בו כיום 25 בוחנים וכ-60 פקידים. אולם המתקנים נשארו אותם המתקנים. כדי לעבור פרד צדורה שיגרתי, עובר האזרח דרך יסורים, המענה אותו ומורסת את עצביו. אין אדם, הנוקק לשירותיו משרד הרישוי, שלא יצא אותם כשהוא ממורמר ורוטן, עצבני ופגוע על חוסר-סדרים, תורים ענקיים וצפיפות משרד התחבורה, המרויח מדי שנה ממשרד הרישוי כ-2 מיליון ל"י, לא מצא במשך כל השנים שחלפו סכום כסף, קטן יחסית בהשוואה להכנסות, כדי ליצור משרד רישוי ראוי לשמו.

מצב זה הוא הפתח הראשוני לשחיתות. הוא אינו רק בבחינת פירצה הקוראת לגנב, אלא בבחינת סחורה הכופה על הגנב — גנוב אותו! כי מבצב בתל-ינסבל זה, מחששים הנוקקים לשירותיו המשרד דרכים, בהן לא יצטרכו לסבול את איה-סדרים ה-שיגרתיים. ובחזרה מנהלתית כזו הנמצאת במשרד הרישוי, יכולים פקידים ובוחנים לעשות ככל העולה על רוחם ללא פיקוח.

★ ★ ★

נקודת תורפה בפז 169

בשנת 1957 ניסתה נציבות שירות המדינה למצוא פתרון לבעיות משרד הרישוי בתל-אביב. אחרי חקירה ממושכת הגיש ראובן אדיבי, איש הנציבות, דין וחשבון שהשתרע על פני 64 עמודים, שכלל הצעות והמלצות לתיקון דרכי העבודה במשרד. הווי"ח העיר על לא פחות מאשר לתקן, אולם עד היום הזה לא תוקן אפילו חלק זעיר מההצעות שנמצאו. המלצות פשוטות ביותר כמו "שעת הקבלה של הרופא תוקדם והוא יתחיל לקבל לבדיקה משעה 700 בבוקר, או כמו "הקהל יחויב להזמין מקום בסלפון ליום המחרה" איב יותקן רקמול מיוחד שיכריז על תורן

216!!! זהו מספר הילדים הנדרשים והנפצעים מדי שנה בתאונות דרכים. הכריוו השבוע מודעות מפילות אימה, שפורסמו על ידי המועצה למניעת תאונות דרכים. היה זה רק אחד המספרים האימתניים. כי במדינת ישראל, בה ישנם 60 אלף כלי רכב מכל המינים ו-120 אלף נהגים, הפכו תאונות הדרכים לנזע לאומי. למרות שאחוזי בעלי-המכוניות בישראל הוא גבוה למדי — 22 מכוניות על כל אלף איש, לעומת 375 על אלף בארצות-הברית, 111 בצרפת ו-58 בגרמניה המערבית — נחשב אחוז תאונות הדרכים בארץ בין הגדולים בארצות העולם. לפי הערכה זהירה מגיע סכום הנזקים הישירים, הנגרמים על ידי תאונות דרכים מדי שנה בשנה, ל-15 מיליון ל"י. מדי שנה נפגעים למעלה מ-30% של כלי-הרכב בארץ על ידי תאונות דרכים. מדי שנה נפגעים כעשרת אלפים נפש בתאונות.

השלטונות מנסים להילחם בנזע זה בכל הצורות. מועצה לאומית מיוחדת למניעת תאונות דרכים, שלרשותה עומד תקציב רבבות, נלחמת זה שנים בכל התופעות ה-מביאות לגרימת תאונות דרכים.

השבוע התברר כי לפחות שטח אחד, אולי החשוב ביותר, לא נכלל בתחום המלחמה נגד תאונות דרכים — שטח הנקרא בשם משרד הרישוי. כאשר עצרו אנשי המדור המרכזי לעיקוב וביטול של משרות ישראל, בפעולה מסועפת, מספר בוחנים במשרד הרישוי ומספר מנהלי בתי-ספר לנהגות, האשימום בלקיחת ונתנת שוחד לצורך הוצאת רישיונות נהיגה, נראה פער זה, בעיני רוב האזרחים, כחוליה נוספת בשרשרת מעשי השחיתות שפשו לאחורונה. אולם לרבות הנהגים ובעלי רישיונות ה-נהיגה, שהיו נאלצים לבוא במגע, מדי שנה, עם שלוחה זו של משרד התחבורה, הנקרא משרד הרישוי, לא היה הדבר כלל-וכלל בבחינת הפתעה.

משרד הרישוי זכה מזה שנים בפי הנהגים לכינוי "צינור הביוב של התחבורה הישראלית". כמעט כל מי שנוקק אי-פעם ל-שירותיו של משרד זה ידע כי הוא משמש מצבור לאי-סדרים נוראים, לחוסר יעילות מדהים, לפרוטקציה אישית ומפלגתיות, למעשי שחיתות מכל המינים. כל מי שהתמצא קצת בעניינים ידע, שעקב מעשים שונים שהתרחשו במשרד הרישוי, יכלו אנשים חסרי-ידיעה מושלמת בהנהגה לקבל רישיון נהיגה, וכלי רכב במצב בלתי-כשיר לנזע חופשיית בכבישים — קיבלו אישור-בחינה. מדינת ישראל הקציבה כספים רבים ל-עריכת מחקרים סטטיסטיים על סיבות וגורמי תאונות הדרכים. בשום מחקר שכזה לא מופיעה מידת אחירותו של משרד הרישוי לתאונות אלה. אין ספק כי אם תיערך פעם חקירה בשטח זה — תהינה תוצאותיה מפתיעות.

★ ★ ★

כמו בקופת-חולים בסג'רה

חקיקת הרישוי של משרד התחבורה, המקיימת משרדים מחוזיים בשלוחה ערים הגדולות, אחראית על בדיקות כללי רכב, מבחני נהגים, הוצאת רישיונות לנהגים מכל הסוגים, ופיקוח על בתי-הספר לנהיגה. בשנה האחרונה בלבד ערכו משרד הרישוי 146 אלף בדיקות של כלי-רכב, ולמעלה מ-42 אלף בחינות נהגים. באותה

* מלבד מכוניות ונהגי צה"ל.

מכונות ושמה שחיתות

צירלי אברם אילן, בעל בית-הספר לנהגות אילן, מגדולי בתי-הספר אלה, נעצר כחשוד במתן שוחד.

מת זאת העביר אדם אחר, שהחזיר את אופנועו למורה כשהוא פגום — תוך כדי מהלך הבחינה התגשש רוכב האופנוע שנבחן במכונת והבוחן לא הרגיש בכך כלל, הע-ביר אותו.

עד לפני חדשים מספר היה בוחן רוכבי אופנוע אוסף קבוצה של 7-8 נבחנים ויוצא עצמם לדרך בשיירה, למבחן משך 25 דקות. אחרי מבחן זה חייב הבוחן לתת לכל נבחן ציון מדויק בנקודות ב-21 סעיפים שונים. הוא צריך לקבוע כיצד עבר כל אחד מהנבחנים את הוינוק הרגיל; כיצד השתמש במצמד (קלאש), איך החליף הילוכים, איך שלט בהגה, כיצד השתמש במראה או ב-סימנידי, ועוד סעיפים רבים. אפילו בוחן פנומן אינו מסוגל לקבוע ציונים ל-8 אי-שים ב-21 מקצועות, אחרי שרכב עם 25 דקות.

כיום אמנם צומצמה קבוצת הנבחנים ב-אופנוע ל-4 נבחנים, אולם צימצום זה אינו משנה את העובדה ששום בוחן בעולם אינו מסוגל לבצע בחינה מושלמת בפרק-זמן זה ליותר מאשר רוכב אופנוע אחד.

★ ★ ★ התעודה הסודית

ההנבחה בנהיגה במכונות, בה בוחן אותו בוחן אחד במשך 25 דקות, אינו מסוגל לדעת מעולם לפני הבחינה אם יצליח בה או לא. אחת התקנות שהנהיג מש-ר הרישוי, שאינה ידועה ללומדי הנהיגה היא, שכל בתי-הספר לנהגות חייב, עם הגי-שו תלמיד לבחינה, למסור למשרד-הרישוי תעודה, בלי ידיעת התלמיד, בה יצויין ה-ציון בו מעריך המדריך את התלמיד.

דרגות הציונים בתעודה מתחלקות לארבע: טוב מאוד, טוב, מספיק ובלתי-מספיק. אולם גם התלמיד הסובב ביותר לא יזכה בציון טוב-מאוד וגם הגרוע ביותר לא יקבל ציון בלתי-מספיק. מורי בתי-הספר למדו מנסיו-נם כי קורה שתלמידים שקיבלו ציון טוב-מאוד, נכשלו ואלה שקיבלו בלתי-מספיק — הצליחו. אחרי מקרים כאלה נקראו המורים למשרד הרישוי, שם נזפו בהם שהם גו-ת' גים ציונים בלתי-ריאליים. כתוצאה מכך רש-מו כל המורים בתעודות את הציון מספיק.

מה עשה משרד הרישוי? הוא הורה לבטל את הציון מספיק. בתי-הספר חייבים לכן להחליט לפני הבחינה אם הנבחן הוא טוב או בלתי-מספיק. מאחר שלרוב דעת הבוח-נים — שלמרות האיסור החל עליהם לר-אות את התעודה לפני הבחינה, הם רואים אותה — שונה מדעת בתי-הספר, מאבדים מספר בתי-ספר את שמם הטוב. אולם אלה המצליחים לסדר שתוצאות הבחינה יתאימו לציון שנתנו הם — מוסקים לקוחות. הסיבה העיקרית לאי-הידיעה ואי-הודאות לגבי ההצלחה או הכשלון בבחינה-הנהגות נעוצה בבוחנים עצמם, ברמתם ובאופיים. נקודה זו היא אחת מנקודות התורפה של משרד הרישוי, הפתוחות פירצה לשחיתות.

(המשך הפירצה בשבוע הבא.)

גורלו תלוי בידיה. יש כאלה שעושים אף יותר מזה. גם צירלי אילן וגם גפתי מול-כוב דואגים תמיד לסדרי התחבורה של ימיהם, מובילים אותה למחוז חפצה, משרתים אותה בעת קניות או בעת ארוחות. אין פלא איפוא, שבפניהם ובפני תלמידיהם פתו-חה תמיד הדרך, לכל שעת מבחן רצויה.

★ ★ ★ בחינה דלא שוחד

גם צירלי אילן וגם גפתי מולכוב נעצרו השבוע בגלל המעצרים שעבר על אנשי משרד הרישוי והקורבים אליו. מלבדם נעצר עוד צבי בס, בעל בית הספר לנהיגה יפאור שביפו, ושני בוחנים — בוחן ברוך רוזנקרן ורבי-בוחן אברהם לראה.

חמישה אלה נעצרו לאחר שבידי המשרה נמצאו די הוכחות כדי להאשימם. בעלי בתי-הספר לנהיגה הואשמו בנתינת שוחד,

בוחן במשרד הרישוי בתל-אביב, כפי ש-צולם בבית-המשפט, כשהובא להארכת מעצרו.

והבוחנים בליקחת שוחד תמורת העברת תלמידיהם במבחן הנהיגה.

השאלה הפשוטה הנשאלת במקרה זה היא: מדוע היה צורך לשלם לבוחנים שו-חד? הרי בעד אותו הכסף אפשר היה לקחת עוד שיעורי נהיגה, ללמוד לנהג כאופן מושלם ולעבור את הבחינה ללא תשלום שוחד. אם כי מחירי לימוד הנהיגה הם יקרים למדי — 4,5 ל"י עבור שיעור של 25 דקות במכונת, 10 ל"י עבור שיעור של 25 דקות במכונת משא כבדה או אוטובוס — הרי בסופו של דבר אין הבדל רב בסכום הכסף המוצא על שוחד אי על לימוד תקין.

כדי להבין מדוע יכול היה להיחזר מצב כזה, בו יהיו מנהלי בתי הספר לנהיגה והתלמידים מעונינים לשלם שוחד, בסכומים שנוצו בין 40 ל-60 ל"י למבחן — יש ללמוד להכיר את אותו צד של משרד הרישוי הנקרא מבחני נהיגה.

לכל אדם נגיש לבחינה במקצוע כלשהו, יש מושג פחות או יותר מה תהיה מידת הצלחתו בבחינה. שכן כל אדם המסוגל ל-העריך את עצמו, יודע מה מידת בקיאותו בחומר הבחינה, יודע את התמצאותו בנוש-אים הנדרשים. אולם אין כמעט אדם ה-יגיש לבחינה-נהגות היכול לדעת בבירור אם יצליח בבחינה או לא. אותו אדם יכול ל-היות נהג ותיק ומנוסה או טירון שהחזיק את ההגה שעות ספורות בלבד; סיכויי ה-הצלחה בבחינה, הנשקפים לשניהם, הם ש-וים בערך. כי כל אלה שעברו בחינות-נה-גות, או אלה המדריכים בשיעורי-נהגות ו-מעבירים את תלמידיהם בבחינות, אינם נח-לקים בנקודה אחת: ההצלחה בבחינה תלו-י בהבחן יותר מאשר בנבחן.

בפי מורי בתי-הספר לנהיגה יש סיפורים רבים בקשר לכך. הם יכולים לספר על מקרה בו ערך בוחן מבחן לקבוצה של ש-בע רוכבי אופנוע. הוא פלס אחד מהם ש-שום שמוע אופנועו ככה פעם אחת. לעו-

האשה, המנהלת את סידור הבחינות, מאחר-רי האשנב.

ימימה קופלמן היא לכאורה פקידה קטנה במשרד הרישוי. אולם לרובות הנבחנים העוברים דרכה היא דיקטטור כל-יכול. היא שה בגיל העמידה, המחזיקה, מלבד במשרה ממשלתית זו, גם במונית הרשומה על שמה והעובדת למענה, עושה בסדרי קביעת-התור כבתוך שלה. אין שום סדר הגיוני בקביעת תור זה. אם אדם בא ביום חמישי להזמין תור, יש עבורו תור רק ליום חמישי הבא. אם הוא בא ביום שישי, הוא מקבל תור ליום ראשון הקרוב.

עבור בעלי בתי-הספר לנהיגה משמשת קביעת התור למבחן נקודה חשובה מאוד. כל מדריך מעוניין, שתלמידו יקבל מועד בחינה בזמן המתאים לו, ובמועד המוקדם ביותר, אם מדריך סבור שתלמידו מוכן לבחינה, הוא רוצה שהתלמיד יעבור אותה מיד, ולא כעבור שבועיים. אולם מועד ה-בחינה תלוי בגברת ימימה.

יש מדריכים שבאופן קבוע יקבלו תארי-כים ושעות בלתי נוחים: לעומתם יש מדרי-כים אחרים שתמיד נמצא עבורם מקום בש-עה נוחה ובמועד הרצוי להם. מן המפור-סמות הוא במשרד שאברהם ("צירלי") אילן, בעלי של בתי-הספר לנהגות אילן, או גפתי מולכוב, בעל בתי-הספר אביה, יכר-לים לקבל מועד בחינה מהיום למחר בשעה הנוחה ביותר. ברור שפירסומת מעין זו מעלה את שם בתי-הספר ומושכת אליו תלמידים.

כאשר נפתח אשנבה של ימימה בבוקר, והראשון בתור ינסה למצוא תאריך נח לבחינה, הוא יוכל להיווכח שהתאריכים הנוחים תפוסים על ידי רישום אותיות מס-תוריות, שרק ימימה יודעת לפענחן. "תאריך זה מלא! ישוה זה תפוסה!" עונה ימימה לבקשות. אולם אותה שעה, אפשר להשיג מקום לבחינה, בימים ובשעות התפוסות אצל

בעל בתי-הספר לנהיגה אביה, נעצר כחשוד ב-מתן שוחד לבוחן, יהיה כנראה עד המלך.

מספר אנשים, המסתובבים בשטח, עבורם נשמר התור.

כמעט כל בעלי בתי-הספר לנהגות, שהם לקוחותיה העיקריים של ימימה, בהזמנים תור עבור תלמידיהם, נוהגים לידה מנהג של אלם משונה. בעת הרישום צריך כל אחד להשליש סכום של חמש ל"י תמורת הבחינה. אולם משום מה טועים רבים מהמשלמים, וכאשר ימימה דורשת מהם תשלום, הם אומרים: "הרי רק לפני רגע שילמתי לך!" ימימה עושה או חשבונות בקופה ופוסקת: "לפי כל החישובים לא שילמת!" בדרך מזווה, כאילו נדברו מראש. סבורים הרבה משלמים כי נתנו לימימה שטר של חמש ל"י, שעה שהיא טוענת שלא קיבלה כל כסף.

אולם אף אחד מהם אינו מעיז להתחכך עמה, אפילו אם יש לו עדים כי שילם את הכסף. הוא ישלם פעם שניה. אף אחד אינו רוצה להיכנס בריב עם הגברת ימימה, שכן

של המכונות, או "משך הבדיקה של המתקן במכונת לא יעלה על 2-3 דקות," לא בוצעו כלל.

גם כיום נאלץ נהג שהמתין עם מכונתו שעות בתור למבחן, אחרי ששילם ש-ל"י תמורת בדיקה של שבע דקות, לחזור על כל דרך היסטוריה בפעם נוספת, באם נמצא במכונתו בורג בלתי-מחוקק או תיקון קטן אחר. במצב זה אין פלא, שסביב מתקן ה"סטט" התארגנה קבוצת אנשים, ה-מעבירים מכונות ב"סטט" תמורת תשלום.

במקום לעמוד בתור ולהפסיד יום עבודה יכול בעל מכונת למסור את מכונתו ל-אחד מאנשים אלה תמורת תשלום של 10-15 ל"י, וזה כבר ידאג להעברת המכונת. אנשים אלה מוכנים גם לבצע תיקונים במ-כונת עבור המבחן תמורת תשלום.

כאן נפתח פתח למעשי שחיתות לאין-ספור. האנשים, המעבירים מכונות ל"סטט", והנמצאים במקום יום-יום, מכירים את ה-בוחנים ומתקשרים עמם. כך קורה שמכונת שאינה עוברת את המבחן כשבעלה מעביר אותה, עוברת את אותו המבחן עצמו מבלי שיבוצע בה אף תיקון, כאשר נוהג בה איש המקום. די לצייין שאחד מחבורת מע-בירי ה"סטטים" שימש בעצמו, במשך תשע שנים, כבוחן במשרד הרישוי. הוא מכיר את כל העובדים במקום שעבדו תחת פקו-דתו, נוהג במקום כבתוך שלו. מכונה הנמסרת לידי אינה צריכה לעמוד שעות בתור, נכנסת למבחן כעבור זמן קצר.

פרק בפני עצמו היא פרשת התיקונים, שמבצעים אותם האנשים במכונות, כדי להעבירן במבחן. במקום תיקונים הם מבצ-עים כל מיני מעשי מירמה. בעזרת חומר דביק הם מחזקים בלמים רפויים, בעזרת כמה גורי עץ שהם דוחפים בין חלקי המ-כונה הם מחסלים דפיקות חשודות, בעזרת מהלומות פטיש כבד הם מתקנים למראית-עין את יציבות הגלגלים. ברור שכאשר תצא המכונת לכביש ותיסע שעה או ש-עתיים, יחזרו כל המגרעות, אולם השיפורים מספיקים כדי להעביר את המכונה במבחן. הבוחנים יודעים על להטים אלה, אולם מעלימים מהם עין מתוך קשרים שונים עם מעבירי המכונות.

בין העצורים שנעצרו השבוע היה גם אחד ממעבירי המכונות, צעיר בשם יעקוב רוטקופף. הוא יואשם במתן שוחד לבוחן מכונות, כדי שיאפשר לו העברת מכונות ללא גרימת בעיות. אולם רוטקופף הוא אחד מדגיהרסק הקטנים של השחיתות במשרד-הרישוי. הוא נעצר בעיקר כדי להוציא ממנו פרטים על עבירותיהם של האחרים.

★ ★ ★ שטר כסף בקופה

תור הארוך ביותר משתרך כל יום במשרד-הרישוי לפני האשנב בו קובעים תאריך לנבחנים בבחינות-נהיגה. העמידה בתור עצמה אינה סיוט כה גדול עבור הנבחנים, או בעלי בתי-הספר, המומי-נים עבורם את התור לבחינה, כמו המנע עם

בעל בתי-הספר לנהיגה יפאור ביפו, חשוד אף הוא במתן שוחד לרב-הבוחנים אברהם לראה, אף הוא תושב יפו.

תיאטרון

גיהנום פרטי

בדלתיים סגורות (להקת הצעירים) ומאחוריהם נמצא הגיהנום, כפי שרואה אותו המחזאי והמסאי האכזיסטנציאליסטי ז'אן פול סארטר. במחזה זה, המוצג על ידי שלושה מצעירי התיאטרונים הישראליים, יש לגיהנום הסארטרי דמות ברורה ביותר: הוולת.

גרסין, לוחם מחתרת שהסגיר את חבריו, אינו, אשה לסבית שדחפה את ידידתה ל-איבוד לדעת ואסטל, יפהפיה מהחברה הגבוהה, שרצחה את בתה התינוקת כדי לשמר את חופשתה, מודמנים יחד לגיהנום פרטי משלהם — חדר סגור, בו נגזר עליהם לבלות יחד עד נצח.

גרסין מנסה להתבודד, לערוך את חשבון חייו, להוכיח לעצמו כי למעשה לא בגד ב-חבריו. הוא אינו מצליח בכך. אסטל, ש-אינה יכולה לחיות ללא הערצת גברים, עור-גבת על גרסין, סובלת כשאינו נותן דעתו עליה. אינו מתאבלת באסטל, מעתירה עליה את אהבתה ונותנת בידיהם ריקות. כל אחר מוצא בוולת את הגיהנום שלו. עצם ה-עובדה כי הם כלואים יחד בלי תקווה ל-צאת, הופכת גיהנום זה לנצחי. הם אינם יכולים אפילו להימלט אל חיק המחת — הם הגיעו לגיהנום זה כבר מתים.

על הקרשים, תיאטרון טוב. שלו-שת השחקנים, שהתאגדו יחד, תחת בימויו של יוסף כריסטוף, עולה מהונגריה, שמחזה זה הוא הראשון שביים בישראל, מופיעים לראשונה בתפקידים ראשיים. למעשה נבחר מחזהו של סארטר בגלל העובדה שהוא מק-נה להם אפשרות לתפקידים כאלה, ללא הו-צאות מיותרות על אנסמבל או תפאורות. התוצאה היתה מבטיחה. מחזהו של סאר-טר, שהוצג בזמנו על ידי אנסמבל מובחר של תיאטרון זירה, הוכיח שוב כי אין צורך במסגרת תיאטרונית ארגונית רחבה כדי ל-העלות על הקרשים תיאטרון טוב.

בקרב

איכות ייצוא

"ג'אז קר גם הוא נשק קר במלחמה הקרה" — דברים אלה אמר סגן-נשיא ארצות-הברית ריצ'ארד ניקסון, כאשר עמ-

שחקני "בדלתיים סגורות" *
בוגד, רוצחת ולטביה

דה הממשלה האמריקאית, בפיגור ניכר אח-רי ברית-המועצות, על חשיבותם של שג-רירים אמנותיים — תזמורות, תיאטרונים, להקות באלט וכיוצא באלה. מכל מקום,

* פנינה גרי, זהרירה חריפאי ושמואל עצמון.

ועדת מומחים

רמת-גן, שם הוא עצור בכלא, שלח צבי בן-אפרים, אחד מנאשמי המעילות באילת, תזכיר ליועץ המשפטי, אחיו של החשוד בקבלת שוחד בבני-ברק, הציע לו תכנית לבלימת גל המעילות.

תרגיל בעשר אצבעות

תל-אביב, חזו חיילים ומפקדים בח-זרה כללית על הצגת המחזה השכספרי הלילה ה-12, הביעו את התרשמותם העמ-קה במחזאות-כפיים מאופקות, לאחר שקיב-לו קודם לכן הורכה בהתאם.

עולם הרממה

בני-ברק, השיג עורך התוכניות ה-מסורתיות בקול ישראל, בנימין צביאלי, רשות מיוחדת להקליט את חתונת נכדו של האדמו"ר מחיז'ניץ, הקליט את מהלך הטכס הארוך על שלושה סרטי הקלטה, גו-כח בגמר הטכס כי אכרכים קנאים חתכו את חוט המיקרופון.

חוטא ומחטיא

בואנוס איירס, ארגנטינה, נעלב ה-אדמירל איזק רוחאס מהערה של ציר בית-הנבחרים רוברטו גאליאנו, הזמין אותו לדורקרב, ירה בו ארבעה כדורי-אקדח ממר-חק עשרה צעדים, החטיא.

ידע מין את מינו

תל-אביב, הודיעו חיותה ודבורה גברצמן על הולדת בנם, ויהושע ומשה האנטמן הזמינו את ידידיהם לבר-מצווה של בנם זאב, באמצעות מודעה בעיתון.

כנגד חגורה

טבריה, ניסה צעיר בן 15 לאבד את עצמו לדעת בעזרת חגורה, ספג מכות מאביו לאחר שקרע את חגורתו של האב במיבצע זה.

שיר המעדות

רמת-גן, לימד זאב גרוטו מקהלת נע-רים שיר חדש, הסתייע בליחי עצמו על פסנתר, התלהב, החליק, פגע בסנטרו ב-מנענעי הפסנתר, שבר את הסנטר ושלושה מנענעים.

סרט ירקות

בני-ברק, ביקש יהושע גלסטר בן ה-69 להתגרש מאשתו אדל (70), על ש-הגיש לו בארוחת-צהריים שבבת, תבשיל ירקות במקום החמין המסורתי.

צניחה חופשית

כפר-צור, עלה אביגדור תגר לקומה השנייה הבלתי-גמורה של ביתו, הציע לו מזרון לישון, קם בחצות הלילה לצרכיו, שכח היכן הוא נמצא, נפל ונפצע קשה.

בראי עקום

יפו, פרצה דליקה בבית-חרושת למר-אות, כתוצאה מריכוז קרני-השמש ב-מראות המוצגות בחצר למכירה.

אתם גברים, אתם?

מאהל אבו-ריבע, בנגב, לא הצליחו השלטונות המקומיים לפתוח כיתת-בנות, מאחר ולא נמצא גבר שיסכים לשמור על המורה המקומית במשך כל זמן השעורים. כפי שדורשת המסורת הבדואית.

מצוקת הדיוור

חיפה, הוציא גזרת-חיות העירוני מיכ-רז, הודיע כי ימכור את שלושת דוביו לכל המרבה במחיר, מפאת חוסר שיכון בגן.

שנת ישרים

טאמפה, ארצות-הברית, התהלכה לו-סיל בראנט בת ה-13 בשנתה, טיפסה אל ארון הבגדים, הוציאה קופסת תחמושת, סענה את רובה הציד של בעלה בשני כדו-רים, כיחנה את לוע הרובה לראשו, לחצה על ההק, הרגה אותו.

חברת "יצהר" שמחה להודיע ללקוחותיה:

אנו היחידים בארץ שהצלחנו להשיג כמות של גבטי תירס לייצור שמן תירס דיאטטי.

יצרנו שמן שיש בו כל המעלות של התירס. על תכונותיו הפיזיולוגיות החיוביות וצבעו הזהבהב.

הרופאים בכל העולם ממליצים על השימוש בשמן תירס דיאטטי לכל האנשים הנזקים להשמנה והסוב-לים מהסתיידות העורקים.

שימו לב לתוית המיוחדת עם קלח התירס. ולמען בריאותכם השתמשו לבישול ולטיגון, לאפיה ולסלטים בשמן תירס דיאטטי. עני בחומצות רוויות וקל לעיכול.

יצהר, חרושת שמנים ישראלית בע"מ תל-אביב

כחתן כלי כלה...

כך בן-אדם כלי

Cremolive
FOR SKIN CARE AND NUTRITION
קרמוליב
PLUS VITAMIN F

זבל הלנה וזבל האלפחה
תוצרת יצהר-סומר

מים קרים מורעננים...

גם ארגיין העדינים, דברי הצמר, המשי והניילון יהיו רעננים, יפים, כמו חדשים ונקיים להפליא מכביסה במים קרים ובטקסטיל שמפו.

טקסטיל
שמפו

תוצרת נקה — תוצרת איכות. המפיצים היחידים: חברת נורית בע"מ.

Helene Curtis

suntan

Helene Curtis

„סנטן“ של „הלן קרטיס“
מכיל „Solex“ — המגן לפני
כויות. אינו נדבק לגוף.
אינו יורד בזמן השחיה.

במרסם
וגם בשופרת

נירירוק אכספורט, אופוס ג'ז

הפסד של 25 מיליון דולר

עונת

המרפסת

הגיעה

כירה בכל רחבי הארץ. המבחר של רהי
טי „פרימה“: כסאות, כורסאות, כסאות
נוח, שולחנות מתקבלים וכו'... עונה
על כל הדרישות האפשריות של הקהל,
כי רהיטי „פרימה“ עשויים באיכות מעו
לה ומותאמים לתנאי הארץ. כמרכיב מע
מיד בית-חרושת „פרימה“ לכל אם הור
אגת לנוחיות ובטחון לדיה מבחר גדול
של רהיטים לילדים, המצטיינים בעיבוד
מעולה. חידושים אחרונים של בית-הח
רושת: לול פנטס הנסגר ונפתח בלחיצת
רגל קלה ושולחן כתיבה לנער ולמבוגר.
ריקרי

עונת הקיץ הארוכה נכנסה לתקופה.
המפלט היחידי מפני החום המעיק והר
שרב, הלא היא המרפסת או הגינה. שכן
אין כמרפסת או גינה לבילוי ערב קיצי
נעים בחברת ידידי משפחה ואורחים.
ומובן מאליו זקוקה המרפסת לריהוט
מארחים לדוגמה דואגים לפני המרפסת
מימי הקיץ ובוחרים את הריהוט המתאים
ביותר. לעזרתם הוציא בית-החרושת
„פרימה“ לשוק, מבחר גדול של דוגמות
חדשות למרפסת ולגינה הנמצאות למ-

ענייני בטחון

אינם נושא לדיון פומבי חיכוך. כמובן מחוץ לבטחון הכביסה, כאשר
עקרת הבית משתמשת ב„קוויק“, אבקת הכביסה, היא גם חוסכת כוחות. כי
„קוויק“ מכבס בעצמו וגם יש לה בטחון שכביסה לא תתקלקל.
„רצף“, אבקת „קוויק“ לניקוי רצפות, מכיל חומר דיונפסקציה החשוב
מאד בכלל ובפרט בקיץ, כאשר הנמלים והרמשים עלולים להיות אורחים
בדירה.

לכן דרשי בחנות „רצף“ תוצרת „קוויק“. גם ב„רצף“ ישנם תלושים שעבור
כל 15 מקבלים חינם קופסה „קוויק“ כמו עבור „קוויק“ הרגיל.

כרכי „העולם הזה“ 1956

חסר מוגבל של כרכי „העולם הזה“ משנות
1956 נמצא למכירה. לנאות, בכתב, לצבי
רובינפלד, תל-אביב, שכונת הרכבת מס' 8.

ארי הרצברג לפני ימים אחדים. „מי לא?
השיב הרצברג. „תפסיק להתחכם“, אמר
העתונאי הזועם וסגר את הטלפון, מבלי
להרגיש בידעה שחלפה על פניו: יוסף
מילוא, מייסד התיאטרון הקאמרי וראש
מנהליו ובמאיו עד למשבר הגדול, מתחיל
השבוע לביים בהבימה את המחזה טיפורה
של הגברת הזקנה מאת פרידריך דירנמאט,
אותו החל כבר פעם לביים בתיאטרון
הקאמרי, אך הפסיק את מלאכתו בראשיתה.
מילוא לא יוכל כנראה להיות נוכח אישית
בהצגת הבכורה של מחזה זה (וכנראה אף
לא של התוכנית שביים באותה עת ב-
טועדן התיאטרון). מחמת היותו קשור
בחווה של בימיו עם התיאטרון השחיצי
שאושפילהאוס. הבימה ניהלה את המשא
ומתן עם מילוא בסדריות מוחלטת, לא
מחשש שהדבר ייחד לקאמרי, אלא משום
שאחד מחברי הקולקטיב בהבימה, הביע
בפומבי את שאיפתו לביים מחזה זה...
מועדון-ידידה נוסף מאיים להיפתח בתל-
אביב, והפעם בנקודה איסטרטגית ביותר:
במרתף מול כסית. היוזמים הומינו את
אחד הבמאים הנודעים בישראל לספל בתוכ-
נית האמנותית של המועדון, ולפי תוכניתם
יגיש אותה אחד הזמרים, המשתתף עתה
בהצגתו של תיאטרון ישראלי... האם
מישהו שם לב לכך, כי כאשר התמוצעה
הידיעה על עיסקת הנשק עם גרמניה, מצי
גה הבימה לגמרי במקרה, הצגה בשם אדון
בידרמן, המוקיעה את האורח שנתן מטעמי
נוחיות גפרורים לידיהם של שורפים מו-
עדים? אין ספק, שהקבלה זו תועלה כאשר
תערוך הבימה השבוע, ביום י' משפט
ציבורי על ההצגה, בהשתתפות פרקליט
המדינה קולין גילון כשופט, עורך-דין
שלמה חוסייה-כהן כקטגור ועורך-דין מס
קריצמן כסניגור. הנאשם והעדים, מבין
שחקני ההצגה, יופיעו באיפור ואת תפקיד
השוטר ימלא הפעם — לצורך מתן העדות
— הבמאי עצמו, שרגא פרידמן... שמו
עונת שהופצו כאילו תיאטרון סמבטיון
מקבל תמיכה כספית סמויה ממפלגת חרות.
הניעו את התיאטרון לצרף בזריות בית
עוקצני אנטי-חרותי לפזמון חיבת-המדינה:
„האלוהים בחרתנו לשלטון / את זאת
חרות אומרת לאומה / אולי, זה באמת
נכון, / רק אלוהים על זה עוד לא שמע.“
בית חדש אחר הוקדש למשבר הממשלתי
האחרון: „הממשלה פורקה למעשה, / כולם
יודעים זאת כבר ואין זה סוד, / אבל כל
שר נדבק אל הכיסא, / הממשלה הפכה
לבית-כיסאות.“

אין ספק שבין כל כלי הנשק המשמשים
למלחמה הקרה, זהו הסימפאטי ביותר. בי
חודש הבא, עומדת ישראל לקבל משלוח
כבד של פגזים אמנותיים ממדרגה ראשונה,
בדמות הלהקה באלט ארה"ב, שתופיע 10
ימים בהיכל התרבות התל-אביבי, תגרום
בכך הפסד של 25 אלף דולרים לקרן
התרבות הבינלאומית של הממשלה הי-
אמריקאית.

הלהקה היא חסרת-חזקת כמעט: החודש
מלאה שנה ראשונה לקיומה, ואיש לא חשב
או כי תתקיים זמן כה רב. הקים אותה
הרקדן-כוריאוגרף היהודי ג'רום רובינס,
בן ה-41, המוכר היטב בישראל, אליה בא
לפני שמונה שנים לשורת ביקורים, על-
מנת להדריך את להקת עינבל. הכתנה המ-
קורית היתה לשורת הופעות חד-פעמיות
בפסטיבאל שני העולמות, שמארגן הקומ-
פוזיטור האמריקאי-ישראלי ג'יאן קארלו
מונטי, מדי שנה, בעיר האיטלקית ספולטו,
ולאחר מכן בתערוכת בריסל. אלא שההצ-
לחה המיוחדת-במינה הניעה אמרגן אמרי-
קאי לייבא חזרה לאמריקה את מה שנוצר
קודם לכן לצורכי יציא בלבד. וכך הפכה
הלהקה למוסד-קבע.

עולם הטיפש-עשרה. ג'רום רובינס
בחר את 20 רקדני הלהקה (אתם באים לי-
ישראל עוד 20 עוזרים טכניים) מבין מאות
תלמידי-באלט בתי-יודעים, ותוך שישה
שבועות הכין אתם את התוכנית הראשונה
של הלהקה, אשר תוצג גם בישראל, והכר
ללת שלושה חלקים:

● נירירוק אכספורט, אופוס ג'אז. ה-
מוסיקה לחלק זה, ברוח הג'אז הקר, נכ-
תבה על-ידי קומפוזיטור אמריקאי צעיר
בשם רוברט פרינס, שרובינס מתמאזר בכך
שהוא הוא שגילה אותו. התפאורות והחל-
בושות של חלק זה, המתאר את עולמו
של הטיפש-עשרה האמריקאי, צויירו בידי
הצייר הנווד בן שאן.

● הקונצרט. המוסיקה בקטע זה היא
של פרדריק שופן, אך המחול איננו מת-
יחס לתוכנה של המוסיקה, אלא להירוריו
הצודיים של המאזין, שזיכו את הקטע ב-
כותרת המשנה חלומותיו של כל אדם,
והמוצגים במסגרת תפאורותיו המיוחדות
של הקריקטוריסט המקורי היהודי-רומני-
אמריקאי שאול סטינברג.

● מנוחת אחרי-הצהריים של פאון. לפי
המוסיקה הנודעת של קלוד דביסי ועם
תפאורותיה של ג'ין רוזנטל.

התזמורת תדר למטה. הופעתה
של הלהקה בישראל עמדה בסימן-שאלה
גדול מאוד, מחמת העדר אולם מתאים
והביטול הסינוני של השחרור ממסים, ש-
עליו הכריז לא מכבר האוצר. אך שתי
הציפורים קלטו בחץ אחד, כשביאותה הי-
תזמורת הפילה-ארמונית לקחת את הופעת
הלהקה תחת חסותה, ואף לרדת לתחתית
הבמה — כפי שעשתה בהצגת פאלסטאף —
על מנת ללחץ את המחול בנגינתה. מנצחה
הצעיר של הלהקה, חורג טורקאנובסקי,
יקדימה איפוא בשבוע ימים, על מנת
להכין את התזמורת לתפקידה.

מאחורי הקלעים

מי לא?

„מי יביים“ אצלכם בעונה הבאה? שאל
אחד העתונאים טלפנית את מנהל חבימה

חדריך

הצגות

● **העצים מתים וקופים** (הבימה)
— תנה רובינא ושמעון פינקל, מעצבים
דמויות מלבבות במלודרמה חביבה בפס-
טותה ובבימוי לא-חביב באי-פשוטות.

בידור

● **להקת האורגנים** — 35 שירים
בשש שפות שונות ובביצוע תרבותי, חסר-
מאמץ, משורר בדבר-יקשר רבי-נועם והומור-

● **השד יודע** (סמבטיון) — כמה מס-
סים חזקים של סאטירה פוליטית, חזקים
סחות על נושאים אחרים.

דן בן-אמוץ וחיים חפר בפאסטטה תל-אביבית
המכסיקאים הפכו לאינדיאנים

של שחקניו. הוא קבע שכל שחקן שיתפרע, ייענש באי קבלת דמי-כיס ליומיום, עבור כל עבירה. שליו הפעיל את השיטה עוד בארץ, העניש את הכדורסלן **צבי לובוצקי** קי. הסיבה: לובוצקי איחר ברבע שעה לאימון. . . . העתונאית **עדה הוז** עוסקת בכתיבת תפריטים ומתכונים למאכלים שונים, במדורי הנשים שבעתונות היומיות. לפי ני שבע ביקרה עדה בתצוגת מאכלים מביצים שנערכה בימת המחלקה לעופות במשרד החקלאות. עדה התלחבה מאוד, ישבה מיד וכתבה רשימות מלאות שבה למאכלי הביצים. רק אחרי שמסרה את הרשימות לדפוס, גילתה כי קילקלה את קי **שלמה טנאי**, שלמרות תפקידיו השונים כדובר הוא רואה את עצמו כמשורר, אינו מרוצה כנראה מהתפקידים הממשלתיים ש'הוענקו לו כדובר יחידת המדליונים וכדובר ועדת הבחירות. הוא שואף להרבה יותר מזה. השבוע הציע טנאי כיצד צריכה המדינה לדאוג למשוררים, במקום הענקת סובסידיות ומשרות-דוברים שונות: "מדוע לא ימנו אנשי הרוח לשמש נספחים לענייני תרבות ליד שגרירויות ישראל בחו"ל?" שאל בראיון שנתן לעתונאי. . . . **לשי. קלי אופיר** ולרעיתו **אוהלה חלוי**, ניתנה לאחרונה הזכות לארח בבתים בנייר יורק את יורש העצר החבשי, בנו של גור אריה יהודה היילר סילאסיה. יורש העצר הוזמן למסיבה שנערכה בבית-השניים, בה נכחו ישראלים רבים. כשהזכיר יורש-העצר את העובדה כי הוא רעב, קיח הנוכחים כי הנה יומין הוא את כולם לארוחה דשנה על חשבוננו. תחת זאת ניגש הצעיר המליכותי למקרה בבית הוג אופיר, הוציא לעצמו ביצים וטיגן חביתה.

על ידי הבמאי רבי-הכשרון, חברנו יוסף מילוא. . . . בבוקר הם ולוהט, דימו לנפשם דיירי אחד הרחובות הצדדיים בתל-אביב, כי מקסיקן השתלטה על ישראל. על המדרכה באותו רחוב, נשענים על אחד מעמודי הבתים, ישבו שני גברים בעלי כובע עים מקסיקנים רחבי שוליים, בתנוחה אפיינית לשעה של סיאסטה. רק מי שהתקרב הצליח לזהות את השניים כצמד הבלתי נפרד, **דן בן-אמוץ וחיים חפר**, שהציגו סרט בתלבושת זאת לפני צאתם לנגב, שם הם מביימים סרט המשחזר את אחד הקרבות של מבצע סיני. אולם כשחזרו השניים שוב לא דמו למקסיקנים אלא לאינדיאנים. שמש הנגב צלחה את שניהם לגמרי, על אף הכובעים רחבי השוליים. . . . השחקן הצעיר **אריק איינשטיין**, איש תיאטרון סמבט' יון, הפך לאחרונה לגבר הנערץ ביותר על בנות הטיפס-עשירה בישראל. אריק, המוזכר בצורתו החיצונית ובקומתו את אנטוני פרי קינס האמריקאי, מקבל יום יום מכתבי מעריצות. השחקן הצעיר החליט לדרוש מהתיאטרון הקצבה מיוחדת לתמונתו, אותן הוא שולח עם חתימתו, למעריצותיו.

★ ★ ★

בהתלהבות קילקול-קבה

לרגל הולדת בנו של שחקן הבימה **שמר לויק סגל**, הגיש לו הפיליסטוני **אפרים קישון** את ספר המערכונים שלו. הוא צירף אליו את ההקדשה הבאה: "לשמוליק שלי, שהוא לי כמו דין לחשבון וכמו דוידאן לשומכר". . . . **ברוך שריין**, מאמן כדורסלני הפועל תל-אביב, שיצא השבוע למסע משחקים באירופה, מצא שיטת ענשים מקורית כדי למנוע התנהגות פרועה

אנשים

פתרון של גן-ילדים

את הבדיחה המוצלחת ביותר על פירוק הקואליציה הממשלתית סיפר השבוע **דב זקין**, דובר מפ"ם: "אשתו של יהודי אחד נסתה למות. הומינה את בעלה לשבת לציד זה ואמרה לו: יש לי בקשה אחת ממך לפני מותי — שבהלוויה שלי תשלם עם אמי ותופיע יחד עם חותנתך. השיב הבעל: טוב, אין לי ברירה, אני מוכרח לעשות כבקשתך, אבל אני רוצה להגיד לך שהנאה כבר לא תהיה לי מההלוויה הזו". שילב זקין את הנמשל למשל: "מפאי הלכה אמר גם להלוויה הקואליציה, אבל הנאה מזה לא נתנו לה". . . . בשיבה האחרונה של הממשלה, בה ישב עדיין ראש הממשלה **דוד בן-גוריון** עם שרי השמאל, שר כבר מצב של ברוג. ביגיי סירב לדבר אל שרי אחדות-העבודה ומפ"ם. אולם כשבכל זאת היה צריך לומר להם משהו נמצא הפתרון. היה זה אותו הפתרון בו מדברים ילדים בגן כשהם ברוג זה עם זה. שר המשפטים **פנחס רוזן**, היה כאילו המתוך והשרים שהיו ברוג ביניהם פנו אליו. . . . אחרי הסערה בכנסת התפרסמה בעתונות תמונתה של **פולה בן-גוריון**, כשהיא לוחצת את ידו של שר-הפנים **ישראל ברייהודיה**. מתחת התמונה התנוססה הכותרת: למרות המשבר הממשלתי מתנהלת שיחה בין השניים ברוח טובה. מה מהותה של רוח טובה זו, בה נוהלת השיחה, ניתן היה ללמוד מעדותו של אדם שהאזין לה. סיפר הוא: פולה אמרה לברייהודיה: "בן-גוריון גדול מכל השרים בממשלה, אפילו יותר גדול ממך". ברייהודיה ניסה להתייחס: "אולי... אולם פולה לא הניחה לו: 'הרי כולכם יודעים שבן-גוריון הוא האדם הגדול ביותר בעולם היהודי'. . . . במסיבת העתונאים שערך שגרירה החדש של ארצות-הברית בישראל, **אוגרן ריד**, מיד עם נחיתתו בלוד, התנהלו חילופי-הדברים באנגלית, ברוח טובה אמיתית. לפתע הפתיע אחד הנוכחים את ריד. היה זה כתב ה'גרוזלס פוסט'. **פול כהן**, שפנה אל ריד בעברית: "האם מורל לשאול אותך שאלות בעברית?" ריד לא נבון, התגבר על הפתע, הפתיע את הכתב בהשיבו בעברית: "כן, אתה יכול לשאול בעברית, אבל אינני מדבר עוד כל כך טוב". אף על פי כן קיבל ריד אומץ, ולא פסק מאז להשמיע משפטים עבריים, עד שאשתו היפהפיה **מרים לואיז ריד**, הזהירה אותו, לפני נאומו הפומבי בעצרת שנערכה בשבת בבית-ציוני אמריקה, לבל ידבר עברית. אולם ריד פתח את נאומו במלה עברית אחת: "חברים!". . . . הסדרנים בעצרת זו היו מאיוו סיבה שהיא ממורמרים מאוד. כאשר הופיעה כפתח תיבת רת אנגליה, וביקשה מהם להיכנס, למרות שלא היה בידה כרטיס כניסה, הם דחפוה התוצה. "אבל אני דודתו של **אבא אבן**", הסבירה התיירת. הדבר לא עזר לה. גם כשניסה דוד ישראלי של אבא אבן, שנאם אף הוא בעצרת, לשכנע מבפנים את הסדרנים כי האשה היא דודתו של אבן, צעק הסדרן: "דודה, שמודה, לא דודה, לא מעניין אותי. בלי כרטיס לא נכנסים". רק בהתערבותו של אבן עצמו הוכנסה הדודה.

★ ★ ★

סאבטיון והקומיסאר

ביום ראשון השבוע, ישבו שחקני תיאטרון סמבטיון ליד מקלטי הרדיו שלהם, קיח לשמוע בתכנית לגא כותרות פומביות שיקראו לטו שבועיים קודם לכן עבור התכנית. היו אלה שירים תמימים, כמו שיר האביב, או שיר עיצור-גבר של נתן אלתרמן, ללא שום רמז פוליטי שהוא. אולם להפתעתם שודרה במקום שיריהם, תכנית של שירים איטלקיים. כאשר פנה במאי התיאטרון **גוריון שמר** אל עורך התכנית **אפרים וייל** ושאלו לפשר דחיית השיר, ענה וייל: "אסרו עלי לדבר עמך". שמר פנה מעורר לעורך עד שהגיע **לצבי זינדר**, מהל קול-ישראל. זינדר, שהפך לאחרונה את קול-ישראל לבטאון הפרטי של מפא"י, ושירי הסאטירה הפוליטית של סמבטיון לא מצאו חן בעיניו, לא הסכים. "ציונים לא לשדר שום חומר של סמבטיון. אתם משמיצים". . . . מזה זמן רב לא היתה בתיאטרון הקאמרי סערה כזאת כמו השבוע, כאשר נודע לאנשי התיאטרון כי **יוסף מילוא**, מנהלם לשעבר, יביים מחזה בבתי-ספר. הנהלת התיאטרון התכנסה מיד לשיבה דחופה, בה הוחלט לשלוח להבימה את המברק העוקצני בנוסח הבא, בערך: "מברכים אותכם לרגל התחלת העבודה על המחזה טיפורה של הגברת הזקנה, שיביימים

מגן מפני עקיצות יתושים

מריחה אחת עם מקלון שנקס, מבטיחה מנוחת לילה של ו.ה. תקני עוד היום בבית - מרקחת או פרפורמיה "שנקס".

מחיר המקלון 1.250 ל"י המפיצים היחידים: חב' גורית בע"מ

החברה הישראלית לפולקלור ואתנולוגיה

"ידע עם"

תל-אביב, רח' נחמני 39,

ת.ד. 314

טיפקד הפולקלוריסטים בארץ

החברה המארגנת את הכנס העולמי הראשון של חוקרי הפולקלור היהודי, שיערך בתל-אביב, בימים 1-5 בספטמבר, פונה אל כל חובבי הפולקלור היהודי, חוקריו ואספניו להירשם מיד במשרד החברה "ידע עם" (נחמני 39, תל-אביב) בי שעות הבוקר - בין 8-12, כדי לקבל הזמנות וכרטיסי משתתפים בכנס ובפתיחה החגיגית שתקיים בהיכל התרבות. אפשר גם לפנות בכתב: ידע עם, ת.ד. 314, תל-אביב.

מוזמנים למיפקד גם בני נוער, תלמידים ובוגרים, שיש להם זיקה לפולקלור היהודי.

פסוקי השבוע

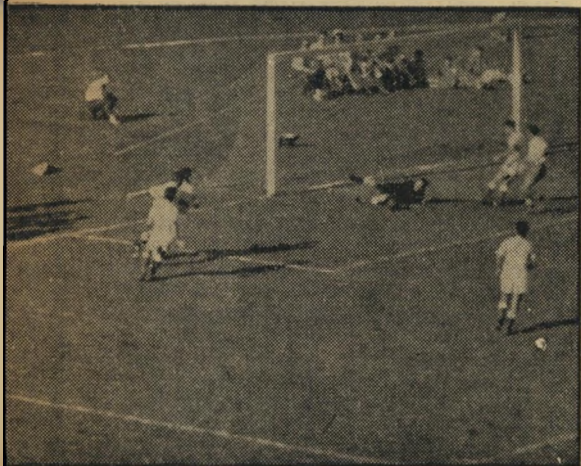
- **ראש הממשלה דוד בן-גוריון**: "רק אידיויטים — ואלה יכולים להיות אנשים הגונים אך בעיני מדיניות אינם מבינים — או שרלטנים פוליטיים, והם ישנם בכנסת וגם במקומות אחרים, אינם רואים שזו חבלה במעמדה של ישראל בעולם, אם נהפוך כוח עצום, שמשקלו הפוליטי והכלכלי גדל והולך, לשונא לנו".
- **משה דיין**: "זה"ל יישאר נאמן אפילו לממשלה בה יהיה יגאל אלון שר הבטחון".
- **מזכיר הממשלה כתרילאל כ"ץ**: "בישראל קיים חופש עתונות ואם גם לפעמים יש צורך להגבילו במקצת, הרי יש לכך סיבות רציניות, והגבלות אלה אינן מבטלות את טענת, שאף-על-פי-כן חופש העתונות קיים".
- **שמעון פרס**: "כדאי להשחית את הצורה בה התקבל סגן נשיא ארצות-הברית ניקסון בארצות-אמריקה הטינית, לצורה בה התקבלה בתן גולדה מאיר, העובדה שגולדה התקבלה בצורה הרבה יותר חמה מעוררת מחשבות".
- **יעקוב שמעוני**, איש משרד-החץ ומרצה באוניברסיטה, בתשובה לשאלת סטודנט כיצד הצביעה ישראל באו"ם בסיכסוך ההודי-פורטוגלי, בקשר לעתיד מושבות פורטוגל הנמצאות על אדמת הודו: "איני זוכר, אך מצאנו ודאי דרך להתחמק מכל העניין".
- **הזמר אברהם וילקומירסקי**: "אני מחבב מאד את אנשי מסי-הכנסה. הם האנשים היחידים שיוזעים להעריך אותי".
- **פאדל אל-מהדוואי**, אב בית-המשפט הצבאי המיוחד בבגדאד, בתשובה לשידורי השמצה של רדיו קהיר: "אנחנו לא קופים, אנחנו אריות".

סרגויה ישראלית כפי שהונצחה על-ידי מצלמת קולנוע שעברה את מהירות העין

1 מתוך 7

השבוע הגיעו ארצה צילומי הקולנוע הראשונים מפולין, שצולמו בעת משחק הכדורגל בין הנבחרות הלאומיות של ישראל ופולין, משחק שהסתיים בנצחון הפולנים בשיעור 2:7. צילומי קולנוע אלה איפשרו לראשונה גם לאלה שלא נוכחו במשחק לעמוד על גודל המפלה ועל רמת משחקיה של הנבחרת הישראלית. הצילומים המתפרסמים בעמוד זה, הוצאו מתוך קטע של סרט קולנוע, המתאר כיצד הובקע אחד מתוך שבעת השערים שספגה ישראל. סידרת הצילומים מתחילה בבעיטתו של הקיצוני השמאלי הפולני באשקביץ, בעיטה שנקלטה על ידי השוער אברהם בנדורי. אולם אותה שעה התפרץ מהמרכז החלוץ המרכזי של נבחרת פולין, אחורק, הצליח להגיע לכדור שהשמיט בנדורי ובעט אותו לפינת השער. הכדור פגע בזווית השער ויצא החוצה, ישר לרגליו של אחורק, שהחזירו בפעם נוספת לשער. צילומים אלה מראים שלב אחר שלב.

3 באשקביץ' ושני המגינים הישראלים שניסו לחסמו, נמצאים עדיין בקו רחבת השער. בנדורי משתטח על הקרקע והכדור נראה קרוב אליו, אותה שעה מזנק מהמרכז החלוץ הפולני המרכזי אחורק, כשהמגן מורדוכוביץ מנסה למנוע בעדו מלהתקרב לכדור.

2 באשקביץ', הקיצוני השמאלי של נבחרת פולין, הגיע עם הכדור עד לרחבת השער והצליח לבעוט בו כלפי הפינה הימנית. בנדורי, שחסם את הפינה השמאלית, משתטח לעבר מרכז השער כדי לעצור את הכדור במעופו. ליד באשקביץ' שבעט, נראים שאלו מתניה וגדעון טיש, שלא הצליחו לבלום את החלוץ.

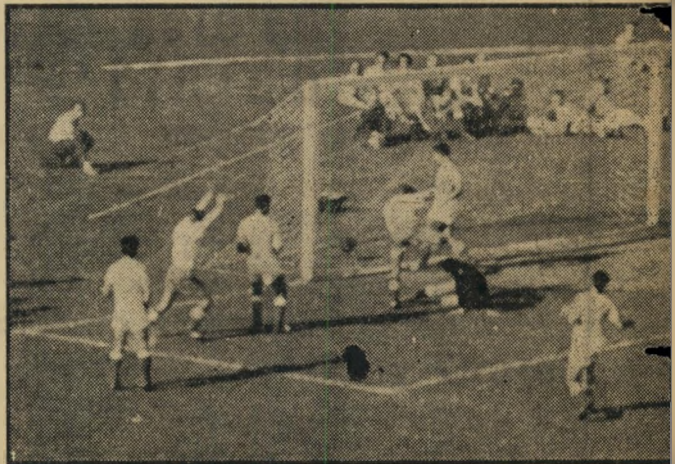
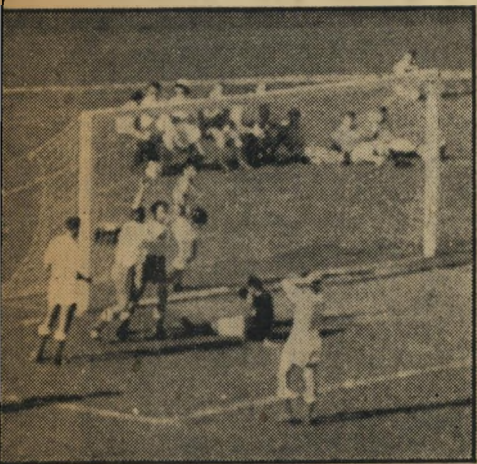
1 הקיצוני השמאלי הפולני באשקביץ', במכנסים כהות ובעל החולצה מספר 11, מוביל כדור באגף השמאלי. בנדורי מוכן לק. טו בשער. ואילו מאחורי באשקביץ' נראים המגינים הישראלים הרצים לחסמו. משמאל לימין: טיש, מתניה ורזניק.

6 מעוצמת בעיטתו של אחורק נהדף הכדור מזווית הרשת החוצה. גם מורדוכוביץ, הנמצא בתוך השער, וגם אחורק, עטים לעברו למרות שהשער הובקע כבר. משמאל נראה מתניה כשהוא חוסם את באשקביץ', ואילו מאחוריהם נראה טיש כשהוא עומד תקוע במקומו. בנדורי, המוטל לפני שערו, מפנה עתה כבר את כל גופו אחורנית, לשער.

5 אחורק התרומם מעל גופו של בנדורי ובעט את הכדור פנימה. הכדור נראה בקצה השמאלי העליון של הרשת, כשהמגינים הישראליים מתבוננים בו. אפשר להבחין בתמונה, כיצד מפנה בנדורי את ראשו אחורנית, להסתכל בכדור הנכנס לשער. מאחורי השער נראה ספסל העזרה הראשונה כשמימינו יושבים שני שחקני המילואים הישראליים.

4 אחורק הצליח להגיע אל הכדור, לפני ש- בנדורי תפס אותו. מורדוכוביץ לא הצליח לבלום את אחורק המתכוונן לבעוט.

9 סוף! חנוך מורדוכוביץ נראה מוציא את הכדור מהשער, באשקביץ' מנשק את אחורק, ורזניק ממשיך עדיין להחזיק את ראשו בידי.

8 השער הובקע! אחורק פונה לאחור, מרים את ידו בתרועת שמחה. באשקביץ' ממהר לעקוף את מתניה משמאל, כדי לחבק את חברו. נח רזניק, מימין, נראה כשהוא מרים את ידיו בתנועת יאוש, ואילו בנדורי ממשיך להתבונן אל עבר שערו.

7 הכדור החוזר, שנהדף מפינת השער, הגיע לרגלי אחורק, שבעט בו שוב והכניסו לשער. חנוך מורדוכוביץ, הנמצא אף הוא בתוך השער, ניגש לכדור כדי להוציאו, כשרגלו הימנית של אחורק באויר. באשקביץ' מניף את ידיו בשמחה.

אכתה דיוקן עלותי

אהבה נכזבת. אסור ללחוץ. כואב להם יותר משהם מודים בכך. הם מוכנים להודות ב"עצבות" או ב"גזיק". לא בא בחשבון שירחמו עליהם. הרגישו ביניהם מלגלים בעי דיונות על עצמם. דבר שאינו מונע בעדס מלהתפוצץ בתוכם. כאשר קוראים על קינות האהבה הגדולות בספרות, הרי שצעירים אלה סימפטיים יותר בהתנהגותם זו. לא, אין הם אוהבים לשמוע שיש כבוד בכאבי הלב שלהם. את לבם אין הם נוהגים לשאת על שרולס. אבוי למי שינסה להשתתף בצערם של אלה שאינם מתלוננים כלל. למשל: "לבדי. אך מה יש, בסופו של דבר? הייתי אשה שאהבה גבר. היה זה טיפוס פשוט: לא היה כל טעם לעשות העתירות." (פראנסואז סאגאן: חיוך מסוים).

לקבל. הם רוצים כי יקבלו את רגשותיהם ברצינות. **לאהוב.** את הפועל "אהב" מטים כמו בימים הטובים, אך ברישול מסויים, כמו: "אני אוהבת את לוק שאינו אוהב אותי. אהבה בלתי מחולקת. עצבות הכרחית. יש לגמור." (סאגאן). או: "מה אתה קורא לי אהובי? שאלתי בסקרנות. אינני יודע. לא הוב, פירושו לחשוב על משהו, לצאת אתו. לבקר אותו על פני האחרים. האין זאת?" (סאגאן — בוקר טוב עצבות).

נערת השבוע

הצהרות אהבה. היא בת עשרים. כאשר שאלתה: "האם הבחורים מצהירים אהבה באוניין?" פרצה בצחוק. "כאשר בחרו אותי לך, את נערה מזוהרת, זה שחל לי, אני אוהב אותך." כאשר הוא אומר לי: "הייתי רוצה שיהיה לי ילד ממך, אני מבינה שיש לו הכחנות הרציניות ביותר." אל תצפי לך, גברתי, שבתך תבוא אליך מסמיקה כולה ותספר לך שברטרן או ג'ראר גילה לה את אהבתו הגדולה. הוברים שוב אינם פשוטים או מסובכים כל כך. **מכתבי אהבה.** כותבים יותר מאשר שולחים. חוששים להתחייב? לא: בחילה מפני מלים, ודברים נראים שונים יותר על הנייר. אז מטלפנים. **גירויים.** בניגוד למה חושבים, נדירים הם המקרים בהם הנשואים בני העצבים לעצמם פתחיצתה: "נוכל תמיד להתגרש, אם זה לא ידבק." הם אומרים, דחא: "נסה שלא להתגרש." **דראמה.** הכל אצלם "דראמה". פרט לדראמטי עצמו. **הידור.** חשוב, אך זהירות: הוברים אינם אמורים בהר דור בלבד, כי אם בסוף מסוים, בהופעה מסוימת. טון זה והופעה זו מתוכננים בקפידה ובקורירות מוחלטים. הבחור היוצא עם נירה, שמח כאשר היא בסדר. אל תאמינו לזה הסוען שלא איכפת לו. ובעיקר, לעולם אל תתנו לו את ההודמנות שימצא את עצמו נאלץ לומר זאת. **חברים.** (מה שבישראל קוראים "החברה"). קודש ה"קודשים". לא משקרים לחברים. לא מרמים חברים. מחלקים הכל עם החברים. לוקחים את נערתו של חבר רק בהסכמתו המלאה: "איכפת לך?" — "אני מצפצף!" אין פירושו של דבר שהוא מצפצף על הנערה, אולם אין הוא רוצה להיראות כאילו היא יקרה לו יותר מהחבר. **ידידים.** הידידות היא אכן הפינה והבוחן בחייהם של צעירים אלה. היא משחקת תפקיד חשוב בחייהם. למשל: "אי אפשר לאהוב לאורך ימים אשה שמסתירים אותה מ' עיני ידידים." (פראנסואז גוריסיה). אחרי ה"ריב", טבעי מאד להישאר ידידים. **יופי.** דיאלוג בין שני דורות: "היא יפה בעיניך, נערה זו?" "היא נהדרת!" **היופי משתנה.** מהר יותר מאשר המנהגים. שחקנית קולנוע מסוימת מנהיגה סוג מסוים של סיפור. אפילו אם יש לה אף כחוצרה ופנים שטוחים, מספיק שיהיה לה איזשהו מ' שהו כדי שתהיה ל"נהדרת". **הדברים אמורים גם בנערים.** חשוב יותר להיראות כיום פרוץ, כחוש וכעור. אפילו יראה בעיניהם כ"עוגת-קרים". הנערה, הנוהגת להרגיש שהיא מדגישה את הקוים היפים שבה, כפי שאומרים עיתוני הנשים, מביאה על עצמה כליה קטנה. המילה האחרונה של הסופיסטיקציה, היא טביעות תוקפנית המושגת בדקות, ממש: צובעים את העיניים, אך לא את הפה. מבליים שעתים עם מייבש שערות ביד, כדי לצאת מרועה. **מה שחשוב לנערה הוא להיות "בנויה טוב", ובסדר — לנערים, עם הדגשה על הרישול, אפילו לגבי הספורטאים. מה אתם רוצים? בגילם נעים, או משעשע, להסתכל בהם.**

לא אומר מלה על פנחס שכטר, מרחוב הרב קוק 60, רמת-גן, אבל אני בטוחה שאדם יודעים בדיוק מה אני חור שבת עלי. "מאחר וכל הפונים אלייך חשים בחובה של התנצלות, אפתח גם אני בהתנצלות. אינני פונה אלייך משום שאין לי דם, אלא משום שהמסיבות בהן נתקלתי בה לא איפשרו קשירת שיחה או קשר אתה. ובכן, הסיפור היה כזה: "ביום רביעי, 17.6.59, עליתי לאוטו מס' 4. ליד הכר' טיטן ישבה התגשמות חלומותי: תמירה, שיער בלונדי חלק. היא ישבה בחברת אמה ותינוק שכנראה היה אחיה/אחותה. מבטינו נפגשו למשך דקה ארוכה, ואחר-כך נאלצתי להיכנס פנימה. כשירדתי, ירדו גם הן, ועזרתי לה להוריד את עגלת התינוק. שוב החלפנו מבטים ארוכים ו' חשתי שזהו זה. אך מה אפשר לעשות כשהיא בחברת משי פותה?" "אויס' רק פרט קטן עלי — אני סטודנט. את ודאי תכירי תבי שזה אומר הכל." נכון. חוץ מזה, האם עלה על דעתך שהתינוק עלול להיות שלה, למשל? ★ ★ ★

חבר לו משהו

הוא נראה לי קצת הפוך, (1136/47): "במאבק החיים אינני רוצה להתמצא...! בים הסוער... ברחובותיה של העיר הגדולה... במאבק על זה ועל זה... כל בפילוסופיה של חיינו... בהתפתחות של עולמנו... כל זה!!! אינו מעניין!!! אם אני יושב כעת ומחפש את הדרך... כן, את הדרך אליך, את היושבת... הקוראה את שורותי אלו, והרי אליך אני פונה ואיתך יחד אני רוצה להעביר את זכרונותי, את העבר, ואיתך יחד רוצה לחפש את אשר בהמשכה של הדרך. "אלמונית את ואלמוני אני ואם תרצי לדעת אודותי, הריי ני מאלה אשר שיקעו את חייהם בינות לספרי הלימוד ה' בבוה... ארגונים, כנסים ונסיעות, ובכל זאת... משהו חסר... ואולי זו את. "אם תרצי להסיר מעלי את מעטה האלמוניות, כתבי לי."

קוד האהבה המודרני

מדי פעם יוצאים שוב ושוב ספרייזמוסים. הם אולי טור בים בשביל מבוגרים, המחליטים יום אחד לרכוש ידידים ולהצליח בחברה הבורגנית, אולם לנער יש קוד חברתי משלו, שאולי אין להסכים לו בכל, אך יש לדעת להכיר. העתונאית הצרפתית מרסל אוקליר, נטלה על עצמה משי' מה קשה, היא ראינה מאות צעירים, כדי להכיר ולדעת את מנהגיהם, ביטוייהם ואורח חייהם, ליקטה את המונחים ה' חשובים בחייהם וערכה אותם בסדר אלפביתי כמילון. הרשו לי, איפוא, להביא בפניהם מילון זה. **אהבה.** צעירים אלה, המתבטאים בהעזה, אינם מעזים לגעת במלה זו בקצות אצבעם, כאילו חששו להיכרת. הם מאמינים בה, אך בהסתייגות נוראה. בתנאיהם, לא קשה להבין את הדבר. בפחדם לתת, להתמסר, אין הם מעזים

הארץ

ההרשמה תסתים
ביום 16.7.59

מגיש

אנציקלופדיה של גדולי המוסיקה ויצירותיהם

בהוצ' "לדורי"

2 כרכים גדולים
(בתבנית אנציקלופדית)

1250 עמודות — 400 תמונות

עוד 7 ימים
בלבד נותרו לרכוש את האנציקלופדיה במחיר המוזל.

במחיר מוזל — של 500 ל"י
(במקום 24 ל"י)

סיולים עמאיים

עם התחדש עונת הסיולים, אנו עורכים סיולים מאורגנים לכל חלקי הארץ.

תעריפים מיוחדים	1. מת-אביב לאילת (יומיים)	2. מת-אביב לעין-גדי (יומיים)	3. מת-אביב לגליל (יומיים)	4. מירושלים לסדום (יום אחד)	5. מירושלים לאשקלון (סוף שבוע)	6. מת-א-עדולם-אשקלון (יום אחד)
16 ל"י	14 ל"י	14 ל"י	12 ל"י	10 ל"י	8 ל"י	

פייר ומטייל! לרשותך אוטובוסים מפוארים, מדריכים בקיאים ומנוסים באירגון סיולים בארץ ובביצועם הטוב. פנה למחלקת התיירות והסיולים של "אגד":

תל אביב: שד' רוטשילד 8, טל. 64676
חיפה: דרך העצמאות 104, טל. 68151
ירושלים: רחוב יפו 42, טל. 4000

אגד מוביל בנל הדוכים ול הדוכים מובילות לאגד

הנצרות ביותר בישראל

תשבץ העולם הזה מ. 1136

		7	6	5		4	3	2	1
12					11	10		9	
	16					15			14
		20		19			18		
	25		24	23				22	
		29		28				27	26
			33		32		31		30
39	38			37	36			35	
		43				42	41		
	48		47			46		45	
		52		51			50		49
				54					53

10. דיין מצאה בה פנים חדשות ;
 11. מעיל צבאי עליון ;
 12. המעגל ;
 14. יישוב באצבע מטולה ;
 16. בירה צפונית ;
 18. יהיר ;
 22. רוטן ;
 24. אפיק ;
 27. זית ללא קץ ;
 29. בעל הפרה ;
 31. אם שמעאל ;
 32. מסתור ;
 34. נושא הדגל ;
 37. פעולות מיוחדות ;
 39. מפ-על אקדחים ;
 42. אולי יהיה יותר טוב ;
 45. ראשו הודח לאחרונה ;
 47. ידק לבן ;
 49. מספר פרקי ישעיהו ;
 50. חמשים והמש ;
 51. שתיים ברי-בוע ועוד שתיים ;
 52. פרק תהילים המצטט בפסוק השני את הנבל האר-מר בלבו : „אין אלוהים“ .

לום דר; 30. בנחרות כדורגל מאותה
רמה; 33. שמה הראשון של אלמנת
הנשיא הראשון; 34. מצוות היוונים
הקדומים; 35. לו היו בספר יחזקאל
עוד המשה פרקים היה זה הפרק ה-
אחרון; 36. רצון; 38. קרס; 40.
המציצה; 41. רופא יהודי; 43. ארצנו
בבה אותה, בין השאר; 44. המטבע
החוקי; 46. חס ושלום; 48. עמל ללא
עין; 49. דרגת סגן בימי מלחמת ה-
עצמאות; 53. כותל; 54. בן ענת.
מאונך; 2. כל מה שבעל-הבית
אומר עושים. חוץ מזה; 3. מכים את
השוק עליה; 4. אילן; 5. טעם שקד.
לעומת; 6. הדר; 7. גבע; 8. יעל

מבחר חפצים
משוואים!

על **פזגז** יכולים לסמוך!

סדרים

אשתו של השומר

תהיי יפה ותשחקי (גורדינה, תל אביב; צרפת) היא המסקנה הגיונית ש-מסיק מפקח המשטרה הצעיר הגנרי ויזאל, אחרי שהוא נחלץ מהתסבוכות אליה בקלע בעקב ששייה של אשתו, מילין דמוגני, שיפיה נמצא ביחס הפוך לשכלה הישר.

מיליון גישות למפקח כמעט בעל-כוחה,
אחרי שהיא נמלטת מבית-חינוך לפושטות
צעירות, במטרה לא להכנס לכלא. מצד שני
היא משתפת פעולה עם כנופיות עבריינים,
המשמשת מכשיר בידי מבריה, המשמש
עצמו כמכשיר בידי כנופיות גנגסטרים שודדי
הילומים.

כאשר מתחילה המסורה למשון את קצה הפקעת, מתברר לבעל המפקח כי בקצה השני נמצאת אשתו. עד שראו מתחבט בבטיה ואז להאמין שאשתו נוכלת או סתם שטיה תמימה, תופסים אותה ה' גנגסטרים ברדיפתם אחרי היהלומים שאבדו להם — מעשה הנותן מקום לכמה קרבות אקדחים ואגרופים במיטב המסורת של אדי קוקסטוניץ.

מארק אלגרה, הבמאי, עשה את עיקר המלאכה. הוא הפך קלילה בלשית שירנית כמעט לסרט בידור שופע הומור. כמה מצבים מגוחכים, ורמות קומיות אחת, האה פוורים על פני הסרט, מספקים לו כדי ליצור שרשרת של רגעי'מתה, המתפרקים בקטעי צחק, וחוזר חלילה. אלא שמבין לא זה קובע את איכותו של הסרט לגבי הנופה. לנושים מספקי הופעתו של הנרי וינדל, ולבגדים זו של מיליון.

אגדה טכנית

אֲצִבְעוֹנִי (אֲסֹתֶר, תִּלְ-אֲבִיב; אֲרָצוֹת־הַבְּרִית) הִיא הָאֵגֶדָה הַמְּפֹרֶסֶמֶת שֶׁל הָאֲחִים גֵּרִים עַל הַיֶּלֶד בַּגּוּדֵל אֲצִבְעוֹ, שֶׁהוּמָצָא עַל-

דמונג'ו ב, תהי יפהפיה ותשתקי!
מין, מין ודרישתו

ידי פיה טובה לזוג חוטב־עצים עקרים.
זוהו סרט, שלגבי הילדים טמון כוח משיכתו
בעצם האגדה המסופרת בו, ואילו למבו
גרים יהיה צניין באגדה הסכנית המתממשת
בו, המאפשרת להציג שני אנשים זה בצד
זה, כשאהוד מהם בגודל טבעי והשני גס
בגודל אצבע.

השיטה הטכנית המאפשרת לראש סמבלין להופיע כנוס בגודל עכבר לרגלי זונות מבולחלים, או להילחץ בתוך כף ידו של מנהל מרושע, היא מסובכת למדי. היא דורשת תכנון מדויק של התמונות, וביצוע מיושם של פוטומונטאז' והדבקת תמונה על תמונה.

כך, למשל, מורכבת התמונה, בה מחזיקה

ואמו של אצבעוני את האיש הזורזורי בכך
ידה. משני סרטים שצולמו כל אחד לחוד.
אלא שבסרט בו צולמה האם כוסה חלק
קטן בו צריך להופיע אצבעוני. אצבעוני
הוסרט לעומת זאת לחוד, בצורה בה הוא
צריך לשחק על כף היד, וסרט זה הוקרן
בהקטנה וניכרת אל הכתם הריק שנשאר
בסרט בו צולמה האם.

ישנו קושי רב ביצירת סרט מסוג זה
מספרות ומזמזמת אגדה ביוגית באמ-
נות מוגשים רציונליים. עד כה היה זה
חלק דיסני שלטון בלי מצירים ביצור
סרטי אגדה. הוא הגיש אותם מצוירים,
ואומצמות קל היה לעכל מעשים בלתי-
אנושיים המבוצעים בידי אנשים, או לתאר
פיות ורשים. אולם מפקי אצבעוני הצליחו
הפעם לספר סיפור אגדה מושלם המבוצע
בידי אנשים חיים, שאינו נפגם במאום בשל
השילוב של דמיון ומציאות שבו.

אחרי שהפיק את מלוא ההנאה מהלהוטים הסכניים, ירגה גם הצופה המבוגר ממש־ חקו הרענן של ראס סמבלין, ביחוד בקטעים בהם הוא מופיע בחברת בובות וצעצועים, ומהצורה הילדותית המוגזמת של סיפור העלילה, המחזירה אותו אל עולם של חלום ופנטסיה.

רצת החזה

תעודות נדון (מגדור, תלא"בי, איי-טליה צרפת) הוא נסיון להסביר בצורה קרה מית מדוע שרף הקיסר לא רומא צלילי הקתרוס שלו. אלא שהקומדיה ההיסטורית הופכת לסרגדיה – בהיסטוריה של הקול-נוע. אוסף כזה של שטיות משעממות, המושג בטפשות צבעונית ונימסקופית, לא נראה על הבד מזה רמן רב.

ליצרני הסרט, שהפיקותו לפני שש שנים, היו יומרות גדולות. הם השקיעו בו כסף רב, כיצבו בו שחקנים מפורסמים בגלוריה וסאטון האמריקאית ויטוריו דה'סיקה, וכ' בריג'ס בארדו שהיתה אז רק חתול מלקת חלב ולא חתול מין. כבר לפני שש שנים היה הסרט כולו גדול ביותר ונגזר. רק עתה, לרגל פירסומה של ב.ב., הוכנסו לסרט כל הקטעים בהם צולמה, שקוצצו למסך על הראשון, בניסיון להעלות את רמת הסרט בעזרת חזוה.

נקמת האשליה. ההסבר לשריפת רומא עלידי גירון (אלברטו סוראדי) הוא פשוט כבסרט זה. גירון המשובץ, השתוקק מאוד לכבוש את העולם בעזרת שירותו וקולו הערב- תקופה מסוימת הצליחו יועצו סקנה (יטוריו די־סיקה) ופילינשו (ב.ב.) לספק בר תקרת בשטח זה. כדי שיוא אחד הופיעה בארמון הקיסר שלו אמר, הקיסרית אגריפינה (גלוריה סחאנסון) כדי לשכנע אור־ נה לצאת למסע כיבושים- לצורך זה היה עליה להרוס את האשליה התחלית של בנה, מה שהביא לנקמתו המפורסמת.

בתחרות לסרט האולי ביותר של השנה, היה סרט זה זוכה ללא ספק במקום ה־ ראשון.

תדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי
הארץ אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● **הדון השקט** (צנון, תל-אביב) —
 המהפכה הרוסית כפי שהיא משתקפת בקרב
 קוזקי הדון, לפי ספרו של מיכאיל שולוחוב.
 ● **הבלרינה ואני** (ידון, תל-אביב) —
 פנטסיה לירית על יתום המאמץ לעצמו
 כאם בלרינה יפהפיה.

● **אהבה חופשית בעיר** (תכלת, תל-אביב) — חמישה סיפורים בלי עלילה, מבוצעים על ידי חמישה במאים איטלקים בסרט גסיוני. מעניין.

● **הזר** (ארמון-דוד, תל-אביב) — סרט
בלשי משובח. אן בקסטר, ריצ'ארד
מתח
טוד.

● חוזרנו הזמיר מסבידיה (תמר, תל-אביב) — אגדה מלודרמטית לילדים, ביצוע שובה לב.

● **לילות לבנים** (סמדר, ירושלים)
— פירוש מעניין לסיפור של דוסטויבסקי.
מריה של, מרצילו מסטרויאני.

● **בלילה שבזה** (ארמון, ירושלים)
— ילדים יהודיים מוצלים מצפוני הנאצים
בסרט גורבני פרימיטיבי אך גוגע ללב.

● **קסמי קיץ** (אורלי, חיפה) — אני-
טוני קוזין ושירלי בות במלודרמה מש-
פחתית.

מלכת המים '59

סידרת מועמדות שלישיית

שאלון מועמדות

את השאלון הזה זכאית למלא המועמדת עצמה, וכן כל אדם אחר המעוניין להמליץ על מועמדת, המתאימה לדעתו לתחרות.

שם פרטי: _____

שם משפחה: _____

מאב משפחתי: _____

הכתובת המלאה: _____

שנת הלידה: _____

מקום הלידה: _____

שנת העלייה: _____

גובה: _____

צבע שיער: _____

צבע עיניים: _____

השכלה קודמת: _____

ידיעת שפות: _____

מפורט (לציין איזה): _____

מקצוע או שמח לימודים: _____

מקום העבודה או הלימודים: _____

האם המועמדת היתה או הנה חברה בתנועת נוער, תנועה קיבוצית, אירגון ספורט, להקה אמנותית או כל אגוד אחרת?

פרט איזה ומתי: _____

הזכריות: _____

אם אחד הפריטים אינו חל על המועמדת, אל תסלא אותו. יש לצרף לשאלון זה את תולדות החיים של המועמדת, עד כמח שהן ידועות למסלא שאלון זה

נא לשלוח את השאלון המסלא בצירוף החומר למערכת העולם הזה, ת.ד. 136, תל-אביב, ולציין על המעטפה "מלכת המים 1959".

נא להדביק את תמונת המועמדת כאן

מרים מרדכי כותבת, בשורה המיועדת ל"מצב משפחתי": טוב. היא נולדה בתל-אביב, לפני 20 שנה, עובדת כפקידה ועוסקת בשתי חובביות: ספורט וקולנוע. ברונית המדברת עברית וספרדית.

מרים אשכנזי היא ספרנית וקורית, ש"נולדה במרדכי לפני 16 שנה, עלתה ארצה ב'1949, סיימה בית-ספר עממי והחלה לעבוד למדה דוגמנות ועתה פקידות וכבר הוכתרה כמלכת הרוקיצירול.

רותי האוזמן גבוהה (1.75 מטר), בלונדית וחובבת צילום, ריקוד והא' זנה למוסיקת-ריקודים. צברית (16) תל-אביבית, סיימה בית-ספר עממי ואוהבת את ספורט השחייה. לומדת להיות קוסמטיקאית.

שולה בק נולדה לפני 19 שנה בתל-אביב. כיום היא נשואה לתייך מקנדה, אותו היא מכירה בארץ. עברה: מכבי התנועה המאוחדת, הכשרה בדגניה א', בלס והתעמלות, ואפילו להקת הפנטומימה של ג'וקי ארקין.